

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen

ilmarinen

Vuosikertomus 2004

Sisältö

1	Ilmarisen avainluvut
2	Toimitusjohtajan katsaus
4	Ilmarinen lyhyesti
5	Uutisvuosi 2004
6	Työeläkealan kehitys
8	Ilmarisen palvelut
10	Vakuutuspalvelut
12	Työhyvinvointi ja kuntoutus
14	Eläkepalvelut
16	Sijoitustoiminnan periaatteet
18	Sijoitustoiminta 2004
20	Taloudellinen asema
22	Yhteiskuntavastuu
24	Ilmarisen hallinto ja ohjaus
26	Hallintoneuvosto, hallitus ja tarkastajat
28	Johdoryhmä ja organisaatio
30	Vakuutusasiakkaiden neuvottelukunta
31	Vakuutettujen neuvottelukunta ja eläkeasiain neuvottelukunta
33–73	TILINPÄÄTÖS
34	Hallituksen toimintakertomus
45	Tuloslaskelma
46	Tase
48	Tilinpäätöksen liitetiedot:
48	Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
52	Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot
65	Tunnusluvut ja analyysit
68	Riskienhallinta
72	Hallituksen ehdotus voiton käytöstä
73	Tilintarkastuskertomus ja hallintoneuvoston lausunto
74	Lukijan opas
76	Suomen työeläkejärjestelmä

Ilmarinen on eläkevakuutusyhtiö, jonka tehtävänä on pitää huolta yhtiössä vakuutettujen työntekijöiden ja yrittäjien lakisääteisestä työeläketurvasta.

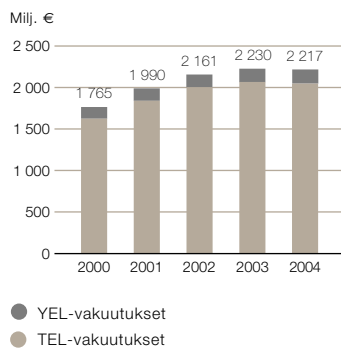

Avainlukuja

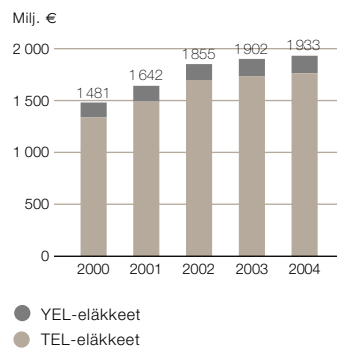
	2004	Muutos-%	2003	2002	2001	2000
Vakuutusmaksut, milj. €	2 217,3	-0,6	2 229,6	2 160,9	1 989,6	1 764,8
Maksetut eläkkeet, milj. € ¹⁾	1 933,1	1,7	1 901,7	1 855,3	1 642,2	1 481,7
Kokonaisliikekulut, milj. €	87,7	10,5	79,4	70,6	60,6	56,7
Vastuuelka, milj. €	16 375,6	7,2	15 275,0	13 863,5	13 519,6	12 954,5
Taseen loppusumma käyvin arvoin, milj. €	18 050,5	9,6	16 475,0	14 933,6	14 737,5	14 685,4
Toimintapääoma, milj. €	3 597,8	21,9	2 951,2	2 243,1	2 940,8	3 749,3
% vastuuelasta	25,6		22,3	18,1	25,5	35,4
suhteessa vakavaraisuusrajan	2,3		2,2	1,9	2,3	3,4
Sijoitukset käyvin arvoin, milj. €	17 635,6	10,3	15 985,5	14 520,6	14 331,6	14 249,1
Sijoitusten tuotto käyville arvoille, %	7,8		8,7	-0,5	-1,2	2,8
Eläkkeensaajia	239 511	1,5	235 965	231 056	224 849	218 932
TEL-vakuutuksia	31 572	-1,1	31 927	31 689	31 982	32 351
TEL-vakuutettuja	349 000	-4,1	364 000	359 000	351 000	335 000
YEL-vakuutuksia	49 580	-0,2	49 696	49 322	49 386	49 938
Henkilöstö 31.12.	731	5,0	696	666	641	603

¹⁾ sisältää vastuunjaon

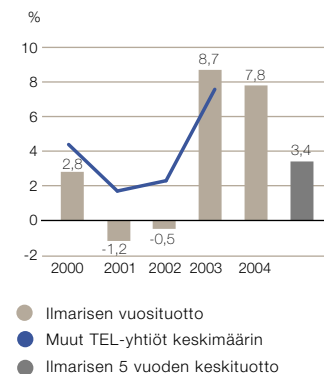
Vakuutusmaksutulo

Maksetut eläkkeet

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin

Ilmarisella hyvä vuosi

Suomen ja maailmantalouden suotuisa talouskehitys antoi hyvän pohjan Ilmarisen viime vuoden tulokselle.

Uusien vakuutusten erinomainen myyntitulo nosti Ilmarisen vakuutusmyynnin selvästi parhaaksi vuosiin. Vakuutusmaksutulo jäi kuitenkin edellisen vuoden tasolle yhden suuren asiakkaan menetyksen vuoksi ja oli 2,22 miljardia euroa. Maksetut eläkkeet olivat 1,93 miljardia euroa.

Osakekurssit kehittivät myönteisesti, ja sen myötä Ilmarisen sijoitukset tuottivat käyvin arvoin laskettuna 7,8 prosenttia. Hyvä tuotto vahvisti edelleen yhtiön vakavaraisuutta, ja sijoitustoiminnan riskipuskurina toimiva toimintapääoma kasvoi noin 650 miljoonalla eurolla 3,6 miljardiin euroon. Asiakashyvytys siirto nousi 45 miljoonaan euroon.

Edelläkävijyys merkitsee myös vastuunkantoa koko suomalaisesta työeläketurvasta.

TYÖELÄKETURVAA KEHITETÄÄN YHTEISTYÖSSÄ

Suomalaista työeläketurvaa on kehitetty jatkuvasti valtiovallan, työmarkkinajärjestöjen ja eläkelaitosten yhteistyöllä. Vuonna 1997 otettiin käyttöön työeläkesijoittamisen vakavaraisuusvaatimukset, jotka sidottiin yhtiön sijoitusten riskipitoisuuteen. Mitä parempi vakavaraisuus yhtiöllä on, sen tuottohakuisempaa sijoitustoimintaa se voi harjoittaa.

Ilmarinen on alusta asti hyödyntänyt täysimääräisesti vakavaraisuussääntönsä antamat mahdollisuudet. Ilmarisen sijoitusten keskimääräinen vuosituotto kuluneelta kahdeksalta vuodelta on ollut 6,9 prosenttia, vaikka mukana on ollut kolme huonoa osakevuotta. Vakavaraisuuspuskurit ovat toimineet tarkoituksensa mukaisesti ottaen vastaan riskipitoisemman sijoitustoiminnan mukanaan tuoman sijoitustuottojen heilahtelun.

Nyt selvitetään, voidaanko sijoitustuottoja vielä parantaa sallimalla työeläkevakuuttajille nykyistä suurempi riskinotto, turvaavuutta kuitenkin vaarantamatta. Samalla tutkitaan, voitaisiinko työllisyyden kehitystä ja suomalaisen elinkeinoelämän menestystä parantaa suuntaamalla sijoituksia enemmän Suomeen.

Pitkän valmistelun lopputuloksena vuoden 2005 alussa voimaan tullut eläkeuudistuksen ensimmäinen vaihe on osoitus suomalaisen yhteistyön voimasta. Hankalatkin asiat saadaan sovittua, kun on riittävän vahva yhteinen päämäärä. Uudistuksen toinen vaihe tulee voimaan vuonna 2007, kun yksityisten alojen työeläkelait yhdistyvät yhdeksi yhtiön työntekijän eläkelaitoksi.

PARANNUKSEKSI JA TEHOKKUUTTA PARANNETAAN

Ilmarinen on linjannut päämääräkseen olla eläkevakuuttamisen edelläkävijä. Se ei ole arvo sinänsä, vaan tavoittelem-

me asiakkaiden tyytyväisyyttä ja kilpailuetua. Pyrimme tavoitteeseen panostamalla erityisesti asiakaspalveluihin, tehokkuuteen ja asiakashyvityksiin.

Edelläkävijyys on myös vastuunkantoa koko suomalaisesta työeläketurvasta. Ilmarislaiset työskentelevätkin monissa työryhmissä työeläketurvan ja koko työeläkealan kehittämiseksi, niin kuin ovat työeläkejärjestelmän alusta asti tehneet.

Palvelujen parantamiseksi olemme viime vuosina kehittäneet erityisesti verkkopalveluita. Kehitämme myös toiminta- ja palvelumalleja niin, että asiakkaamme saisivat parasta mahdollista kokonaispalvelua.

Tehokkuuden parantamiseen olemme investoineet esimerkiksi kehittämällä asiakirjojen digitaalista käsittelyä ja sähköistä arkistointia sekä virtaviivaistamalla toimintatapoja.

Myös eläkelakien muuttuminen on edellyttänyt poikkeuksellisen mittavia kehittämishankkeita ja edellyttää vielä lähivuosinakin.

Edellä mainitut hankkeet ovat nostaneet Ilmarisen kustannustasoa ja henkilömäärää väliaikaisesti, mutta uskomme saavamme investoinneista hyödyt takaisin merkittävästi parantuneena toiminnan tehokkuutena.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Yhtiön kuluvan vuoden taloudellinen tulos määräytyy pitkälti sijoitusmarkkinoiden kehityksen perusteella. Vuosi 2005 on alkanut sijoitusmarkkinoilla myönteisesti, mutta kansainvälisen talouden kehitykseen liittyy epävarmuustekijöitä, jotka toteutuessaan heijastuvat yhtiön tulokseen.

Uuden työntekijän eläkelain tullessa voimaan vuonna 2007 Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Eteran, entisen LEL-töeläkekassan erityisasema lakkaa, ja siitä tulee Ilmariselle ja muille työeläkevakuuttajille uusi kilpailija.

Uskomme, että Ilmarisella on hyvät mahdollisuudet menestyä myös uudessa kilpailutilanteessa. Asiakkaista pidetään hyvää huolta, palvelujen parantamiseen panostetaan määrätietoisesti ja asiakashyvityksemme ovat alan parasta tasoa. Ilmarisen tuottohakuinen sijoituspolitiikka ja vahva vakavaraisuus antavat hyvät edellytykset kilpailukykyisille asiakashyvityksille myös jatkossa.

Ilmarinen hoitaa vastuullista ja yhteiskunnallisesti merkittävää tehtävää. Kiitän jokaista ilmarislaista arvokkaasta työpästä yhtiön ja asiakkaidemme hyväksi. Kiitän myös asiakkaitamme ja yhteistyökumppaneitamme luottamuksesta.

Kari Puu

Ilmarinen lyhyesti

Ilmarisen tehtävä

Ilmarinen on työeläkevakuutusyhtiö, jonka tehtävä on pitää huolta työntekijöiden ja yrittäjien lakisääteisestä työeläketurvasta. Ilmarinen hoitaa myös tulevien eläkkeiden katteena olevaa sijoitusomaisuutta.

Yhteistyössä työmarkkinaosapuolten ja muiden sidosryhmiensä kanssa Ilmarinen kehittää vastuullisesti suomalaista työeläketurvaa ja sen pitkän aikavälin rahoitusta.

Ilmarinen on keskinäinen yhtiö, jonka omistavat yritys- ja yrittäjäasiakkaat, vakuutetut työntekijät ja takuupääoman omistajat.

Toiminnan tavoitteet

Ilmarinen on linjannut päämääräkseen olla eläkevakuuttamisen edelläkävijä, joka kasvaa kannattavasti. Ilmarinen on myös pitkäjänteinen ja vastuullinen sijoittaja.

Liiketoiminnan kehittämisessä panostetaan lähivuosina siihen, että Ilmarinen tarjoaa asiakkailleen parhaat palvelut, yhtiön toiminta on tehokasta ja yhtiön vakavaraisuus sekä hyvityskilpailukyky ovat alan parhaat.

Toimintaa ohjaavat arvot

Ilmarinen ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon lakisääteisen työeläkevakuutuksen hoitamiseen liittyvän erityisen vastuun ja sen edellyttämät velvoitteet.

Toimintaamme ohjaavat arvot ovat:

- Vastuu työeläkkeistä

Rakennamme työeläketurvaa pitkäjänteisellä toiminnalla noudattamalla esimerkillistä liiketoimintaetiikkaa.

- Tyytyväiset asiakkaat

Työskentelemme yhdessä asiakkaan parhaaksi. Tyytyväinen asiakas on työnantajamme ja palvelujemme paras markkinoija.

- Kehittyvä työyhteisö

Toimintamme lähtökohta on hyvä yhteistyö ja yksilön arvostaminen. Luomme edellytyksiä korkeatasoiselle osaamiselle ja kannustamme henkilöstöä itsensä ja työnsä kehittämiseen.

- Tuloksellinen toiminta

Saamme yhdessä aikaan tuloksia, joista voimme olla ylpeitä.

Palvelut

Eläkepalvelut

Vakuutuspalvelut

UUTISVUOSI 2004

19.1. Ilmarisen hallitus valitsi uudeksi puheenjohtajakseen SanomaWSOY Oyj:n toimitusjohtajan Hannu Syrjäsen.

26.2. Ilmarinen julkisti tuloksensa vuodelta 2003. Keväällä nousuun kääntyneet osakekurssit siivittivät Ilmarisen hyvään tulokseen ja myös vakavaraisuus vahvistui.

27.2. Pohjola, Suomi-yhtiö ja Ilmarinen julkistivat uuden liiketoimintamallin, jonka tavoitteena on kehittää yhteistyöryhmän kilpailuasemaa ja toiminnallista tehokkuutta.

26.4. Ilmarinen ja TietoEnator Oyj ilmoittivat aloittaneensa neuvottelut tietotekniikkapalveluja Ilmariselle tuottavan yhteisyrityksen perustamisesta.

3.5. Ilmarisesta tuli VVO:n suurin omistaja Eka-kiinteistöt Oy:n kanssa tehdyn kaupan jälkeen.

5.5. Ilmarisen kokonaan uudet verkkosivut avattiin. Uusi verkkosivusto on luonteeltaan asiointikanava, jonka avulla Ilmarisen asiakkaat voivat hoitaa työeläkevakuutuksiin liittyvät asiansa entistä helpommin.

6.5. Ilmarinen myi yhdeksän liikekiinteistöään brittiläiselle kiinteistörahastolle The Doughty Hanson & Co Real Estate Fundille. Kauppa oli suurin ulkomaalaisen omistajan kanssa tehty kiinteistökauppa Suomessa.

17.5. Uusi sähköinen asiakirjojen hallintajärjestelmä otettiin käyttöön. Uudella järjestelmällä pyritään nopeuttamaan asiakaspalvelutilanteita ja parantamaan asiakaspalvelun laatua.

19.5. Meklarit valitsivat Ilmarisen toistamiseen parhaaksi työeläkeyhtiöksi Suomen Vakuutusmeklariliiton kyselyyn perustuen.

26.8. Ilmarinen julkisti osavuositilauksensa ajalta 1.1.–30.6. 2004. Yhtiön vakavaraisuus oli korkea ja sijoitusten tuotot samaa hyvää tasoa kuin edellisen vuoden vertailujaksolla.

31.8. Ilmarinen myi 63 miljoonalla eurolla kiinteistöjään Polar Kiinteistöille. Kaikki kaupan kohteena olleet kiinteistöt sijaitsivat pääkaupunkiseudulla ja olivat pääosin toimistorakennuksia.

1.9. Ilmarinen valitsi TietoEnatorin strategiseksi tietotekniikkakumppanikseen ja sopi perustavansa TietoEnatorin kanssa yhteisyrityksen. Osapuolten välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti yhtiö käynnisti toimintansa 1.1.2005.

13.10. Ilmarinen osallistui työeläkejärjestelmän yhteiseen eläkeuudistuksen neuvontakampanjaan. Teemaviikko sai Ilmarisen eläkeneuvonnan puhelinlinjat soimaan kuumina.

28.10. VTI Technologies Oy:n toimipaikassa Vantaan Martinlaaksossa juhlittiin Ilmarisen rakennuttaman toimisto- ja tuotantorakennuksen harjannostajaisia.

3.11. Ilmarinen-palkinto myönnettiin Nokian Renkaat Oyj:lle kampanjasta ”Renkaat tasapainoon”. Kampanjan avulla pyrittiin löytämään samanarvoisuutta edistäviä aloitteita.

4.11. Ilmarisen omistaman Ympyrätalon peruskorjaus valmistui. Käynnistysesään kohde oli suurin yksittäinen peruskorjaushanke Suomessa.

10.12. Yrittäjille avattiin uusia verkkopalveluita. Ilmarisen verkkosivujen Eläkepalvelu ja Yritysten vakuutuspalvelu laajentuivat palvelemaan entistä kattavammin yrittäjäasiakkaita.

13.12. Ilmarinen voitti Euroopan parhaan eläkesijoittajan palkinnon European Silver Awards 2004 -kilpailussa Best Industry Wide Pension Fund -sarjassa.

Työhyvinvointi

Rahoituspalvelut

Kiinteistöjen vuokraus

Muut palvelut

Suomalainen työeläke vastaa ajan haasteisiin

Työeläkkeen kokonaisuudistus etenee suunnitellun mukaisesti. Ensimmäisessä vaiheessa, joka tuli voimaan vuoden 2005 alusta, eri eläkelakien mukaiset eläke-edut yhdenmukaistettiin varsin pitkälle. Palkansaajien eläkelakien yhdistämisen vuoro tulee vuonna 2007. Uudistuksen tavoitteena on vastata yhteiskunnan vaatimuksiin ja väestökehityksen sekä kansantalouden tarpeisiin.

ELÄKETURVA UUDISTUI

Vuoden alussa voimaan tulleiden eläke-muutosten tarkoituksena on kannustaa työntöön jatkamiseen.

Työntekijä voi nyt lähteä vanhuuseläkkeelle oman valintansa mukaan 63–68-vuotiaana ilman, että eläkkeeseen tehdään aiemman lainsäädännön mukaista varhennusvähennystä. Työso-pimuslakia on myös muutettu niin, ettei alle 68-vuotiasta voi irtisanoa iän perusteella. Työntöön jatkaminen mahdollisimman pitkään kannattaa taloudellisesti, sillä 63 ja 68 ikävuoden välillä työelä-

ketä karttuu lisää 4,5 prosenttia palkasta vuotta kohti.

Eläkkeen karttumisen alkaa samasta 18 vuoden iästä kuin työeläkemaksun maksaminenkin. Yhteensovitus, jolla työeläke aiemmin rajattiin enintään 60 prosenttiin korkeimmasta työsuhteittain lasketusta eläkepalkasta, on poistunut. Näin ollen kaikki ansiotyö kartuttaa lisää eläkettä.

Pelkät eläke-etujen muutokset eivät luonnollisestikaan ratkaise valintaa työssä jatkamisen ja työelämästä poistumisen välillä. Lisäksi tarvitaan töitä, työkykyä ja halua jatkaa työelämässä. Työkyvyttömyyseläkkeiden maksutekniikkaa muutetaan vuoden 2006 alusta tilinpäätösstandardeihin perustuvista syistä, mutta muutos tehdään siten, että työnantajalle on edelleen myös taloudellisesti kannattavaa pitää huolta työntekijöidensä työkyvystä.

Yhteiskunnan eri osapuolet ovat ilmaisseet yhteisen tahtonsa kehittää suomalaista työelämää työssä jaksamisen ja jatkamisen tavoitteiden mukaisesti.

TYÖELÄKELAIT YHTEEN VUONNA 2007

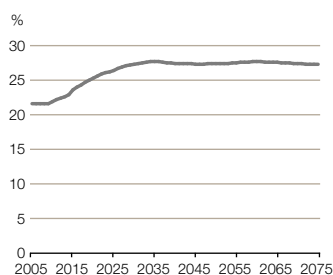
Nykyisin työeläkelakeja on useita, ja ne tuottavat eri ryhmille hieman eri säännöin määräytyvää mutta sisällöltään jotakuinkin yhdenmukaista työeläketurvaa. Yksityisen sektorin työeläkelait TEL, LEL ja TaEL yhdistetään vuoden 2007 alusta työntekijän eläkelajiksi (TyEL). Muutos yksinkertaistaa työeläkevakuuttamisen käytäntöjä sekä työnantajan että eläkevakuuttajan kannalta.

MITÄ TYÖELÄKETURVA MAKSAA?

Vuonna 2005 työnantajan TEL-maksu säilyi keskimäärin samalla 16,8 prosentin tasolla kuin vuonna 2004. Myös alle 53-vuotiaan työntekijän työeläkemaksu säilyi entisellään eli 4,6 prosentissa. Sen sijaan 53 vuotta täyttäneiden työntekijän työeläkemaksu nousi vuoden 2005 alusta 5,8 prosenttiin. Nousun perusteena on eläkeuudistukseen sisältyvä 53 vuotta täyttäneiden korotettu eläkekarttuma. Tällä maksun nostolla rahoitetaan noin kolmannes korotetusta karttumasta.

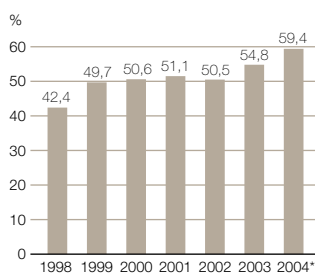
Eläketurvakeskus laatii pitkän aika-

TyEL-maksun kehitys 2005–2075

Lähde: ETK

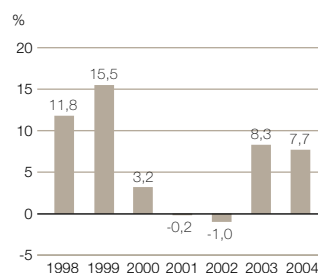
Työeläkevarat bruttokansantuotteesta

* Vuoden 2004 luku on alustava arvio

Lähde: TELA

Työeläkevarojen vuosituotot sitoutuneesta pääomasta

* Vuoden 2004 luku on alustava arvio

Lähde: TELA

välin ennusteita työeläkemenojen ja työeläkemaksun kehityksestä. Tuoreen, vuoteen 2075 ulottuvan ennusteen mukaan työeläkemaksu kohoaa seuraavien kolmenkymmenen vuoden kuluessa viidellä tai kuudella prosenttiyksiköllä ja

Tuotto on reaalisesti ollut keskimäärin 5,3 prosenttia. Yksityisen ja julkisen sektorin kaikille työeläkevaroilta saatu keskimääräinen reaalitytuotto on ollut hieman pienempi, kuitenkin noin viiden prosenttiyksikön luokkaa. Tuotot ovat siten

tystarpeista ja -mahdollisuuksista. Ilmarinen on perinteisesti asettanut asian-
tuntemuksensa käytettäväksi työeläkejärjestelmää kehitettäessä. Arvoistamme ensimmäinen – vastuu työeläkkeistä – konkretisoituu juuri sitä kautta, et-

Tärkein keino eläkekustannusten nousun hillitsemiseksi on eläkkeelle siirtymisen lykkääminen.

jää sitten saavuttamalleen tasolle, noin 27–28 prosenttiin.

VOISIKO ELÄKETURVAN SAADA HALVEMMALLA?

Tärkein keino eläkekustannusten nousun hillitsemiseksi on eläkkeelle siirtymisen lykkääminen. Juuri tähän pyritään vuoden 2005 eläkeuudistuksellakin.

Toinen tärkeä tekijä on työeläkevaroille saatava sijoitustuotto. Mitä paremmin rahastot tuottavat, sitä pienempi on työeläkemaksun nousupaine.

Sijoittaminen ei kuitenkaan ole ongelmatonta. Jos sijoitetaan liian varovaisesti, tuotot jäävät mataliksi, ja työeläkemaksua joudutaan nostamaan. Tuottojen tavoittelu on mahdollista vain sijoittamalla myös riskipitoisiin kohteisiin, joiden tuotto ja arvo heilahtelevat, kuten osakkeisiin. Jos riskiä taas otetaan liikaa, on mahdollista, että tulee raskaita sijoitustappioita liian pitkään, ja siinäkin tapauksessa työeläkemaksun nousupaine muodostuu korkeaksi.

Työeläkesijoittamisen reunaehdot uudistettiin kahdeksan vuotta sitten. Sijoitustuottoja haluttiin parantaa sallimalla rajattu riskinotto. Ilmarinen on siitä lähtien saanut sijoituksilleen keskimäärin 6,9 prosentin vuotuisen tuoton.

ylittäneet selkeästi Eläketurvakeskuksen maksutasoennusteissaan käyttämän 3,5 prosentin reaalitytuotto-oletuksen.

Vuoden 2005 kuluessa työeläkeala tutkii yhdessä työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa, voidaanko sijoitusten tuottotasoa vielä nostaa sallimalla eläkevakuuttajille nykyistä suurempi riskinotto turvaavuutta kuitenkaan vaarantamatta. Tämä on selvittämisen arvoista, koska sijoitustuotoilla on maksutason kehitykseen niinkin suuri vaikutus.

Samalla tutkitaan, voitaisiinko työllisyyden kehitystä parantaa suuntaamalla enemmän sijoituksia Suomeen. Suomessa työeläkkeiden ennalta rahastointi on kansainvälisesti korkeaa tasoa, mutta valtaosa eläkkeistä rahoitetaan kuitenkin saman vuoden työeläkemaksuilla. Maksutason kannalta on sitä parempi, mitä suurempi Suomessa tehty työpanos on. Sijoitustoiminnassa riskin hajauttaminen on kuitenkin tärkeimpiä riskien hallinnan välineitä, ja tämä asettaa omat rajansa sijoittamiselle vain yhteen kansantalouteen.

ILMARINEN KEHITTÄÄ TYÖELÄKEALAA

Työeläkeyhtiöissä on suuri määrä käytännön tietoa sekä eläketurvan toimeenpanosta että työeläkejärjestelmän kehi-

tä Ilmarinen kehittää yhdessä työmarkkinaosapuolten ja muiden sidosryhmien kanssa suomalaista työeläketurvaa ja sen pitkän aikavälin rahoitusta. |

Monipuoliset palvelut lähellä asiakkaita

Ilmarinen on työeläkeyhtiö, jonka keskeisiä palveluja ovat eläkepalvelut, vakuutuspalvelut, työhyvinvointipalvelut, ammatillinen kuntoutus, eläkesäätiöiden hoito, työeläketiedottaminen sekä rahoitus- ja toimitilavuokrauspalvelut.

ASIAKKAIDEN TARPEET OHJAAVAT KEHITTÄMISTÄ

Ilmarisessa on noin 32 000 TEL-asiakasta, 50 000 yrittäjäasiakasta ja lähes 240 000 eläkkeensaajaa. Yhtiö hoitaa yhteensä noin 640 000 suomalaisen työeläketurvaa. Ilmarisen markkinaosuus työeläkevakuutusyhtiöiden maksutulosta on reilu kolmannes.

Tyytyväinen asiakas on yksi Ilmarisen arvoista. Tyytyväisyyttä tukee lähi vuosien toimintasuunnitelmaan kirjattu tavoite tarjota asiakkaalle parasta palvelua. Tyytyväinen asiakas ja paras palvelu ovat tehokkuuden parantamisen ohella keskeisiä kehittämistä ohjaavia tekijöitä Ilmarisessa.

Ilmarisen palvelujen kehittämisen lähtökohtana ovat työnantajien ja työntekijöiden tarpeet. Myös eläkkeensaajia yhtiö pyrkii palvelemaan hyvin. Asiakkaiden tyytyväisyys palveluun on merkittävä onnistumisen mittari, jota Ilmarisessa seurataan säännöllisesti. Palvelun laatua mitataan lisäksi nopeudella, oikeellisuudella ja saavutettavuudella.

PALVELUT OVAT LÄHELLÄ ASIAKKAITA

Ilmarisella on koko Suomen kattava palveluverkosto, jonka toimipaikoissa asiakkaita palvellaan kaikissa vakuutusasioissa. Palvelukanavana ja yhteistyökumppaneina Ilmarisen työeläkevakuutusten myynnissä ja asiakassuhteen

hoidossa toimivat Pohjola, Pohjolan A-Vakuutus, Pohjantähti ja vakuutusmeklarit. Myös säästöpankkien kanssa on sopimus myyntiyhteistyöstä. Kattavan palveluverkostonsa avulla Ilmarinen tavoittaa hyvin laajan asiakaskuntansa.

ASIAKKAITA HOIDETAAN YHTEISTYÖSSÄ

Merkittävin yhteistyökumppaneista on Pohjola, jonka kautta tulee suurin osa Ilmarisen vakuutusmyynnistä. Myös yhteistyö meklarien kanssa on kasvanut varsin mittavaksi, ja noin 20 prosenttia Ilmarisen TEL-vakuutetuista kuuluu niiden hoitamaan vakuutuskantaan. Meklarit valitsivat viime vuonna Ilmarisen jo toisen kerran peräkkäin yhteistyökumppaneistaan parhaaksi työeläkeyhtiöksi.

Ilmarinen on kehittänyt yhteistyökumppaniensa kanssa palvelumallit ja toimintatavat, joiden avulla varmistetaan erilaisten asiakkaiden tarvitsemat työeläkepalvelut ja turvataan asiakassuhteiden säännöllinen hoito. Yhteistyökumppaniensa työeläkeosaamista Ilmarinen kehittää ja pitää yllä laajalla, säännöllisellä valmennusohjelmalla.

VERKKOPALVELUJEN KYSYNTÄ KASVAA

Sähköisten palveluiden osuus kasvaa jatkuvasti. Erityisesti julkishallinto edistää omilla toimenpiteillään siirtymistä sähköisiin palveluihin. Pankkipalveluiden kaltaiseen ajasta ja paikasta riippumattomaan asiointiin totuneet asiakkaat odottavat myös työeläkepalveluiden kehittämistä niin, että ne ovat saatavilla verkossa ja käytettävissä ympäri vuorokauden.

Ilmarisen verkkopalvelujen uudistaminen ja kehittäminen etenevät suunnitelman mukaan. Vuonna 2003 panostet-

tiin yhtiössä vakuutettujen työntekijöiden ja yrityspalvelujen kehittämiseen. Viime vuonna oli yrittäjien palvelujen vuoro. Nyt kaikki vakuutusasiat voi hoitaa verkossa mihin vuorokauden aikaan tahansa. Verkkosopimuksen tehneitä asiakkaita Ilmarisessa on jo yli 9 000.

Ilmarisen internet-sivusto uusittiin kokonaisuudessaan vuoden 2004 aikana. Sivusto pyrittiin rakentamaan palveluportaaliksi niin, että verkkopalvelujen käyttö on helppoa ja sujuvaa. Tietoa tarjotaan eläke- ja vakuutuspalvelujen yhteydessä käyttäjäystävällisissä infolaatikoissa. Asiakkaiden tiedon tarve on merkittävästi lisääntynyt vuoden 2005 eläkeuudistuksen myötä. Ajantasaista tietoa saa myös Ilmarisen eläkeneuvonnasta sekä eläke- ja vakuutusessitteistä.

Vuosikertomuksen sivuilla 10–15 kerrotaan lisää Ilmarisen keskeisistä palveluista ja siitä, mitä erityistä palveluihin liittyvissä toiminnoissa viime vuonna tapahtui.

Kaikki Ilmarinen/OPHILLA

Ilmarinen tarjoaa yrityksille erilaisia rahoitusvaihtoehtoja esimerkiksi investointien rahoittamiseen ja yritysjärjestelyihin.

Tavoitteena hyvä palvelu ja tyytyväiset asiakkaat

Ilmarinen haluaa tarjota vakuutusasiakkailleen parasta mahdollista palvelua. Tämä edellyttää asiakkaiden kuuntelemista ja toiminnan jatkuvaa kehittämistä. Tehtyjen kyselyjen mukaan suuret yritykset arvostavat eniten Ilmarisen asiantuntemusta ja palvelujen monipuolisuutta. Pienemmät yritykset ja yrittäjät puolestaan pitävät tärkeimpänä asioinnin helppoutta ja nopeutta. Näistä lähtökohdista Ilmarinen kehittää palvelujaan.

ELÄKEUUDISTUS KIINNOSTAA

Eläkeuudistus on lisännyt paljon asiakkaiden tiedon tarvetta. Ilmarinen järjesti eri puolilla Suomea yhteensä 13 alueellista työeläkepäivää, joihin osallistui yli tuhat asiakasyritysten edustajaa. Myös yrittäjille järjestettiin kymmenkunta tilaisuutta, joissa käsiteltiin eläkeuudistuksen lisäksi muun muassa työsuhdeasioita, naisyrittäjyyttä ja sukupolvenvaihdosta. Ilmarinen osallistui niin ikään yrittäjien sukupolvenvaihdosoppaan tekemiseen. Opas julkistettiin elokuussa Ilmaris-

essa järjestetyssä yrittäjäseminaarissa.

ASIAKASHYVITYKSET ALAN PARASTA TASOA

Ilmarisen asiakkailleen antamat hyvitukset eli alennukset TEL-maksuun ovat edelleen alan parasta tasoa. Yhtiön vuoden 2004 hyvän tuloksen perusteella asiakashyviksiin käytettävät varat nousivat 45 miljoonaan euroon edellisvuoden 33 miljoonasta eurosta. Merkittävät asiakashyvitukset perustuvat yhtiön menestykseen sijoitustoiminnassa, mille Ilmarisen erinomainen vakavaraisuus on antanut hyvän pohjan. Yhtiökohtaiset erot ovat nyt menneitä vuosia pienemmät, mutta Ilmarinen uskoo tuottohakuiseen sijoitusstrategiansa takaavan jatkossakin asiakkailleen kilpailukykyiset maksualennukset.

Ilmarinen menestyi viime vuonna vakuutusten myynnissä erinomaisesti. Myyntitulo muodostuu eläkeyhtiöiden välisen kilpailun eli niin sanotun siirtoliikkeen tuloksesta sekä uusien yritysten työeläkevakuutusmyynnistä, johon

sisältyvät myös vastuunsiirrot eläkesäätiöiltä. Vuonna 2004 toteutuneen uusien TEL-vakuutusten myynnin kautta tuleva vuotuinen vakuutusmaksutulo on 117 miljoonaa euroa; asetetut tavoitteet ylitettiin yli kaksinkertaisesti. Tähän vaikutti merkittävästi Finnairin siirtyminen eläkesäätiöstä Ilmarisen asiakkaaksi. Uusien TEL- ja YEL-vakuutusten erinomainen myyntitulo nosti kokonaismyynnin selvästi parhaaksi moniin vuosiin, vaikka siirtoliikkeessä jäätinkin 13 miljoonaa euroa miinukselle.

PALVELUJA PARANNETAAN

Toukokuussa avattiin täysin uudistettu Ilmarisen julkinen internet-sivusto www.ilmarinen.fi. Verkkopalvelujen kehittämistä jatkettiin niin, että yrittys- ja yrittäjäasiakkaat pystyvät nyt hoitamaan kaikki eläkevakuuttamiseen liittyvät asiat verkossa. Maaliskuussa myös YEL-asiakkaille tuli mahdolliseksi sähköinen laskutus ja loppuvuodesta oman vanhuuseläketurvan arviointi eläkeverkkopalvelussa. Vuoden 2005 alussa yrittä-

”Olemme asettaneet tavoitteeksemme tarjota asiakkaillemme parasta työeläkepalvelua. Selvitämmekin vuosittain asiakkaidemme tyytyväisyyttä toimintaamme ja palveluihimme. Keskimäärin olemme saaneet arvosanaksi vähän yli kahdeksan, niin myös viime vuonna. Hyvästä arvosanasta huolimatta varaa on pyrkiä vielä parempaan.”

jien käyttöön tehtiin lisäksi maksujou-
 ton laskuri, jolla yrittäjä voi arvioida va-
 kuutusmaksun lisäämisen tai vähentämi-
 sen vaikutusta joustovuoden työtuloon.
 Verkkopalvelujen käyttö kasvaa jatku-
 vasti, mikä edellyttää määrätietoista pal-

tä joustavammin oikeille asiantuntijoil-
 le. Myös muuta palvelua parannetaan.
 Yhtiössä on meneillään hanke palvelu-
 mallien ja toimintatapojen kehittämisek-
 si niin, että Ilmarisen asiakkaat saisivat
 parhaan mahdollisen kokonaispalvelun.

eläkevakuuttaminen yksinkertaistuu. En-
 nen lain voimaan tuloa uudistus aihe-
 uttaa kuitenkin eläkevakuutusyhtiöille
 paljon työtä, sillä vakuuttamisen käytän-
 nöt ja tietotekniset sovellukset muuttu-
 vat huomattavasti. Ilmarisessa käynnis-

Alan parhaisiin kuuluvat asiakashyvitykset perustuvat Ilmarisen erinomaiseen vakavaraisuuteen ja tuottohakuiseen sijoitus- toimintaan.

velujen parantamista jatkossakin.

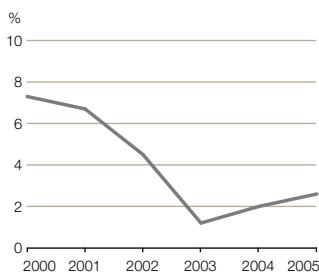
Puhelinpalvelun parantamiseksi Ilma-
 rinen perusti viime vuonna asiakaspal-
 velukeskuksen. Uudistuksen myötä yh-
 tiöön tulevat puhelut ohjautuvat entis-

TYÖELÄKEVAKUUTTAMINEN YKSINKERTAISTUU

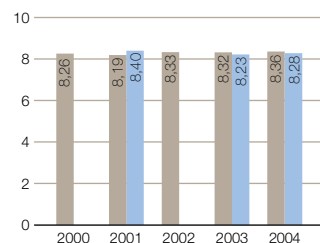
Yksityisen sektorin työeläkelait yhdisty-
 vät vuoden 2007 alusta yhdeksi työntekijän eläkelaitokseksi (TyEL). Sen myötä työ-

tettiin viime vuonna mittavat koulutus-,
 tuotekehitys- ja tietotekniikkahankkeet,
 joiden tarkoituksena on säilyttää yhtiön
 asema eläkevakuuttamisen edelläkävijä-
 nä myös uudessa tilanteessa.

Asiakashyvitykset työnantajan
 TEL-maksusta

TEL-vakuutusasiakkaiden
 arvosanat Ilmariselle

● Taloustutkimus Oy:n TEP-tutkimukset
 ● Ilmarisen omat TEL-asiakastutkimukset

Työhyvinvoinnin edistäminen on yhteinen etu

Eläkeuudistuksen tavoitteena on nostaa keskimääräistä eläkkeelle siirtymisikää 2–3 vuodelle. Tämä asettaa haasteita yritysten työhyvinvoinnin ja työilmapiirin kehittämiseksi. Työelämän laatu, työhyvinvointi ja työhalujen säilyminen ratkaisevat taloudellisten seikkojen lisäksi, jatkaako ihminen töissä pidempään vai valitseeke hän vapaa-ajan silloin, kun siihen tarjoutuu mahdollisuus.

Työhyvinvoinnin vahvistaminen on ennen muuta työn ja työyhteisön suunnitelmallista ja laaja-alaista kehittämistä. Tavoitteena on vaikuttaa myönteisesti

Tätä kehitystä voi osaltaan selittää uudenlaisen osaamisen vaatimusten kasvu yritysten toiminnassa ja kilpailukyvyvyn säilyttämisessä. Toisaalta johtamiskulttuuriin ja ikääntymiseen liittyvät sopeutumisoingelmat työyhteisöissä voivat olla taustalla.

ILMARISEN MOTIVO EDISTÄÄ TYÖHYVINVOINTIA

Ilmarinen on kehittänyt yhteistyössä asiakkaitensa ja asiantuntijoidensa kanssa työhyvinvointipalvelu Motivon. Palvelu tarjoaa asiantuntemusta niille asiakasyrityksille, joiden tavoitteena on henkilös-

tä ja kehittämisestä vastaaville eri puolilla Suomea 12 työhyvinvointiseminaaria ja ne keräsivät yli 600 osallistujaa. Lisäksi järjestettiin kaksi johdon seminaaria, joissa teemoina olivat työhyvinvointi tuloksetekijänä ja erilaisuus voimavarana.

Ilmarinen tukee työhyvinvoinnin edistämiseen ja ylläpitoon liittyvää tieteellistä tutkimusta. Meneillään on esimerkiksi hiljaisen tiedon määritelmään, tunnistamiseen ja siirtoon liittyvä tutkimus. Lisäksi käynnissä on tutkimus, jossa arvioidaan oirekartoituksen perusteella tapahtuvan terveysneuvonnan ja työter-

Ilmarisen Motivo-palvelu tukee asiakasyritysten työkyvyttömyysriskin hallintaa.

myös yrityksen tuottavuuteen ja kilpailukykyyn. Työhyvinvointi on työntekijän ja työnantajan yhteinen etu.

Terveys on keskeinen edellytys työssä jaksamiselle, ja yrityksissä tulisikin olla olemassa toimintatapa tilanteisiin, joissa työntekijän terveydentila heikkenee ja työtä on muutettava työntekijän työedellytyksiä vastaavaksi. Lisäksi on huolehdittava työympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta.

Työkyvyn pettäminen saattaa johtua paitsi sairaudesta myös työyhteisöön liittyvistä ongelmista tai työssä tarvittavien taitojen puuttumisesta. Työkyvyttömyys-tilastoissa psyykkisin perustein myönnettyt eläkkeet ovat kasvussa erityisesti mäsennussairauksien lisääntymisen vuoksi.

tön motivaation, osaamisen ja työhyvinvoinnin edistäminen. Toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja henkilöjohtamisen arviointiin luotu toimintamalli auttaa yritystä muuttamaan henkilöstön kehittämishohjelmat käytännön toiminnaksi työpaikoilla.

Palvelun lähtökohtina ovat yrityksen nykyinen toiminta ja tulevaisuuden suunnitelmat. Sen muodostavat toiminnan suunnittelua ohjaava materiaali sekä asiakasyritysten kehittämishohjelmien toteuttamista tukevat koulutukset ja konsultoinnit. Suunnitelmien toimeenpanoa varten Ilmarinen tarjoaa asiakkaidensa käyttöön myös internet-sovelluksen.

Vuonna 2004 Ilmarinen järjesti asiakasyritystensä toiminnasta, henkilöstös-

veyshuollon toimien tehostamisen vaikuttavuutta sairauspoissaolo- ja eläkekustannuksiin.

AMMATILLISEN KUNTOUTUKSEN MERKITYS KOROSTUU

Vuoden 2004 alusta voimaan tullut kuntoutuusudistus korostaa ammatillisen kuntoutuksen ensisijaisuutta työkyvyttömyyseläkkeeseen nähden. Tavoitteena on havaita työkyvyttömyyden uhka niin varhain, että työkyvyttömyys voidaan ehkäistä tai ainakin myöhentää sen alkamista. Tähän pyritään muun muassa siten, että työpaikkojen, työterveyshuollon ja eläkelaitosten yhteistyötä tiivistetään ja ammatillisen kuntoutuksen tietämystä lisätään.

Työeläkelakien mukaisen ammatillisen kuntoutuksen myöntäminen on ollut harkinnanvarainen etuus. Uuden lain myötä hakijalla on oikeus hakea muuttosta eläkeyhtiön päätökseen. Valitus-oikeus ei kuitenkaan koske kuntoutussuunnitelmaa eikä yksittäisen toimenpiteen kustantamista.

Ilmarinen voi tukea työntekijän tai yrittäjän työn tai ammatin vaihtoa, jos henkilön työkyky on sairauden vuoksi uhattuna. Ammatillisesta kuntoutuksesta hyötyvät sekä työnantaja että työntekijä. Työntekijä voi onnistuneen työpaikkakuntoutuksen jälkeen jatkaa työelämässään sairaudesta huolimatta. Myös työnantaja säästää eläkemenoissa ja säilyttää työntekijän ammattitaidon ja osaamisen yrityksessään. Työntekijän kuntoutus on työnantajalle aina edullisempi vaihtoehto kuin työkyvyttömyyseläke.

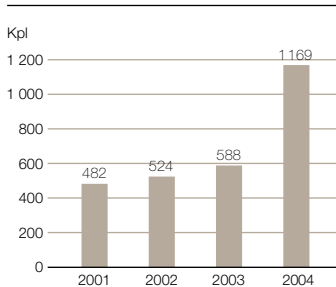
Ilmarisen kuntoutushakemusten määrä lähes kaksinkertaistui edellisvuodesta. Ilmarinen maksoi vuonna 2004 ammatillisen kuntoutuksen ajalta kuntoutusrahaa tai eläkkeeseen liittyvää kuntoutuskorotusta 823 vakuutetulle. Edellisestä vuodesta kuntoutettavien määrä kasvoi 12 prosenttia. Ilmarisessa on noin kymmenen henkilön kuntoutustiimi ja kun-

toutushakemuksia päätoimisesti tekevä asiantuntijalääkäri.

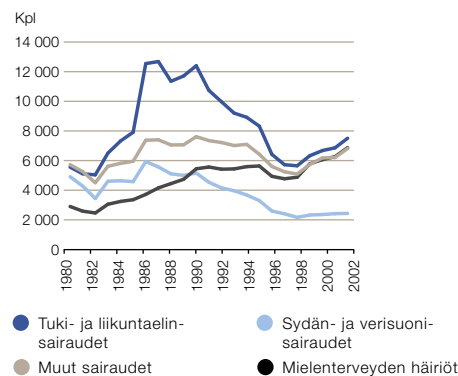
ILMARINEN-PALKINTO KANNUSTAA KEHITTÄMÄÄN

Henkilöstöjohdon ryhmä HENRY ry on myöntänyt Nokian Renkaille Vuoden henkilöstöteko 2004 -Ilmarinen palkinnon. Palkinto myönnettiin Nokian Renkaiden Renkaat tasapainoon -kampanjalle, jonka avulla pyrittiin löytämään samanarvoisuutta edistäviä aloitteita. Ilmarinen on sopinut henkilöstöjohdon ryhmän HENRY ry:n kanssa jatkavansa pitkäaikaista yhteistyötä hyvän henkilöstöjohtamisen ja työhyvinvoinnin kehittämiseksi suomalaisilla työpaikoilla. Palkinnolla Ilmarinen haluaa kannustaa työpaikkoja kehittämään henkilöstön tehokkuutta sekä samalla kiinnittämään huomiota työhyvinvoinnin ja osaamisen järjestelmälliseen kehittämiseen. Ilmarinen toivoo palkitun organisaation toimivan hyvänä esimerkkinä muille suomalaisille työpaikoille.

Ilmarisen kuntoutushakemukset

Alkaneiden työkyvyttömyyseläkkeiden perusteet

Eläkepalvelut kehittyvät

Eläkeratkaisulla on merkittävä vaikutus ihmisen elämään, siksi päätöksiin liittyy suuri vastuu. Ilmarinen on linjannut keskeiseksi toimintaperiaatteekseen tehdä eläkeratkaisut oikeudenmukaisesti ja nopeasti sekä kertoa päätöksenteon perusteet eläkkeenhakijalle ymmärrettävästi.

Onnistumista seurataan monella tavalla. Vuosittain asiakkailta kysytään eläkepäästösten ymmärrettävyydestä sekä mitataan päätöksenteon nopeutta ja yhtiön päätösten pysyvyyttä muutoksenhakuasteissa. Ilmarinen on menestynyt perinteisesti näissä tavoitteissaan paremmin kuin kilpailijat keskimäärin.

ASIAKKAIDEN TIEDONTARVE LISÄÄNTYY

Vuoden 2005 alussa voimaan tullut suuri eläkeuudistus on muuttanut ja yhdenmukaistanut eläkkeiden määräytymis- ja laskentaperusteita. Tärkeimpiä muutoksia ovat joustava vanhuuseläkeikä 63–68 vuoden ikäisenä, varhaiseläkkeiden ikärajojen nouseminen, karttumaprosenttien muuttuminen sekä joidenkin eläkelajien vähittäinen poistuminen.

Työeläkkeen uudistuminen on lisännyt merkittävästi neuvonnan ja tie-

don tarvetta. Ilmarisen eläkeneuvonnassa puheluiden määrä lisääntyi edellisestä vuodesta yli 20 prosenttia. Kasvavaan tiedontarpeeseen varauduttiin myös parantamalla puhelinpalvelun toimintaa.

Yrityskohtaisten eläkeinfotilaisuuksien määrä asiakasyritysten työntekijöille nousi 84 tilaisuuteen, kun niitä edellisen vuoden aikana oli 43. Tilaisuuksien pääteemoina olivat eläkeuudistuksen vaikutukset ja työttömyysturva. Ilmarinen lähetti tietoa eläkeuudistuksesta asiakkailleen ja osallistui myös työeläkealan yhteisiin tiedotushankkeisiin.

ELÄKEPALVELUJA PARANNETAAN

Asiakkaiden käyttöön on tehty verkkopalveluja, joiden avulla he voivat tarkastella eläkeasioitaan ja etsiä tarvitsemaansa tietoa. Ilmarisessa vakuutetut työntekijät voivat tilata sähköisesti ennakkolaskelmia vanhuuseläkkeistään ja voivat tarkastaa siihenastiset työsuhteensa. He pääsevät myös arvioimaan eläkelaskurilla, paljonko eläkkeen määrään vaikuttaa eri pituinen työssä jatkaminen 63 vuoden jälkeen. Verkoeläkepalveluista eläkelaskuri on osoittautunut kaikkein suosituimmaksi.

Uuden maksantasovelluksen käyttöönotto vuoden 2004 alussa merkitsi eläkepäästöksen saaneiden kannalta sitä, että uudet eläkkeet voidaan maksaa huomattavasti entistä nopeammin päätöksenteon jälkeen.

Uuden sovelluksen myötä työ myös tehostui, koska moni aikaisemmin manuaalinen työvaihe hoituu nyt koneellisesti. Työkyvyttömyyseläkkeiden käsittelyprosessia kehitettiin ja hakemusten käsittelyajat nopeutuivat ilman henkilöresurssien lisäämistä.

TOIMINTAA JA TEKNIKKAA KEHITETÄÄN

Viimeisen laitoksen periaate laajeni kattamaan vuonna 2004 myös julkisen sektorin työskentelyn. Uudistus yksinkertaistaa asioita eläkkeenhakijan kannalta niin, että työntekijän viimeinen eläkelaitos käsittelee hakemuksen ja maksaa eläkkeen. Ilmarinen selviytyi uusista tehtävistä käsittelyaikojen vertailun perusteella hyvin.

Eläkelainsäädännön suuret muutokset ja monet uudet tietokonesovellukset merkitsevät suurta haastetta henkilöstön osaamiselle. Ilmarinen panostaakin merkittävästi koulutukseen. |

”Asiakirjojen digitaalinen käsittely ja sähköinen arkistointi aloitettiin viime vuonna tavoitteena palvelun parantaminen ja toiminnan tehostaminen. Kehittämisessä hyödynnetään tietotekniikan tehokkaimpia ratkaisuja sekä edistetään tiimimäistä työskentelyä ja parhaiden käytäntöjen tehokasta omaksumista.”

David Trexler/GOPIILA

Ilmarisen keskeinen toimintaperiaate on
tehdä eläkeratkaisut oikeuden-
mukaisesti ja nopeasti.

Sijoitustoiminta tuottohakuista ja vastuullista

Työeläkevarojen sijoittamisessa pyritään mahdollisimman korkeaan pitkän aikavälin tuottoon, koska eläkkeet tulevat maksuun keskimäärin vasta vuosikymmenten kuluttua. Tämä toteutetaan pitämällä sijoitusten keskimääräinen riskitaso mahdollisimman korkeana suhteessa toimintapääomaan eli sijoitustoiminnan riskipuskuriin. Historiatieto osoittaa, että riskinotto tuottaa pitkällä aikavälillä riskitöntä sijoittamista paremmin. Riskitasoa kohottavat esimerkiksi osakesijoitukset ja sijoitukset kehittyviin talouksiin tai yrityksiin, joiden luottoluokitus on matala. Ilmarisen sijoitusstrategian mukaisesti yhtiön sijoituksissa on ollut keskimäärin muita työeläkeyhtiöitä korkeampi riskitaso.

Ilmarisen keskimääräisen tavoitejakauman eli perusallokaation mukaisen sijoitusomaisuuden pitkän aikavälin keskimääräinen tuotto-odotus on seitsemän prosentin tasolla.

RISKITASOA MADALLETAAN HAJAUTTAMALLA

Optimaalista sijoitusjakautamaa rakennettaessa riskitasoa ei voida kohottaa lisäämällä vain yhtä riskipitoista sijoituslajia. Hajauttamalla pystytään tasaamaan huomattavasti sijoitusvarallisuuden lyhyen aikavälin heilahtelua. Tehokas hajauttaminen edellyttää omaisuuslajien välisen hajautuksen lisäksi sijoitusten maantieteellistä hajauttamista. Toisaalta hajautuksen seurauksena muodostuvaa valtuuttakurssiriskiä voidaan rajata erittäin kustannustehokkaasti.

Ilmarisen sijoitusstrategia perustuu pitkäjänteiseen, yli suhdannesyörien ulottuvaan suunnitteluun. Yhtiön hallitus hyväksyy vuosittain yhtiön sijoitusstrategian ja seuraavan vuoden sijoitussuunnitelman. Sijoitussuunnitelmassa päätehtään sijoituslajien painotuksista sekä eri omaisuuslajien sijoittamisen päälinjoista ja tavoitteista. Samassa yhteydessä hyväksytään myös päätöksentekovaltuudet eri organisaatiotasolla. Näissä määritellään, missä määrin eri sijoituslajien sallitaan poiketa valitusta perusallokaatiosta ja vertailuindekseistä.

Ilmarisen keskimääräisen perusallokaation mukaisen sijoitusomaisuuden pitkän aikavälin odotettu keskihajonta on kuuden prosentin tasolla.

SIJOITUSTOIMINTAA HOIDETAAN KUSTANNUSTEHOKKAASTI

Sijoitustoiminnan kokonaistuloksen kannalta myös sijoitusvarallisuuden hoitoon liittyvillä kustannuksilla on merkitystä. Ilmarisen sijoitusorganisaatiolla on kaksi perustehtävää: harjoittaa sijoitussuunnitelman mukaista sijoitustoimintaa sekä pyrkiä annetun perusallokaation ylittävään tuottoon. Lisäksi on varmistettava, että riskienhallinta on kunnossa. Jotta kaikki tavoitteet täyttyisivät, eri toimintatapojen tuomat hyödyt ja haitat analysoidaan tarkasti.

Ilmarisen oma sijoitusorganisaatio hoitaa yli 85 prosenttia sijoituksista. Ulkopuolisia omaisuudenhoitajia käytetään sellaisilla osa-alueilla, joiden hyvä hoitaminen vaatisi suuria henkilöresursseja tai huomattavia panostuksia erityisosaamiseen. Tällaiset sijoitukset tehdään lähes täysin rahastomuotoisina muun muassa kehittyviin talouksiin, matalan

JUSSI LAITINEN, sijoitusjohtaja

”Vahva taloudellinen asemamme mahdollistaa pitkäjänteisen sijoitustoiminnan kehittämisen ja mahdollisimman korkeiden pitkän aikavälin tuottojen tavoittelun.”

luottoluokituksen korkosijoituksiin, pääomarahastoihin ja absoluuttisen tuoton rahastoihin.

Vuonna 2004 Ilmarisen sijoitusorganisaation omat kulut suhteessa hoidettavaan varallisuuteen olivat 0,05 prosenttia.

OMISTAJAPOLITIIKKA ON AKTIIVISTA

Hallituksen vuonna 1999 hyväksymässä ja vuoden 2004 lopulla päivittämässä omistajapolitiikassa määritellään Ilmarisen suhtautuminen omistamiensa yhti-

SIJOITUSTOIMINTA ON VASTUULLISTA

Ilmarisen omistajapolitiikan mukaisesti yhtiön sijoitustoiminnan pitää olla paitisi tuottavaa myös vastuullista ja eettisesti kestävä. Ilmarinen edellyttää sijoituskohteiltaan kestävä kehityksen periaatteiden noudattamista. Käytännössä tämä tarkoittaa, että sijoituskohteena oleva yritys noudattaa sekä kansainvälistä että paikallista lainsäädäntöä ja huolehtii esimerkiksi toiminnan vaatimista riittävästä ympäristöinvestoinneista. Työntekijöi-

Ilmarinen käyttää arvopaperisalkun eettisyyden arvioimisessa ulkopuolista asiantuntijaa, joka tarkastaa salkun kahdesti vuodessa. Valittuja periaatteita rikkoneiden yritysten arvopaperit voidaan poistaa sijoituskohteista, mikäli tehdyt lisäselvitykset ja keskustelut yritysjohdon kanssa eivät muuta tilannetta. Vuoden 2004 aikana salkusta poistettiin yhden yhtiön arvopaperi ja vuonna 2003 kolmen yhtiön arvopaperit. Perusteita poistoille olivat muun muassa pakkotyö ja

Ilmarinen uskoo, että aktiivisella omistajapolitiikalla voidaan vaikuttaa myönteisesti omistusten arvon kehitykseen ja alentaa sijoituksiin liittyvää riskiä.

öiden hallintorakenteeseen, osingonjakopolitiikkaan ja kannustinjärjestelmiin. Omistajapolitiikkamuistio on Ilmarisen internet-sivuilla www.ilmarinen.fi.

Ilmarinen uskoo, että aktiivisella omistajapolitiikalla voidaan vaikuttaa myönteisesti omistusten arvon kehitykseen ja alentaa sijoituksiin liittyvää riskiä. Aktiivisuus tarkoittaa esimerkiksi osallistumista yhtiökokouksiin ja yhteydenpitoa yritysten johtoon. Tarvittaessa Ilmarinen toimii yhteistyössä muiden osakkeenomistajien kanssa. Lisäksi yhtiö seuraa ja analysoi hallintotapojen ja erilaisten palkitsemisjärjestelmien kehittymistä sekä osallistuu aktiivisesti näitä aiheita koskevaan keskusteluun.

Ilmarisessa on otettu käyttöön sähköinen äänestysjärjestelmä, jonka avulla Ilmarinen voi äänestää ulkomaisissa yhtiökokouksissa ilman, että Ilmarisen edustaja on itse kokouksessa läsnä.

den kohtelun on oltava asianmukaista ja ihmisoikeuksia kunnioittavaa.

Ilmarisen käyttämä arviointimenetelmä pohjautuu positiiviseen arvottamiseen. Menetelmä ei sulje suoraan pois mitään toimialaa, vaan kullakin toimialalla kohteet valitaan kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti toimivien yritysten joukosta. Tällaisten yritysten uskotaan hoitavan myös taloudelliset veloitteensa keskimääräistä paremmin ja läpinäkyvämmiin, mikä pienentää sijoittajan riskiä. Tämä alentaa yritykseltä vaadittavaa tuottovaatimusta ja mahdollistaa myös keskimääräistä korkeamman arvostustason.

Positiivista arvottamista voidaan soveltaa sellaisenaan Ilmarisen suorissa arvopaperisijoituksissa. Rahastojen valinnassa huomio kiinnittyy omaisuuden hoitajien vastuullisuuteen ja toiminnan läpinäkyvyyteen.

ympäristöriskit. Ilmarisen yhteistyökumppanina vastuullisuuden arvioinnissa on kolmen vuoden ajan ollut ruotsalainen GES Investment Services, jolla on yli 15 vuoden kokemus alalta.

Ilmarisen sijoitukset tuottivat noin kahdeksan prosenttia

Vuonna 2004 valtion obligaatioiden tuotto joukkovelkakirjalainamarkkinoilla nousi yli seitsemän prosentin tasolle. Tuottojärjessä olivat edellisen vuoden tapaan kehittyvien talouksien ja heikon luotto- luokituksen yritysten lainat – molempien markkinoiden tuotto kohosi yli kymmenen prosentin.

Merkittävimpien osakemarkkinoiden tuotot paikallisvaluutoissa liikkuivat 10–12 prosentin tasolla, mutta esimerkiksi Yhdysvaltain osakemarkkinoiden tuotto euroissa jäi alle kolmen prosentin. HEX yleisindeksin tuotto jäi Nokian vaatimattoman kurssikehityksen vuoksi heikoksi, mutta HEX portfolioindeksin tuotto kohosi osingot huomioiden peräti 21,4 prosenttiin. Öljyn hinnannousu ja Kiinan kysynnän kasvu hyödyttivät energia- ja metallitoimialoja sekä yleinen taloudellisen aktiviteetin lisääntyminen rahoitusalaan. Näiden alojen osakekurssit nousivatkin voimakkaasti.

Pääosa osake- ja korkomarkkinoiden tuotosta ajoittui vuoden jälkipuoliskol-

le, kun sijoittajien riskinottohalu kasvoi Yhdysvaltain presidentinvaalien ja öljyn hinnan laskun myötä.

Euroopan kiinteistömarkkinoiden kehitystä hallitsi sijoittajien halu lisätä kiinteistöinvestointien osuutta sijoituksissaan ja tarve hajauttaa kiinteistöriskiään. Kiinteistöjen tuottovaatimukset olivat laskussa kysynnän lisääntymisestä johtuen. Eurooppalaisten noteerattujen kiinteistöinvestointien kurssit kohosivat viime vuonna yli kolmekymmentä prosenttia.

Listautumis- ja yrityskauppamarkkinoiden piristymisen ansiosta pääomarahastot pääsivät vihdoin realisoimaan sijoituksiaan.

Kaikki päävaluutat heikkenivät euroon nähden. Tärkein näistä eli dollari heikkeni seitsemän prosenttia suhteessa euroon.

ILMARINEN LISÄSI OSAKKEITA JA MYI KIIINTEISTÖJÄ

Vuodelle 2004 ennustettiin kohtuullista talouskasvua ja maltillista inflaatiota. Osakkeiden nousun uskottiin jatkuvan

ja korkotason kääntyvän nousuun. Tämän näkemyksen mukaisesti Ilmarinen lisäsi vuoden aikana aktiivisesti eniten osakeriskiä osakkeiden osuuden ollessa keskimäärin perusallokaation eli tavoitejakautaman mukaisella tasolla. Kun otetaan huomioon myös kurssinousu sekä erityyppiset johdannaispositiot, kohosi osakeriskin osuus noin neljä prosenttiyksikköä edellisvuodesta, ja vuoden 2004 lopussa noteerattujen osakesijoitusten osuus oli hieman yli neljänneksen.

Tällä aukeamalla olevat sijoitusten jakaumat ja tuotot on esitetty sisäisen riskiluokituksen mukaisena.

Vaikka joukkovelkakirjalainojen osuus sijoituksista vastasi keskimäärin perusallokaatiota, pudottivat rahamarkkinasijoitusten ylipaino sekä joukkovelkakirjalainasalkun lyhyys keskimääräisen korkoriskin selvästi perusallokaation mukaista tasoa alemmaksi.

Kiinteistöinvestointien ja asiakasrahoituksen osuudet pienenevät kiinteistömyyntien ja luottojen ennaikaisten

Sijoituslajien osuudet*

	31.12.2003 %	31.12.2004 %	perusallokaatio 2004 %
Joukkovelkakirjalainat	47,6	47,2	43,6
Noteeratut osakkeet	21,6	25,3	23,1
Kiinteistöt	14,9	12,1	16,0
Asiakasrahoitus	8,7	6,3	9,0
Rahamarkkinasijoitukset	2,2	1,8	1,0
Muut	5,0	7,3	7,3
Yhteensä	100,0	100,0	100,0

* Osuudet sisäisen riskiluokituksen mukaisesti sisältäen johdannaiset.

poismaksujen vuoksi. Kiinteistöjen arvoja alennettiin vuoden 2004 lopussa 34,6 miljoonalla eurolla niiden vajaa-käytöstä johtuen. Kiinteistösijoitustoiminnan kansainvälistämisessä epäsuorien kiinteistösijoitusten kautta Ilmarinen on ollut edelläkävijä Suomessa. Vuoden 2004 lopussa näiden sitoumusten määrä

HYVÄT SIOJITUSTUOTOT VAHVISTAVAT EDELLEEN VAKAVARAISUUTTA

Ilmarisen koko sijoitusvarallisuuden tuotto vuonna 2004 oli 7,8 prosenttia.

Tuottotaso oli hyvä pitkän aikavälin keskimääräiseen tuotto-odotukseen nähden. Hyvät sijoitustuotot toisena vuonna peräkkäin vahvistavat edelleen Ilma-

Virallisen jaottelun mukaiset tuotot on esitetty sivulla 67.

Suhteellisesti tarkasteltuna koko sijoitusvarallisuuden tuotto jäi hieman vuodelle 2004 määritellystä vertailuindeksistä. Se selittyy kahdella tekijällä eli kiinteistösijoitusten ja asiakasrahoituksen alipainolla suhteessa perusallokaatioon

Hyvät sijoitustuotot vahvistavat edelleen Ilmarisen vakavaraisuutta ja parantavat TEL-maksun alennuksia.

oli yhteensä 150 miljoonaa euroa. Yhtiön kiinteistösijoitusstrategian mukaisesti kiinteistöriskien hajuttamista aiotaan jatkaa lisäämällä epäsuoraa omistusta sekä kotimaassa että ulkomailla.

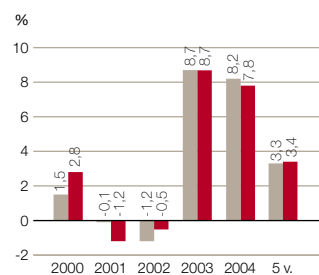
Osake-, korko- ja hedge fund -sijoitusten lisähajautuksen myötä valuuttamääräisten sijoitusten määrä oli vuoden lopussa lähes 2,5 miljardia euroa. Tästä riskistä noin puolet oli suojattu. Korkein suojausaste, noin 80 prosenttia, oli Yhdysvaltain dollarissa.

risen vakavaraisuutta ja parantavat mahdollisuuksia maksaa tulevaisuudessakin merkittäviä TEL-maksun alennuksia.

Noteeratut osakesijoitukset tuottivat 14,4 prosenttia, joukkovelkakirjalainat 7,3 prosenttia, kiinteistösijoitukset mukaan lukien epäsuorat sijoitukset 4,2 prosenttia ja asiakasrahoitus 4,7 prosenttia. Valuuttasuojaukset sisältyvät edellä mainittuihin lukuihin, mutta erikseen tarkasteltuna ne paransivat sijoitusten kokonaistuottoa 0,5 prosenttiyksikköä.

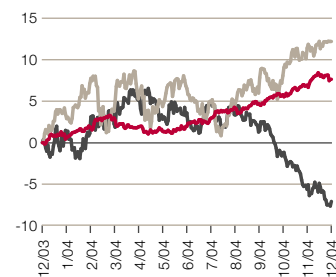
sekä korkoriskin alipainottamisella, mitkä molemmat lisäsivät riskimelessä rahamarkkinasijoitusten osuutta sijoitusomaisuudessa. Osakkeissa ja valuuttasuojauksissa saavutettiin vertailuindeksiä parempi tuotto.

Sijoitusten tuottovertailu

● Vertailuindeksin tuotto
● Ilmarisen sijoitusten tuotto

Sijoitusmarkkinoiden tuottoja 2004

● Citygroup EMU Government
● DJ STOXX 600
● USD/EUR

Taloudellinen asema ja riskien hallinta

Työeläketurva on merkittävä osa suomalaista sosiaaliturvaa. Ilmarisen asema lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavana vakuutusyhtiönä edellyttää sen toiminnalta erityistä vastuullisuutta.

Yhtiön taloudellisen aseman arvioiminen merkitsee vuotuisen ja pitkän aikavälin tuloksen tarkastelun ohella vakavaraisuuspuskurien riittävyyden arviointia suhteessa yhtiön vastuisiin ja riskeihin.

Yhtiön tavoitteiden saavuttaminen ja taloudellisen aseman vahvuus varmistetaan asianmukaisella riskienhallinnalla. Tätä selostetaan tarkemmin hallituk-

Vakuutusliikkeen riskienhallinta perustuu lain turvaavuusvaatimukset täytäviin laskuperusteisiin, joiden mukaan vakuutusmaksu ja vastuuelvelka laskeetaan, sekä yhtiön aktuaaritoimen suoritamiin analyysiin. Tariffit ovat yhteiset kaikille työeläkevakuutusyhtiöille, eikä yhtiö lain mukaan voi kieltäytyä myöntämästä siltä haettua vakuutusta. Ilmarisen vakuutuskanta on niin suuri, että sen on taloudellisesti järkevämpää pitää riskit omalla vastuullaan kuin jälleenvakuuttaa ne.

Vakuutusliikkeen vuotuisen tuloksen heilahteluun varaudutaan vastuuelvelkan

SIOJITUSTOIMINTA

Sijoitustoiminnan riskienhallinnan viitekehyksenä toimii työeläkevakuutusyhtiöiden vakavaraisuussäännöstö. Sijoitustoiminnan riskeihin varaudutaan toimintapääomalla, jonka muodostavat yhtiön varsinaisen eläkevastuun ja tasotusvastuun ylittävät varat. Lainsäädännössä asetetut toimintapääoman vähimmäisvaatimus, vakavaraisuusraja ja muut valvontarajat riippuvat yhtiön sijoitustoiminnan riskinotosta siten, että riskipitoisempi sijoitustoiminta edellyttää suurempaa toimintapääomaa. Ilmarisen hallitus päättää sijoitustoiminnan kokonaisriski-

Ilmarisen vahva toimintapääoma kestää sijoitusmarkkinoiden luonteeseen liittyvän vaihtelun.

sen toimintakertomuksessa sivuilla 41–42 ja tilinpäätöksen liitetiedoissa sivuilla 68–71.

VAKUUTUSLIIKE

Työeläkevakuutusyhtiön vakuutusliikkeen riskit liittyvät vakuutusmaksun ja vastuuelvelan riittävyyteen suhteessa yhtiön vastuulla oleviin nykyisiin ja tuleviin eläkkeisiin. Vakuutusliikkeen riskeistä keskeinen on epävarmuus, joka pitkällä aikavälillä sisältyy odotettavissa olevan eliniän pituuteen. Lyhyemmällä aikavälillä epävarmuustekijät liittyvät alkavien eläkkeiden lukumäärään ja korvausten suuruuteen.

sisällytetyllä puskurilla, tasoitusvastuulla, joka on kertynyt vakuutusliikkeen aikaisempien vuosien ylijäämistä.

Ilmarisen vakuutusliikkeen tulos oli 34,2 miljoonaa euroa vuonna 2004 ol-
tuaan sitä ennenkin usean vuoden ajan ylijäämäinen. Tämä vahvisti edelleen tasoitusvastuuta, joka on noin kaksi kolmasosaa laskuperusteissa määritellystä, vakuutusliikkeen puskuritarpeen mukaisesti mitoitettua ylärajastaan. Työeläkeyhtiöiden tasoitusvastuut ovat yleisesti korkealla tasolla, mistä syystä niiden kehitystä on rajoitettu alentamalla maksun työkyvyttömyysosaa.

tasosta määrittelemällä varmuustason, jolla toimintapääoman edellytetään pysyvän vakavaraisuusrajan yläpuolella.

Jos sijoitustoiminnan tuotot ylittävät vastuuelvelle hyvitetävän koron, erotus kasvattaa toimintapääomaa. Päinvastaisessa tilanteessa toimintapääomaa puretaan tarvittava määrä. Korkea vakavaraisuus merkitsee samalla suurempia asiakashyvityksiä.

TALOUDELLINEN ASEMA

Ilmarisen toimintapääoma oli vuoden 2004 päättyessä 3 597,8 miljoonaa euroa. Edellisestä vuodesta se kasvoi 646,6 miljoonalla eurolla. Toimintapääoma oli

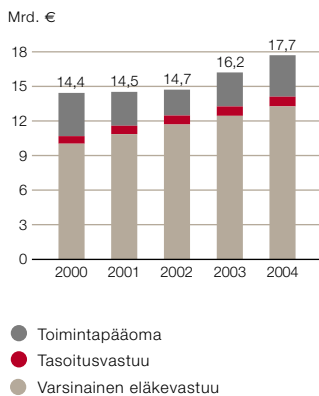
25,6 prosenttia (22,3 prosenttia vuonna 2003) toimintapääomavaatimusten perusteena olevasta vastuuvälästä ja 2,3-kertainen (2,2-kertainen) verrattuna vakavaraisuusrajaan. Osakekurssit olisivat voineet laskea noin 45 prosenttia tai yleinen korkotaso nousta noin 4,3 prosenttiyksikköä, ennen kuin Ilmarisen toimintapääoma olisi laskenut vakavaraisuusrajalta.

Yhtiön vahva toimintapääoma kestää sijoitusmarkkinoiden luonteeseen liittyvän vaihtelun ja mahdollistaa siten Ilmarisen pitkäjänteisen, tuottohakuisen sijoitusstrategian, jossa osakkeilla on suuri osuus sijoitusten tavoitejakaumassa. Tilinpäätöksen liitetiedoissa sivuilla 68–71 esitetään yhtiön sijoitussalkun herkkyysoanalyysi ja muuta sijoitustoiminnan riskien hallintaan liittyvää tietoa.

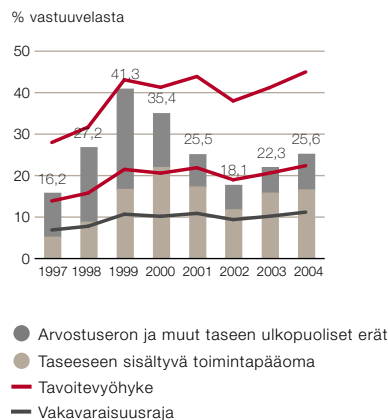
Varsinainen vastuuvälä, tasoitusvastuu ja toimintapääoma ovat kukin omalta osaltaan turvaamassa eläkkeitä. Näiden katteena olevat eläkevarat käsittävät yhtiön varallisuuden jokseenkin kokonaan. Varsinainen vastuuvälä on turvaavasti laskettu, ja sen tulee aina olla katettu. Se kasvaa tasaisesti vakuu-

tuskannan kehityksen mukaisesti, toisin kuin tasoitusvastuu ja toimintapääoma, jotka ottavat vastaan vakuutusliikkeen ja sijoitustoiminnan tulosten heilahtelut. Ilmarisen vakavaraisuus on vahva ja riskinotto on pidetty hallittuna suhteessa vakavaraisuuspuskurien kokoon. |

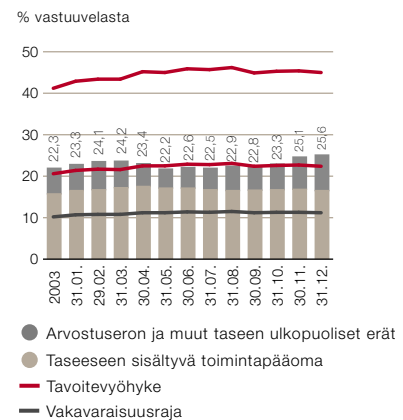
Eläkevarat

Vakavaraisuus vuositasolla

Vakavaraisuus kuukausitasolla 2004

Vastuussa ihmisille ja yhteiskunnalle

Ilmarinen on eläkevakuutusyhtiö, jonka tehtävä on hoitaa lakisääteistä työeläketurvaa ja tulevien eläkkeiden katteena olevaa sijoitusomaisuutta. Yhteiskunnallinen vastuu kuuluu erottamattomasti Ilmarisen toimintaan.

Viime vuoden aikana Ilmarisessa tehtiin yhteiskuntavastuuraportoinnin kehittämisen pohjaksi laaja selvitystyö, johon osallistui asiantuntijoita kaikista yhtiön toiminnoista. Yhtiön taloudelliseen, sosiaaliseen sekä ympäristöön liittyvät vastuut nimettiin ja priorisoitiin. Lisäksi kartoitettiin Ilmarisen käytännöt, tavoiteasetannat, seurantamenetelmät ja mittarit suhteessa yleisesti käytössä olevaan yhteiskuntavastuun raportointimaliin (GRI).

Ilmarisessa arvot tukevat yhteiskuntavastuun periaatteita ja ovat muotoutuneet osaksi jokapäiväistä liiketoimintaa. Lakisääteisten velvoitteiden ja arvojen lisäksi yhteiskuntavastuullisuutta yhtiössä ohjaavat hyvät hallinto- ja vakuutustavat, omistajapolitiikka sekä riskienhallinta.

VASTUU TYÖELÄKKEISTÄ

Yhteistyössä työmarkkinaosapuolten ja muiden sidosryhmiensä kanssa Ilmarinen kehittää suomalaista työeläkejärjestelmää ja sen pitkän ajan rahoitusta niin,

että tulevaisuuden eläkkeet pystytään turvaamaan toimintaympäristön muutoksista huolimatta. Tämä tarkoittaa aktiivista vaikuttamista lainvalmistelutyöhön ja toimeenpanoon.

Ilmarinen pyrkii käytettävissä olevin keinoin vaikuttamaan siihen, että työeläkevakuutusmaksu pysyy kohtuullisena ja suomalainen kansantalous kilpailukyisenä.

Yritysten työkyvyttömyysriskin hallintaan liittyy merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Ilmarinen edistää asiakasyritystensä työkyvyttömyysriskin hallintaa ja työntekijöiden työssä jaksamista ja jatkamista työhyvinvointipalvelunsa Motivon sekä ammatillisen kuntoutuksen avulla.

Ilmarisen keskeinen toimintaperiaate on tehdä eläkeratkaisut oikeudenmukaisesti ja nopeasti sekä ilmoittaa päätöksenteon perusteet ymmärrettävästi. Onnistumista seurataan vuosittain tehtävin tutkimuksin. Ilmarinen on menestynyt kaikissa kolmessa suhteessa paremmin kuin kilpailijat keskimäärin.

TULOSELLINEN TOIMINTA

Yhtiö tähtää tuloksiin tavoitteellisella johtamisella, tulosten mittaamisella ja palkitsemisella. Yhtiön tuloskortin nä-

kökulmat ovat lähes samat kuin arvot, eli arvot ja tavoitteet ohjaavat samaan suuntaan.

Taloudellinen vastuu lähtee yhteiskunnallisesta veloitteesta huolehtia eläkejärjestelmän kestävydestä. Ilmarinen pyrkii saamaan tulevia eläkkeitä varten rahastoiduille varoille parhaan mahdollisen tuoton riskinkantokykynsä puitteissa. Onnistunut sijoitustoiminta parantaa yhtiön vakavaraisuutta ja vaikuttaa asiakasyritysten suuruuteen.

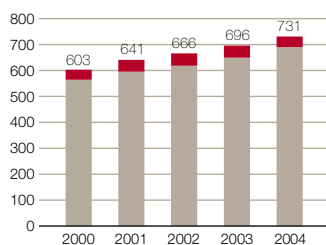
Ilmarinen noudattaa sijoitustoiminnassaan yhtiön hallituksen vuonna 1999 vahvistamaa aktiivista omistajapolitiikkaa ja eettisiä ohjeita sijoituskohteiden vastuullisuudesta. Toimintaa on kehitetty asteittain jatkuvan parantamisen periaatteella. Viime vuonna yhtiön sijoitustoimintaan nimitettiin yhteiskuntavastuuanalyttikko.

Ilmarisen omistajapolitiikasta ja sijoitustoiminnan vastuullisuudesta on kerrottu lisää vuosikertomuksen sivulla 17 sekä verkkosivuilla www.ilmarinen.fi, jossa on myös yhtiön omistajapolitiikkamuistio.

TYTYVÄISET ASIAKKAAT

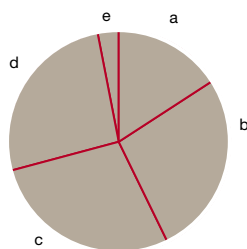
Tärkeä osa Ilmarisen sosiaalisen vastuun kantamista on asiakasyritysten ja yrittä-

Henkilömäärän kehitys

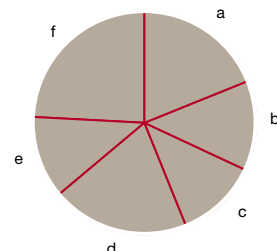
● Määräaikaiset
● Vakinaiset

Henkilöstön ikäjakauma 2004

a. -30 vuotiaita, 16 %
b. 31-40 vuotiaita, 27 %
c. 41-50 vuotiaita, 28 %
d. 51-60 vuotiaita, 26 %
e. 61-65 vuotiaita, 3 %

Henkilöstön koulutussisällöt 2004

a. Työeläke- ja muu vakuutus, 19 %
b. Asiakkuuden hoito, 13 %
c. Toiminnan kehittäminen, 12 %
d. IT-erityisosaaminen, 20 %
e. Kielikoulutus, 12 %
f. Muu koulutus, 24 %

jien sekä eläkkeensaajien laadukkaasta palvelusta huolehtiminen. Osa yhtiön toiminnan taloudellisesta hyödystä jaetaan asiakkaille hyvityksinä. Ilmarinen haluaa tukea suomalaisten yritysten toimintaedellytyksiä ja sitä kautta työllisyyttä sijoittamalla työeläkevaroja suomalaisiin yrityksiin ja rahoittamalla yritysten toimintaa.

Asiakastyytyväisyyttä ja yrityskuvaa tutkitaan vuosittain omien ja ulkopuolisten tekemien tutkimusten avulla. Ilma-

miehiä ja naisia on yhtä monta. Työntekijöillä on laaja edustus yhtiön eri toimielimissä ja siten hyvät mahdollisuudet vaikuttaa yhtiön toimintaan. Tasa-arvoa mitataan myös palkkauksella. Naisten palkat ovat palkkaryhmissä hivenen korkeampia kuin miehillä, kun taas miesten palkat ovat korkeampia palkkaryhmien yläpuolella.

Ilmarinen kehittää toimintaansa monin tavoin. Viime vuonna oli käynnissä useita kehityshankkeita, joihin liittyi pal-

tiin seitsemän päivää ilmarislaista kohti.

Ilmarislaisten työssä viihtymistä kuvaa muun muassa työsuhteiden keskimääräinen pituus, joka Ilmarisessa on noin 12 vuotta. Lähtövaihtuvuus on 3,7 prosenttia.

Vuoden 2004 aikana Ilmariselle määriteltiin uusi henkilöstöstrategia. Sen keskeisiä tavoitteita ovat osaamisen varmistaminen, asiakaspalveluhenkisyiden kehittäminen, tehokkuuden ja joustavuuden lisääminen sekä toimintatapo-

Ilmarinen julkaisee erillisen henkilöstöraportin samaan aikaan vuosikertomuksen kanssa.

rinen panostaa lähivuosina vahvasti palvelujen kehittämiseen linjaamiensa tavoitteiden mukaisesti. Palveluja ja asiakassuhteen hoitoa kehitetään asiakkaiden tarpeista lähtien tavoitteena paras palvelu. Ilmarinen ja sen yhteistyökumppanit noudattavat asiakassuhteiden hoidossa hyvää vakuutustapaa.

KEHITTYVÄ TYÖYHTEISÖ

Henkilöstöllä on aivan keskeinen merkitys Ilmarisen menestykselle. Ilmarislaisten näkemyksiä ja mielipiteitä työyhteisöstään arvostetaan. Esimerkiksi johtamis- ja toimintatapatutkimusta on tehty jo yli kolmekymmentä vuotta, ja sen tuloksia on hyödynnetty toiminnan kehittämisessä. Tutkimuksen mukaan ilmarislaiset ovat aina arvostaneet yhtiötä hyvänä työnantajana.

Ilmarinen on tasa-arvoinen työnantaja. Tämä tarkoittaa mm. tasavertaisia urakehitysmahdollisuuksia riippumatta sukupuolesta ja iästä. Lähiesimiehistä naisia on 75 prosenttia ja osastopäälliköistä 43 prosenttia. Ilmarisen johtoryhmässä

jon haasteita. Isoja toimintatapamuutoksia ja uuden oppimista edellyttivät mm. eläke- ja vakuutuspalveluissa käyttöön otetut uudet tekniset työvälineet ja atk-sovellukset, TietoIlmarisen perustamisen sekä asiakasyhteislinjan organisatiomuutos. Henkilöstö on ollut vahvasti vaikuttamassa hankkeisiin alusta lähtien, ja muutosten toteuttaminen on suunniteltu yhteistyössä. Räättälöityyn ja suunnitelmalliseen koulutukseen sekä avoimeen ja jatkuvaan viestintään on panostettu.

Osaamisen kehittämisestä huolehditaan muun muassa kattavalla koulutuksella. Ilmarisen vuotuinen koulutustarjonta suunnitellaan liiketoimintojen kehitystarpeista lähtien. Viime vuoden koulutuspäivistä käytettiin noin kolmannes tietoteknisen osaamisen hankkimiseen ja ylläpitämiseen. Työeläkejärjestelmän historian suurimmat lainmuutokset tulivat voimaan vuoden 2005 alussa, ja muuttuvien eläkelakien opiskelun kului viime vuoden koulutuspäivistä viidennes. Kaikkiaan koulutukseen käytet-

jen uudistaminen. Keskeisiksi tavoitteiksi määriteltiin myös henkilöstön työkyvystä huolehtiminen ja ilmapiirin säilyttäminen hyvänä.

YMPÄRISTÖVASTUU

Työeläkevakuuttaminen on palveluliiketoimintaa ja tietojen käsittelemistä, joten Ilmarisen oman toiminnan ympäristövaikutukset eivät ole kovin merkittäviä. Oman toiminnan ympäristövaikutuksiin ja alihankkijoiden ympäristöasioiden hyvän hoidon varmistamiseen kiinnitetään kuitenkin huomiota.

Ympäristövastuuasiat liittyvät olennaisesti Ilmarisen kiinteistösijoituksiin. Yhtiö on aktiivinen toimija ympäristö vastuuseen liittyvien kiinteistöalan toimintamallien ja rakennuttamisen ratkaisujen edistämiseksi. Yhteistyökumppaneilta edellytetään ympäristövastuullisuutta ja elinkaariajattelua, jotka kattavat peruseräatteen muun muassa materiaalivalinnoille, teknisille ratkaisuille, jätehuollolle sekä energian ja vedenkulutukselle. |

Ilmarisen hallinto ja ohjaus

YLEISTÄ

Ilmarinen on keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö, jonka omistavat yhtiöjärjestyksessä mainituin edellytyksin asiakkaat eli TEL- ja YEL-vakuutuksenottajat ja Ilmarisessa vakuutetut työntekijät sekä takuupääoman omistajat.

Työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoa ja valvontaa säätelevät osakeyhtiölaki, vakuutusyhtiölaki, työeläkevakuutusyhtiölaki ja yhtiöjärjestys. Ilmarinen noudattaa näiden lisäksi pääosin Hex Oyj:n, Keskuskauppakamarin ja Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton (1.1.2005 alkaen Elinkeinoelämän keskusliitto EK) antamaa suositusta listayhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmistä. Työeläkevakuutusyhtiöitä koskeva lainsäädäntö velvoittaa muutamassa kohdassa työeläkeyhtiöt suosituksista poikkeavaan toimintatapaan.

YHTIÖKOKOUS

Ylintä päätösvaltaa Ilmarisessa käyttävät osakkaat yhtiökokouksessa. Äänioikeus yhtiökokouksessa on osakkailla tai heidän valtuuttamillaan edustajilla.

Yksityiskohtaiset tiedot äänioikeuden jakoperusteista löytyvät Ilmarisen yhtiöjärjestyksestä yhtiön internet-sivuilta osoitteesta www.ilmarinen.fi.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa on käsiteltävä tilinpäätöksen vahvistamiseen, voitonjakoon ja vastuuvapauden myöntämiseen liittyvät vakuutusyhtiöitä koskevan lainsäädännön edellyttämät asiat sekä muut kokouskutsussa mainitut asiat.

Vuoden 2004 varsinainen yhtiökokous pidettiin 1.4.2004 Ilmarisessa. Kokouksessa käsiteltiin yhtiöjärjestyksessä määrättyt asiat, ja lisäksi kuultiin toimitusjohtajan katsaus vuodesta 2003. Kaikki kokouksen päätökset olivat yksimielisiä.

HALLINTONEUVOSTO

Työeläkevakuutusyhtiölain mukaan työeläkeyhtiöillä on oltava hallintoneuvosto, jonka tehtävät määräytyvät lainsäädännön ja Ilmarisen yhtiöjärjestyksen mukaan. Hallintoneuvoston tehtävänä Ilmarisessa on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa yhtiön hallintoa. Valvontatehtäväänsä hallintoneuvosto hoitaa myös valitsemalla jäseniään tarkastamaan yhtiön eläkeratkaisutoimintaa ja sijoitustoimintaa. Hallintoneuvosto on vahvistanut ohjesäännöt sekä eläkeratkaisutoiminnan että sijoitustoiminnan tarkastukselle.

Hallintoneuvosto antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa tilinpäätöksestä. Lisäksi hallintoneuvosto vahvistaa yhtiön sijoitussuunnitelman laatimisperiaatteet ja päättää hallituksen jäsenten ja varajäsenten palkkioista ja matkakustannusten korvaamisesta sekä valitsee hallituksen jäsenet. Hallintoneuvosto voi myös antaa hallitukselle ohjeita laajakantoisissa ja periaatteellisesti tärkeissä asioissa.

Yhtiökokous valitsee hallintoneuvoston 28 jäsentä kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Vähintään puolet jäsenistä valitaan keskeisiä työnantajia ja palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Jäseniksi valitaan yhtä monta työnantajien ja palkansaajien ehdottamaa henkilöä.

Hallintoneuvoston jäsenistä puolet on vuosittain erovuorossa. Hallintoneuvosto valitsee kalenterivuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa.

Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2004 kaksi kertaa. Yhtiökokous vahvisti 1.4.2004 hallintoneuvoston jäsenten uudet palkkiot. Hallintoneuvoston puheenjohtajan palkkio on 3 000 euroa ja vara-

puheenjohtajan sekä jäsenten 2 000 euroa vuodessa. Puheenjohtajan kokouspalkkio ja tarkastuspalkkio ovat 350 euroa kokoukselta. Jäsenten kokouspalkkio ja tarkastuspalkkio ovat 300 euroa. Hallintoneuvoston jäsenet on esitelty sivulla 26.

HALLITUS

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Ilmarisen hallituksella on työjärjestys, jonka mukaan hallituksen keskeisiä tehtäviä ovat yhtiön strategisista linjauksista päättäminen, vuosittaisen sijoitussuunnitelman ja riskienhallintasuunnitelman laatiminen sekä yhtiökokouksessa käsiteltävien asioiden valmistelu.

Hallituksen nimitys- ja palkitsemisvaliokunta sekä tarkastusvaliokunta aloittivat toimintansa vuoden 2005 alussa. Nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan tehtäviksi on määritelty ylimmän johdon nimitys-, työehto- ja palkkioasioiden valmistelu sekä koko yhtiön palkitsemisjärjestelmien periaatteiden valmistelu. Tarkastusvaliokunta puolestaan avustaa hallitusta valvontatehtävissä, jotka kohdistuvat taloudelliseen raportointiin, riskeihin, sisäiseen valvontajärjestelmään sekä tarkastukseen liittyviin asioihin.

Hallintoneuvosto valitsee hallitukseen neljäksi vuodeksi kerrallaan 12 varsinaista jäsentä sekä neljä varajäsentä. Hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä vähintään puolet on valittava keskeisten työnantajia ja palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä siten, että tällä tavoin valittuja jäseniä ja vastaavasti varajäseniä on yhtä monta.

Hallituksen jäsenen ja varajäsenen toimikausi alkaa valintaa seuraavan ti-

likauden alussa ja päättyy valintaa seuraavan neljännen tilikauden lopussa. Nykyisten hallituksen jäsenten toimikausi päättyy vuonna 2005.

Hallitus valitsee kunkin kalenterivuoden alussa keskuudestaan puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa. Vuonna 2004 hallitus kokoontui yhteensä 10 kertaa. Hallituksen jäsenten keskimääräinen osallistumisaste kokouksiin oli 85 prosenttia. Hallintoneuvosto päätti 30.11.2004 hallituksen jäsenten uudet palkkiot. Hallituksen puheenjohtajan palkkio on 1 050 euroa, varapuheenjohtajan 850 euroa, jäsenten 750 euroa ja varajäsenten 520 euroa kuukaudesta. Puheenjohtajan kokouspalkkio on 360 euroa, varapuheenjohtajan ja jäsenten kokouspalkkio 260 euroa kokoukselta. Hallituksen jäsenet on esitelty sivuilla 26–27.

TOIMITUSJOHTAJA, TOIMITUSJOHTAJAN SIJAINEN JA VARATOIMITUSJOHTAJA

Hallitus on nimittänyt Ilmariseen toimitusjohtajan ja hänen sijaisenaan toimivan varatoimitusjohtajan.

Toimitusjohtajana toimii Kari Puro. Hänen tehtävänä on yhdessä hallituksen kanssa johtaa Ilmarista ammattitaitoisesti sekä terveiden liikeperiaatteiden mukaisesti.

Toimitusjohtajan sijainen on varatoimitusjohtaja Jaakko Tuomikoski.

LIIKETOIMINNAN MUU ORGANISOINTI JA VASTUUT

Toimitusjohtajan lisäksi hallitus on nimittänyt johtajia, jotka vastaavat vastuualueensa toiminnasta ja tekevät päätökset toimialaansa kuuluvista asioista hyväksytyt strategian, tuloskorttien ja budjettien puitteissa.

Säännöllisesti kokoontuva Ilmarisen johtoryhmä toimii toimitusjohtajan tukena päätöksenteossa. Johtoryhmä osallistuu koko Ilmarista koskevien ratkai-

sujen valmisteluun, toteutuksen ohjaukseen ja seurantaan. Johtoryhmä on esitelty sivulla 28.

JOHDON PALKKIOT JA ELÄKEIKÄ

Ilmarisessa on hallituksen hyväksymä koko henkilökuntaa koskeva palkkiojärjestelmä. Kaikille maksetaan kuukausipalkkaan suhteutettu bonus sen mukaan, kuinka hyvin koko yhtiö on saavuttanut tavoitteensa. Linja- ja osastopalkkioita maksetaan niiden tavoitteiden saavuttamisasteen mukaan. Johtajille, osastopäälliköille ja muille avainhenkilöille maksettavat tulospalkkiot määräytyvät henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamisasteen mukaan. Yleisin maksimipalkkio vastaa suuruudeltaan kuukauden palkkaa.

Johtajien eläkeikä on 65 vuotta lukuun ottamatta ennen 1.7.1992 nimitettyjä johtajia, joiden eläkeikä on 60 vuotta.

Ilmarisen hallitus ja toimitusjohtaja Puro ovat sopineet, että hän voi jatkaa toimitusjohtajana vuoteen 2006, jolloin hän täyttää 65 vuotta.

Toimitusjohtajalle maksetut palkat ja palkkiot vuonna 2004 olivat 465 222 euroa.

SISÄPIIRI

Ilmarisella on hallituksen hyväksymä, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton suositukseen perustuva, sisäpiiriohje. Sen tarkoituksena on edistää Ilmarisen sijoitustoiminnan julkista luotettavuutta. Pysyvään sisäpiiriin kuuluvat henkilöt, jotka asemansa tai tehtävänsä perusteella saavat haltuunsa säännönmukaisesti sisäpiiritietoa. Lisäksi sisäpiiriohjetta sovelletaan tilapäisiin sisäpiiriläisiin, jotka saattavat saada hankekohtaisesti sisäpiiritietoa. Tavoitteena on lisätä tietämystä sisäpiirimääräyksistä niin, ettei määräyksiä tahattomastikaan rikota.

RISKIENHALLINTA JA VALVONTAJÄRJESTELMÄT

Ilmarisen riskienhallinnasta ja valvontajärjestelmistä kerrotaan sivuilla 20–21 ja 68–71. Tilintarkastajat sekä hallintoneuvoston jäsenistään vuosittain valitsemat eläkeratkaisutoiminnan ja sijoitustoiminnan tarkastajat luetellaan sivulla 27.

Ilmarinen maksoi palkkioita tilintarkastusyhteisölleen PricewaterhouseCoopers Oy:lle tilikaudelta 2004 arvonnäisäverot mukaan lukien tilintarkastuksesta 282 140 euroa, veroneuvonnasta 93 659 euroa ja muusta neuvonnasta 22 922 euroa. |

Hallintoneuvosto ja hallitus

HALLINTONEUVOSTO

Puheenjohtaja TIMO PELTOLA
Vuorineuvos, Huhtamäki Oyj,
erovuorossa 2006

Varapuheenjohtaja ANTTI HERLIN
Hallituksen puheenjohtaja, Kone Oyj,
erovuorossa 2005

Varapuheenjohtaja MATTI VILJANEN
Puheenjohtaja, Insinööriliitto IL ry,
erovuorossa 2006

JORMA ELORANTA, toimitusjohtaja,
Metso Oyj, erovuorossa 2006

PERTTI HAGREN, pääluottamusmies,
BEMIS Valkeakoski Oyj, erovuorossa 2005

ILPO JALASJOKI, toimitusjohtaja,
YIT Rakennus Oy, erovuorossa 2005

LIISA JORONEN, hallituksen puheenjohtaja,
SOL Palvelut Oy, erovuorossa 2006

ARTO KAJANTO, hallituksen puheenjohtaja,
Aina Group Oyj, erovuorossa 2006

VEIKKO KUUSAKOSKI, hallituksen puheenjohtaja,
Kuusakoski Group Oy, erovuorossa 2006

ANTTI LAGERROOS, merenkulkuneuvos, toi-
mitusjohtaja, Finnlines Oyj, erovuorossa 2005

SIMO LEIVO, toiminnanjohtaja, Ammattiliitto
Suora ry, erovuorossa 2005

JUHO LIPSANEN, toimitusjohtaja,
Alma Media Oyj, erovuorossa 2005

JUHANI MAIJALA, hallituksen puheenjohtaja,
Lassila & Tikanoja Oyj, erovuorossa 2006

ESKO MÄKELÄINEN, johtaja,
Stora Enso Oyj, erovuorossa 2006

YRJÖ MÄKINEN, taksiautoilija,
Suomen Taksiliitto ry, erovuorossa 2005

MARKKU NISKALA, pääsihteeri, Kansainvälinen
Punainen Risti, erovuorossa 2005

KIRSTI PIPONIUS, hallituksen varapuheenjohtaja,
Sodexo Oy, erovuorossa 2005

VELI-MATTI PUUTIO, toimitusjohtaja,
Osuuskauppa Arina, erovuorossa 2005

JARMO RANTANEN, ministeri,
Tampereen kaupunginjohtaja, erovuorossa 2006

ILKKA RANTASALO, toimitusjohtaja,
StaffPoint Oy, erovuorossa 2006

MARKKU RUOHONEN, toimitusjohtaja,
Raha-automaattiyhdistys, erovuorossa 2005

TIMO RÄTY, puheenjohtaja, Auto- ja Kuljetusalan
Työntekijäliitto AKT ry, erovuorossa 2006

MARKKU RÖNKKÖ, toimitusjohtaja,
Atrio Oyj, erovuorossa 2005

PEKKA SALOJÄRVI, hallituksen puheenjohtaja,
Garamond Oy (Gummerus), erovuorossa 2005

KALEVI VANHALA, puheenjohtaja,
Puu- ja erityisalojen liitto, erovuorossa 2005

ERKKI VARIS, toimitusjohtaja,
Oy Metsä-Botnia Ab, erovuorossa 2006

MATTI VIILAINEN, apulaisjohtaja,
SAK, erovuorossa 2006

MARJATTA VÄISÄNEN, suunnittelupäällikkö,
Toimihenkilöunioni TU ry, erovuorossa 2006

HALLITUS

Kaikkien hallituksen jäsenten ja varajäsenten
toimikausi päättyy 31.12.2005

Puheenjohtaja HANNU SYRJÄNEN
Toimitusjohtaja, SanomaWSOY Oyj
s. 1951, ekon., oikeust. kand.

Varapuheenjohtaja LEIF FAGERNÄS
Toimitusjohtaja, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
s. 1947, oikeust. kand.

Varapuheenjohtaja LAURI IHALAINEN
Puheenjohtaja, Suomen Ammattiliittojen
Keskusjärjestö SAK ry, s. 1947

GEORGE BERNER, toimitusjohtaja, Berner
Osakeyhtiö, s. 1948, dipl.ins.

MARTIN GRANHOLM, hallituksen puheenjohtaja,
VR-Yhtymä Oy, s. 1946, dipl.ins., tekn. tri h.c.

EINO HALONEN, toimitusjohtaja,
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi
s. 1949, ekon.

EERO HELIÖVAARA, toimitusjohtaja, Pohjola-
Yhtymä Oyj, s. 1956, dipl.ins., kauppat. maist.

SEPPO JUNTILA, pääsihteeri, Toimihenkilökes-
kusjärjestö STTK ry, s. 1947, prosessiteknikko

JYRKI KIVIHARJU, johtaja, Pankkialan
Työnantajaliitto ry, s. 1945, oikeust. kand.

RISTO PIEKKA, puheenjohtaja, AKAVA ry
s. 1948, valtiot. maist.

ILMARISEN HALLITUS 2005

VASEMMALTA: Gretel Ramsay, Eero Heliövaara, Erkki Vuorenmaa, George Berner, Leif Fagernäs, Hannu Syrjänen, Seppo Junttila, Kari Puro, Jyrki Kiviharju, Risto Piekkä

Tarkastajat

KARI PURO, toimitusjohtaja, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen s. 1941, lääket. ja kir. tri, valtiot. kand.

GRETEL RAMSAY, toimitusjohtaja, Tammet Oy s. 1955, dipl.ekon.

Varajäsenet

TIMO PARMASUO, hallituksen puheenjohtaja, Meconet Oy, s. 1950, ins.

HANNU RAUTIAINEN, lainopillinen asiamies, Elinkeinoelämän keskusliitto EK s. 1952, varat., ekon.

ERKKI VUORENMAA, puheenjohtaja, Metallityöväen Liitto ry, s. 1947

EERO YLÄ-SOININMÄKI, toimitusjohtaja, Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö s. 1952, dipl.ins.

ELÄKERATKAISUTOIMINNAN TARKASTAJAT

Ilmarisen eläkeratkaisutoimintaa valvovat hallintoneuvoston keskuudestaan valitsevat eläkeratkaisutoiminnan tarkastajat:

Varsinaiset tarkastajat

Hallituksen puheenjohtaja Juhani Majjala

Johtaja Esko Mäkeläinen

Toimitusjohtaja Markku Ruohonen

Toimitusjohtaja Markku Rönkkö

Hallituksen puheenjohtaja Pekka Salojärvi

Apulaisjohtaja Matti Viialainen

Varamiehet

Hallituksen puheenjohtaja Antti Herlin

Hallituksen puheenjohtaja Arto Kajanto

Hallituksen varapuheenjohtaja Kirsti Piponius

Toimitusjohtaja Veli-Matti Puutio

Puheenjohtaja Matti Viljanen

Suunnittelupäällikkö Marjatta Väisänen

SIJOITUSTOIMINNAN TARKASTAJAT

Ilmarisen sijoitustoimintaa valvovat hallintoneuvoston keskuudestaan valitsevat sijoitustoiminnan tarkastajat:

Varsinaiset tarkastajat

Toimitusjohtaja Ilpo Jalasjoki

Merenkulkuneuvos Antti Lagerroos

Toiminnanjohtaja Simo Leivo

Toimitusjohtaja Juho Lipsanen

Taksiautoilija Yrjö Mäkinen

Puheenjohtaja Kalevi Vanhala

Varamiehet

Toimitusjohtaja Jorma Eloranta

Hallituksen puheenjohtaja Liisa Joronen

Toimitusjohtaja Veikko Kuusakoski

Ministeri Jarmo Rantanen

Puheenjohtaja Timo Rätty

Toimitusjohtaja Erkki Varis

Tilintarkastajat

PricewaterhouseCoopers Oy, KHT-yhteisö:

Vastuunalainen tarkastaja
Juha Wahlroos, kauppat. maist., KHT

Sirkku Valkjärvi, ekonomi, KHT

Varatilintarkastajat

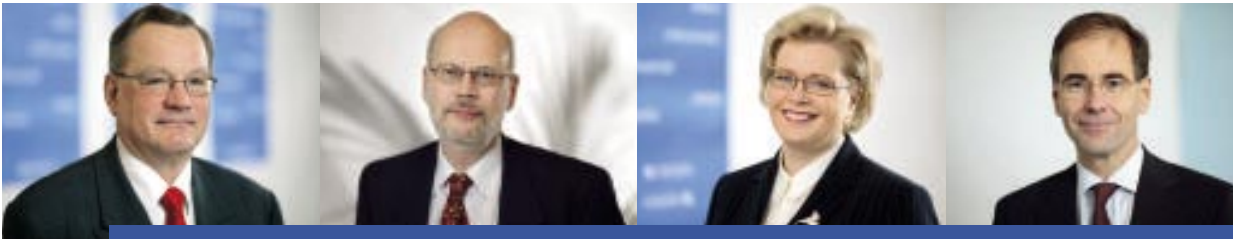
Sari Airola, ekonomi, KHT

Marja-Terttu Sotka, kauppat. maist., KHT

Eino Halonen, Timo Parmasuo, Hannu Rautiainen, Martin Granholm, Eero Ylä-Soininmäki ja Lauri Ihalainen

Johtoryhmä

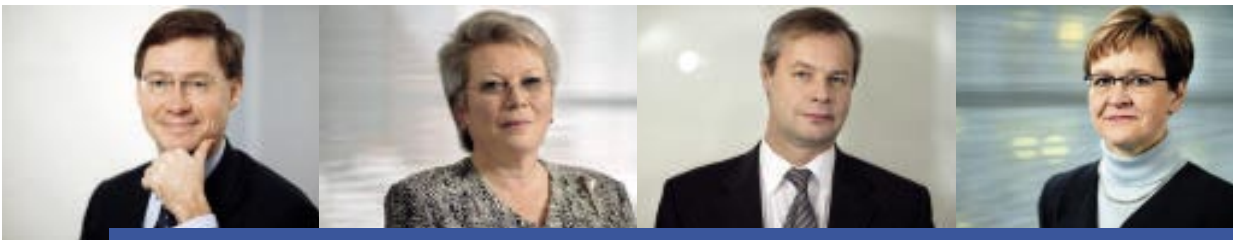
VASEMMALTA: Kari Puro, Jaakko Tuomikoski, Sini Kivihuhta, Timo Aro

KARI PURO
Toimitusjohtaja
s. 1941, lääket. ja kir. tri,
valtiot. kand., Ilmarisen
palveluksessa vuodesta 1990

JAAKKO TUOMIKOSKI
Varatoimitusjohtaja
s. 1950, fil. maist., SHV,
Ilmarisen palveluksessa
vuodesta 1981

SINI KIVIHUHTA
Asiakasyhteysjohtaja
s. 1959, oikeust. kand.,
Ilmarisen palveluksessa
vuodesta 1983

TIMO ARO
Eläkejohtaja
s. 1955, lääket. ja kir. tri, MSc.,
Ilmarisen palveluksessa
vuodesta 1994

VASEMMALTA: Jussi Laitinen, Kristiina Hämäläinen, Juhani Karjasilta, Pirkko Auvinen

JUSSI LAITINEN
Sijoitusjohtaja
s. 1956, kauppat. maist., dipl.
ekon., Ilmarisen palveluksessa
vuodesta 2001

KRISTIINA HÄMÄLÄINEN
Hallintojohtaja
s. 1948, ekon., Ilmarisen
palveluksessa vuodesta 1974

JUHANI KARJASILTA
Tietohallintojohtaja
s. 1959, dipl.ins., Ilmarisen
palveluksessa vuodesta 2002

PIRKKO AUVINEN
Lakiasianjohtaja
s. 1950, oikeust. kand.,
Ilmarisen palveluksessa
vuodesta 1974

VASEMMALTA: Hillevi Mannonen, Satu Mehtälä, Simo Mattinen

HILLEVI MANNONEN
Aktuaarijohtaja
s. 1958, fil. kand., SHV,
Ilmarisen palveluksessa
vuodesta 1997

SATU MEHTÄLÄ
Viestintäjohtaja
s. 1960, kauppat. maist.,
Ilmarisen palveluksessa
vuodesta 2001

SIMO MATTINEN
s. 1962, yo-merkonomi,
Ilmarisen palveluksessa
vuodesta 1984 (henkilöstö-
edustaja)

OSASTOPÄÄLLIKÖT JA MUU JOHTO 1.3.2005

ASIAKASYHTEYDET

Suurasiakas- ja meklariyhdydet
Yhteysjohtaja Juha Elovirta

Osastopäällikkö Arja Alasentie
Suurasiakkaiden palveluosasto

Yritysassiakasyhdydet/Pohjola, A-vakuutus ja säästöpankit
Yhteysjohtaja Ari Jaatinen

Osastopäällikkö Kirsti Koponen
Yrityspalveluosasto

Asiakasyhdydet/Pohjantähti ja järjestöt
Yhteysjohtaja Lise-Lotte Rautio-Murros

Asiakaspalvelu ja kehittäminen
Palvelu- ja kehittämisjohtaja Irmeli Kesonen

Osastopäällikkö Paula Ojala-Ruuth
Asiakaspalveluosasto

Osastopäällikkö Juha Junnelin
Vakuutuspalveluosasto

Osastopäällikkö Markku Riikonen
vt. Marja-Liisa Alanne
Perintä- ja maksuliikenneosasto

Kehittämispalvelupäällikkö Minna Hakkarainen
Kehittämispalvelut

Asiantuntijapalvelut
Yksikönjohtaja Tiina Nurmi
vt. Markku Riikonen

Laskentapäällikkö Maarit Wilén
Säätiö- ja lisävakuutuspalvelut

ELÄKEPALVELUT

Osastopäällikkö Risto Ali-Penttilä
Työnantajien eläkepalveluosasto

Osastopäällikkö Tarja Hurskainen
Eläkeosasto

Osastopäällikkö Anne Koivula
Työkyvyttömyyseläke- ja kuntoutusosasto

Osastopäällikkö Eeva-Liisa Rahikainen
Eläkkeiden maksuosasto

Yliääkäri Seppo Kettunen
Asiantuntijalääkäri Pertti Heikman
Asiantuntijalääkäri Petri Järvinen
Asiantuntijalääkäri Heikki Katila
Asiantuntijalääkäri Antti Sorva
Asiantuntijalääkäri Seppo Vainionpää
Vakuutuslääketieteellinen asiantuntijayksikkö

HENKILÖSTÖ- JA HALLINTOASIAT

Osastopäällikkö Arja Savolainen
Henkilöstöosasto

Osastopäällikkö Olli-Veikko Kurvinen
Hallinto-osasto

Laskentapäällikkö Seija Rönholm
Toimintakustannusten laskentayksikkö

SIJOITUSTOIMINTA

Arvopaperisijoitusjohtaja Jari Puhakka
Arvopaperisijoitukset

Korkojohtaja Jari Eskelinen
Korkosijoitukset

Osakejohtaja Mikko Mursula
Osakesijoitukset

Osastopäällikkö Mikael Simonsen
Allokaatio

Kiinteistösiijoitusjohtaja Timo Kankuri
Kiinteistöt ja pääomarahastot

Asiakasrahoitusjohtaja Vesa Pohjankoski
Asiakasrahoitus ja asiakasyhdydet

Osastopäällikkö Heidi Koskinen
Sijoitushallinto

SISÄINEN TARKASTUS

Sisäisen tarkastuksen päällikkö Markku Alho

TALOUS- JA AKTUAARIASIAT

Aktuaarijohtaja Hillevi Mannonen
Matemaattinen osasto

Osastopäällikkö Pirjo Pohjankoski
Talousosasto

TIETOTEKNIikka

Osastopäällikkö Jukka Hirvinen
Tietohallinto

VIESTINTÄ

Tiedotuspäällikkö Ulla Pihlajamäki

YRITYSSUUNNITTELU JA TUTKIMUS

Kehittämispäällikkö Toni Äikäs

Vakuutusasiakkaiden neuvottelukunta

Puheenjohtaja Hannu Isotalo Hallituksen puheenjohtaja, Lujatalo Oy	Liisa Leiva Toimitusjohtaja, Suomen MS-liitto ry	Ossi Saksman Toimitusjohtaja, Oy Carlson
Varapuheenjohtaja Reijo Kärkkäinen Hallituksen puheenjohtaja, Suomen Yrittäjät ry	Pekka Lerkkanen Toimitusjohtaja, Hotelli Kumpeli Oy	Ari Sandberg Varapuheenjohtaja, Suomen Hiusyrittäjät ry
Juha Ahvenniemi Toiminnanjohtaja, Kirjanpitoimistojen Liitto ry	Matti Manner Varatuomari, Suomen Asianajajaliitto	Erik Sjöberg Toimitusjohtaja, Vaasan Läänin Puhelin Oy
Juha Edgren Toimitusjohtaja, Advendil Oy	Linnea Meder, Toimitusjohtaja, HYY Yhtymä	Magnus Sjöblom Rahoitus- ja talousjohtaja, Sitra
Olli Eräkivi Toimitusjohtaja, Kirjakauppaliitto ry	Jari Mellas Yksikönjohtaja, Tekniikan Akateemisten Liitto TEK ry	Janne Skogberg Puheenjohtaja, Sähkö- ja Teleurakoitsijaliitto STUL ry
Petri Heino Toimitusjohtaja, Heinin Tukku Oy	Hannu Mikkonen Toimitusjohtaja, SRV Yhtiöt Oyj	Aimo Takala Toimitusjohtaja, Kemijoki Oy
Irene Hämäläinen Liittosihteeri, Viestintäalan ammattiliitto ry	Simo Moisis Toimitusjohtaja, Karisto Oy	Kari Tarkiainen Toimitusjohtaja, Suomen Kultaseppien Liitto ry
Ari Impivaara Järjestö- ja kehittämissyksikön johtaja, Insinööriliitto IL ry	Ahti Myllys Puheenjohtaja, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry	Olli Tasala Toimitusjohtaja, Projecta Oy
Lasse Johansson Toimitusjohtaja, Rakennusosakeyhtiö Hartela	Mikko Nevalainen Toimitusjohtaja, Ouneva Oy	Pentti Tiainen Toimitusjohtaja, Suomen Yrittäjät ry
Ilkka Jokinen Talouspäälikkö, Rinnekoti-Säätiö	Jukka Niemi Toimitusjohtaja, Sanmina-SCI EMS Haukipudas Oy	Reijo Tuomela Toimitusjohtaja, Savonlinnan Puhelin Oy
Timo Juvakoski Yliääkäri, Suomen Lääkäriliitto ry	Jukka-Pekka Nikula Toimitusjohtaja, Komasa Oy	Ilkka Tuominen Puheenjohtaja, Helsingin Käsityö- ja Teollisuus- yhdistys ry
Jarkko Järvinen Toimitusjohtaja, Modelia Oy	Krister Olsson Puheenjohtaja, Suomen Taksiliitto ry	Marja Usvasalo Toimitusjohtaja, Kalevala Koru Oy
Tapani Kaskeala Toimitusjohtaja, Finpro ry	Tuula Paalimäki Apulaispääsihteeri, Suomen Arkkitehtiliitto SAFA	Seppo Vekka Johtaja, Matka-Vekka Oy
Aku Keltto Johtaja, Porin Diakonialaitoksen Säätiö	Täho Pekkinen Toimitusjohtaja, Suomen Maarakentajien Keskusliitto r.y.	Harry Viiala Toimitusjohtaja, HyXo Oy
Jukka Kihlman Toimitusjohtaja, Koillismaan Osuuskauppa	Katri Pietilä Hallintojohtaja, Aina Group Oyj	Jorma Vähärautio Talouspäälikkö, Suomen Hotelli- ja Ravintola- liitto SHR ry
Seppo Kinkki Yliopettaja, Suomen Kauppaopettajat ry	Maaret Pönni Lakiasianjohtaja, Container Finance Ltd Oy	Leena Välimäki Säätiönjohtaja, Miina Sillanpään Säätiö
Matti Korkiatupa Toimitusjohtaja, Ilkka-Yhtymä Oyj	Matti Pörhö Toimitusjohtaja, Pörhön Autoliike Oy	Ritva Välimäki Talouspäälikkö, Suomen Lakimiesliitto ry
Pasi Lahtinen Toimitusjohtaja, Visuvesi Oy	Matti Pöyry Toiminnanjohtaja, Suomen Hammaslääkäriliitto ry	Christian Österberg Toimitusjohtaja, Sormat Oy
Timo Laitinen Puheenjohtaja, Suomen Liikunta ja Urheilu SLU	Taisto Riski Toimitusjohtaja, Kaleva Kustannus Oy	
Ilkka Lantto Hallituksen puheenjohtaja, Katri Antell Oy	Veli Saarenheimo Toimitusjohtaja, Lihakeskusliitto ry	
Johanna Lehtonen Hallintojohtaja, Pohjolan Turistiauto Oy	Pekka Sahamies Toimitusjohtaja, Urheilutavarain varastomyynti Urtava Oy	
Tuomas M. S. Lehtonen Pääsihteeri, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura SKS		

Vakuutettujen neuvottelukunta

Eila Ahonen, Lindström Oy, SAK	Lauri Korkeakoski, Nurmi Hydraulics Oy, SAK	Reijo Ruppaa, Vähälä Yhtiöt/Veljekset Nurminen Ky, SAK
Erik Bussman, TietoEnator Oyj, AKAVA	Paula Koskinen, Paloheimo Oy, STTK	Eero Saloranta, Kemira Oyj, STTK
Seppo Fahlström, Vantaan Sähkö-Jope Oy, SAK	Reija Kultanen, ERTO ry, STTK	Tarja Savolainen, HOK-Elanto Liiketoiminta Oy, SAK
Anne Gärding, Kaleva Kustannus Oy, SAK	Kari Kähkönen, Atria Oyj, SAK	Inkeri Seppälä, Lassila & Tikanoja Oyj, SAK
Kari Halminen, Teollisuuden Voima Oy, SAK	Tarja Malén, Oy Rauma Stevedoring Ltd, STTK	Päivi Suksi, Handelsbanken, AKAVA
Arto Halonen, Raha-automaattiyhdistys, SAK	Anneli Myllärinen, Oy Metsä-Botnia Ab, STTK	Anna-Liisa Toikka, Alteams Oy, SAK
Marja Helander, Merivaara Oy, STTK	Esa Mäenpää, Kuntopolku Oy Peurunka, SAK	
Juha Häkkinen, Myynnin ja markkinoinnin ammattilaiset SMKJ, STTK	Juha Nevalainen, Kempfos Oy, AKAVA	
Jouko Isoviita, Oulun Sähkönyynti Oy, AKAVA	Maritta Niemelä, Kemijoki Oy, STTK	
Isto Kaarnalehto, Inspecta Oy, STTK	Pirkko Penttilä, Reima Oy, SAK	
Markku Kankainen, UPM-Kymmene Oyj, SAK	Esa Pitkälä, Porin Linjat Oy, SAK	
Kari Koivisto, Yrjö Wigren Oy, SAK	Seija Pyökeri, Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry, STTK	
Jukka Korhonen, Metso Panelboard Oy, AKAVA	Pekka Rissanen, UPM-Kymmene Oyj, AKAVA	

Eläkeasiain neuvottelukunta

TYÖNTEKIJÖIDEN EDUSTAJAT

Eija-Sisko Huhtala
Sosiaalipoliittinen asiantuntija,
Toimihenkilöunioni TU

Kaija Kallinen
Sosiaalipoliittinen sihteeri,
Suomen Ammattiliittojen
Keskusjärjestö SAK

Erkki Rimpiläinen
Sosiaalisihteeri,
Palvelualojen ammattiliitto PAM

Aleksei Solovjev
Neuvottelupäällikkö,
Insinööriliitto IL

TYÖNANTAJIEN EDUSTAJAT

Timo Höykinpuro
Asiamies,
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Hannu Rautiainen
Lainopillinen asiamies,
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

ILMARISEN EDUSTAJAT

Puheenjohtaja
Timo Aro
Eläkejohtaja

Varapuheenjohtaja
Anne Koivula
Osastopäällikkö

ASIOIDEN ESITTELIJÄT

Seppo Kettunen
Yliääkäri

Petri Järvinen
Asiantuntijalääkäri

Ilkka Käppi
Ratkaisupäällikkö

Mika Niskanen
Eläke-esittelijä

Merja Mäkimmattila
Kuntoutuspäällikkö

David Treossi/GETTY IMAGES

Ilmarinen pyrkii lisäämään
läpinäkyvyyttään määrätietoisesti
ja aktiivisesti.

Tilinpäätös 2004

33–73	TILINPÄÄTÖS
34	Hallituksen toimintakertomus
45	Tuloslaskelma ja tase
48	Tilinpäätöksen liitetiedot:
48	Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
52	Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot
65	Tunnusluvut ja analyysit
68	Riskienhallinta
72	Hallituksen ehdotus voiton käytöstä
73	Tilintarkastuskertomus ja hallintoneuvoston lausunto

Osa virallisen tilinpäätöksen liitetiedoista on jätetty pois, koska ne ovat emoyhtiössä ja konsernissa lähes samoja tai ne ovat muuten vähämerkityksisiä tai tiedot käyvät ilmi hallituksen toimintakertomuksesta.

Pois jätetyt liitetiedot ovat:

- rahoituslaskelma
- kiinteistösijoitukset
- sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteyserityksissä
- aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset
- saamisten erittely
- lähipiirilainat
- muiden velkojen kuin vastuuvelan erittely
- konsernin liitetiedot lukuunottamatta sijoitustoiminnan nettotuoton, liikekulujen ja oman pääoman erittelyjä sekä henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevia liitetietoja.

Hallituksen toimintakertomuksen yhteyteen on lisätty kaksi Ilmarisen kiinteistökannan rakennetta esittävää kuviota.

Ilmarisen virallinen tilinpäätös ja konsernitilinpäätös ovat nähtävissä yhtiön toimitalossa Porkkalankatu 1, Helsinki.

Tilinpäätöksen käsitteitä selvitetään sivuilla 74–75 lukijan oppaassa.

Hallituksen toimintakertomus

TALOUDEN KEHITYS

Sekä maailmantalouden että Suomen kansantalouden kehitys oli vuonna 2004 suotuisaa. Alueellisesti tarkastellen kasvu oli heikointa euroalueella. Kasvuhiippu näyttää ajoittuneen vuoden 2004 alkupuolelle, ja erityisesti eräissä euroalueen suurimmissa talouksissa kasvu lähes pysähtyi loppuvuonna. Toisaalta Suomessa teollisuustuotanto oli nimenomaan loppuvuonna edellisvuotista huomattavasti korkeammalla tasolla. Kokonaistuotannon kasvuksi muodostui Suomessa runsaat kolme prosenttia. Tätä voidaan pitää hyvänä erityisesti kun otetaan huomioon, että euron viime vuonnakin jatkunut vahvistuminen dollariin nähden hillitsi vientikysyntää ja öljyn hinnan nousu alkoi rasittaa yritysten kannattavuutta ja nosti öljypohjaisten tuotteiden kuluttajahintoja. Työttömyysaste laski hieman alle 9 prosenttiin, mutta työllisyysaste ei ole noussut valtiohallinnon asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Vastapainona öljyn hinnan nousun inflaatiota kiihdyttävälle vaikutukselle olivat eräät kertaluontoiset välillisten verojen alennukset, ja näiden vuoksi kuluttajahinnat olivat Suomessa vuoden lopussa vain 0,4 prosenttia korkeammalla kuin vuoden alussa. Suomen inflaatiovauhti muodostuikin euroalueen matalimmaksi. Loppuvuotta kohti inflaatio hieman kiihtyi.

Korkotaso ei vastoin odotuksia ole kääntynyt nousuun. Osakekurssien kehitys oli vuoden varrella epäyhtenäistä, mutta koko vuoden kehitys osoittautui lopulta osakesijoittajien kannalta myönteiseksi. Toimitilojen kysyntä jatkoi laskuaan ja vajaakäyttöasteet olivat tämän johdosta nousussa.

TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄN KEHITYS

Keskeisten työmarkkinajärjestöjen vuosina 2001 ja 2002 solmimiin sopimukseen sisältyi yksityisalojen palkansaajien ansioeläkkeiden määräytymisperusteiden yhtenäistäminen ja yksinkertaistaminen. Muutokset tulivat voimaan pääosin 1.1.2005. Myös julkisen sektorin ansioeläkkeissä toteutettiin vastaavat muutokset.

Eläkeoikeutta, eläkkeiden määräytymistä ja kuntoutusta koskevat muutokset tähtäävät työelämässä jatkamiseen ja eläkkeelle siirtymisen myöhentymiseen. Kestää jonkin aikaa, ennen kuin käytännössä nähdään, vastaavtko muutosten käyttäytymisvaikutukset odotuksia. Voimaantulovuonna 2005 kolmelle syntymävuosiluokalle tulee yhtä aikaa mahdollisuus jäädä 63 vuoden iässä vanhuuseläkkeelle ilman entisen eläkelainsäädännön mukaista varhennusvahennystä. Tämä on johtanut tilapäiseen vanhuuseläkehakemusten määrän kasvuun.

Pitkällä aikavälillä muutokset merkitsevät kuitenkin sekä eläkemenojen että työeläkemaksun nousupaineisiin usean prosenttiyksikön helpotusta suhteessa palkkasummaan ja vahvistavat siten entisestään työeläkejärjestelmän taloudellista kantokykyä.

Sopimukseen sisältyi myös yksityisalojen palkansaajien ansioeläkelakien yhdistäminen. Hallituksen esitys työntekijän eläkelain (TyEL) annetaan eduskunnalle keuhällä 2005. Laki korvaa nykyiset työntekijäin eläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain ja taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain. Lain on tarkoitus tulla voimaan

vuoden 2007 alusta. Lakiin kootaan toistaiseksi erillisissä laeissa olevat etuuksia koskevat säädökset, minkä lisäksi se tulee sisältämään kokonaan uudet työeläkevakuuttamista koskevat säädökset sekä vakituisia työnantajia että tilapäisesti työtä teettäviä varten. Uuden lain astuessa voimaan Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Eteran erityisasema lakkaa, ja se ryhtyy kilpailemaan nykyisten TEL-eläkelaitosten kanssa edellä mainittujen työeläkelakien ja yrittäjien eläkelain nykyisin kattamasta asiakaspiiristä.

Sekä etuuksien harmonisointiin että lakien yhdistämiseen liittyvät tietojärjestelmä- ja toimintatapamuutokset ovat erittäin suuria. Ne ovat edellyttäneet ja edellyttävät edelleen niin Ilmariselta kuin muiltakin työeläkevakuutusyhtiöiltä poikkeuksellisen suuria kehittämispanostuksia.

Vuodesta 2005 alkaen Euroopan talousalueen julkisesti noteerattujen yritysten tulee laatia konsernitilinpäätöksensä kansainvälisten kirjanpitostandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti. Tämä merkitsee muun muassa, että yritysten on näissä tilinpäätöksissä kirjattava eläkekulu IAS19-standardin määrittelemällä tavalla. Tämä standardi jaksottaa työkyvyttömyyseläkkeistä johtuvan kulun suomalaisesta laskentakäytännöstä poikkeavasti. Aikaisemmasta jaksotuksesta olisi seurannut yritysten IFRS-tilinpäätöksiin huomattavan suuri laskennallinen velkaerä silloinkin, kun yritys on järjestänyt työntekijöidensä työeläketurvan vakuutuksella työeläkeyhtiössä. Ongelma ratkaistiin TEL-vakuutusten osalta korvaamalla työkyvyttömyyseläkkeiden perinteinen omavastuuteknikka työky-

vyttömyysriskin suuruuteen perustuvalta maksuluokkatekniikalla. Muutos tulee voimaan vuonna 2006, mutta se ratkaisee IFRS-tilinpäätösten osalta ongelman jo vuodesta 2005 lukien.

Julkisesti noteerattujen vakuutusyhtiöiden osalta IFRS-standardeihin siirtyminen merkitsee muun muassa vakuutus-sopimuksia koskevan standardin IFRS4 soveltamista. Tämä standardi syntyi vakuutus-sopimusten kirjanpidollista käsittelyä selvittävän projektin ensimmäisenä vaiheena. Kysymys IFRS-standardien soveltamisesta työeläkevakuutusyhtiöiden omassa kirjanpidossa ratkaistaan projektin toisen vaiheen valmistuttua, mikä tapahtuu aikaisintaan vuonna 2008.

ILMARISEN TULOS JA VAKAVARAISUUS

Ilmarisen vakuutettujen lukumäärä oli vuonna 2004 edellisvuotista alempi yhden suuren asiakkaan siirrettyä työeläkevakuutuksensa toiseen työeläkeyhtiöön. Siksi myös vakuutettu palkkasumma laski hieman. Yhtiön omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen tulos oli ylijäämäinen.

Sijoitustoiminnan ja vakavaraisuuden kehityksen kannalta vuosi 2004 oli myönteinen. Yhtiön sijoitusten käyvin arvoon laskettu nettotuotto oli 7,8 prosenttia (8,7 prosenttia vuonna 2003). Toimintapääoma kasvoi 3 597,8 miljoonaa euroon edellisen vuoden 2 951,2 miljoonasta eurosta.

Työeläkeyhtiöiden toimintapääoman valvontarajat riippuvat yhtiön sijoituskannan riskipitoisuudesta. Ilmarisen toimintapääoma oli vuoden 2004 päättyessä 2,3-kertainen verrattuna vakavaraisuusrajaan, kun se vuonna 2003 oli 2,2-kertainen. Toimintapääoma oli 25,6

(vuonna 2003: 22,3) prosenttia vakavaraisuuslaskennassa käytettävästä vastuvelasta ja 57 (54) prosenttia tavoitevyöhykkeen ylärajasta.

Seuraavassa esitetyt tulosta ja vakavaraisuutta koskevat tiedot perustuvat tilinpäätöksen liitetietoina oleviin, pääasiallisesti käyvin arvoon laskettuihin tunnuslukuihin ja analyyseihin.

Ilmarisen kokonaistulos vuodelta 2004 oli 698,5 (818,3) miljoonaa euroa. Yhtiön omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen tulos oli 34,2 (38,5) miljoonaa euroa ja hoitokustannustulos 6,9 (9,1) miljoonaa euroa. Käyvin arvoon lasketut sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 1 270,6 (1 278,5) miljoonaa euroa. Muut korkoerät mukaan lukien ne ylittivät vastuvelalle hyvittävän 619,4 (510,4) miljoonan euron koron 657,4 (770,7) miljoonalla eurolla.

Ilmarisen vakavaraisuus, merkittävä osakesijoitusten osuus ja hyvä tuotto-odotus pitkällä aikavälillä muodostavat kokonaisuuden, johon toisaalta liittyy keskimääräistä suurempi vuotuisen tuloksen vaihtelu. Kuluneeseen viisivuotiskauteen sisältyvät sijoitustoiminnan kannalta poikkeuksellisen vaikeat vuodet 2000–2002, joiden takia jakso muodostui pitkän aikavälin odotuksia epäsuotuisammaksi.

Yhtiön omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen tulos siirretään sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti tasoitustavustukseen lukuun ottamatta 6,0 miljoonaa euroa, jolla TEL:n mukaisen lisäeläkevakuutuksen tasoitustavustus muutoin olisi ylittänyt ylärajansa.

TEL-vakuutusmaksujen alennuksiin eli asiakashyvityksiin käytettävissä ole-

va määrä määräytyy yhtiön toimintapääoman ja vakavaraisuusaseman perusteella. Asiakashyvityksiin käytettäväksi siirretään 45,0 (33,0) miljoonaa euroa. Siirto on 0,46 (0,33) prosenttia vakuutetusta palkkasummasta ja 129 (91) euroa Ilmarisessa vakuutettua työsuhdetta kohti.

Muu osuus kokonaistuloksesta jää vahvistamaan yhtiön toimintapääomaa.

VAKUUTUSKANTA JA VAKUUTUSMAKSUTULO

TEL-vakuutuksia oli vuoden 2004 lopussa 31 572 (31 927), ja niiden piirissä oli 349 000 (364 000) vakuutettua. Vakuutusten lukumäärä laski siten noin prosentin ja vakuutettujen lukumäärä 4,1 prosenttia. TEL-vakuutusten keskimääräinen ennalallaan noin 11 henkilössä.

Ilmarisessa vakuutettu TEL-palkkasumma oli 9 766,9 (9 879,4) miljoonaa euroa eli tilinpäätöksen perustana oleva palkkasumma-arvio pieneni 1,1 prosenttia edelliseen nähden. Vakuutetusta TEL-palkkasummasta lasketun markkinaosuuden arvioidaan laskeneen 1,3 prosenttiyksiköllä vuonna 2003 saavutetusta noin 34,1 prosentin tasosta, mikä pääasiassa johtui yhden suuren asiakkaan siirtymisestä pois Ilmarisesta. Vuoden 2004 saakka Ilmarisen markkinaosuus on noussut usean vuoden ajan.

YEL-vakuutuksia Ilmarisella oli vuoden 2004 lopussa 49 580 (49 696). YEL-vakuutusten keskimääräinen työtulo oli 17 157 (16 559) euroa vuodessa. Se kasvoi edellisestä vuodesta noin 3,6 prosenttia eli hieman enemmän kuin TEL-indeksi, joka nousi 2,28 prosenttia. YEL-työtulot ovat keskimäärin olennaisesti matalampia kuin TEL-työntekijöiden keskimääräinen ansio.

Hallituksen toimintakertomus

Ilmarisen vakuutusmaksutulo vuonna 2004 oli 2 217,3 (2 229,6) miljoonaa euroa.

TEL-vakuutusten maksuja kertyi 2 046,8 (2 063,3) miljoonaa euroa, eli TEL-maksutulo pieneni 0,8 prosenttia. Vuoden 2004 TEL-maksuun annetut alennukset eli asiakashyvitykset olivat yhteensä 30,4 miljoonaa euroa oltuaan edellisenä vuonna 19,4 miljoonaa euroa. Olennaisimmat TEL-maksutulon muutokseen vaikuttaneet tekijät olivat vakuutetun palkkasumman pieneneminen ja asiakashyvitysten kasvu.

YEL-vakuutusten maksutulo oli 170,6 (166,3) miljoonaa euroa, missä oli kasvua 2,6 prosenttia.

Luottotappiot saamatta jääneistä TEL-vakuutusmaksuista olivat 3,5 (5,4) miljoonaa euroa. Luottotappiot saamatta jääneistä YEL-vakuutusmaksuista olivat 4,0 (3,5) miljoonaa euroa. YEL:n luottotappioista ei Ilmariselle kuitenkaan jää tappioita, koska YEL-järjestelmässä valtion osuus korvaa vakuutusnottajilta saamatta jäävän vakuutusmaksun.

Vuonna 2004 tapahtuneen uusien

TEL-vakuutusten myynnin kautta tuleva vuotuinen maksutulo on noin 117 miljoonaa euroa. Kokonaismyynnitulos oli tilivuonna erityisen hyvä, vaikka TEL-vakuutusten siirtoliike muihin työeläkevakuutusyhtiöihin jäikin tappiolliseksi (noin 13 miljoonaa euroa). Hyvä myyntitulos selittyy yhden suuren säätiön siirtymisestä Ilmarisen TEL-vakuutusasiakkaaksi sekä muuten tavoitteisiin ylätäneestä TEL-myynnistä.

Myös yrittäjäeläkevakuutuksen myynnissä päästiin myyntitavoitteeseen vuonna 2004. Kokonaismyynni oli vuotuisella maksutulolla mitaten 14 miljoonaa euroa ja 4 700 uutta vakuutusta. YEL-vakuutusten siirtotulos oli 500 kappaletta tappiollinen.

VAKUUTUSMAKSUTASO

Vuodelle 2004 vahvistettu keskimääräinen TEL-maksu oli 21,4 prosenttia eli sama kuin edellisenä vuonna. Työntekijän maksuosuus oli 4,6 ja työnantajan keskimäärin 16,8 prosenttiyksikköä. Työnantajan maksutaso vaihtelee vakuutuskohdattaisesti ja riippuu myös työeläkeyhtiön

asiakashyvityksistä. Ilmarisen asiakashyvitykset olivat keskimäärin 2,0 (1,2) prosenttia työnantajan maksusta. Vuonna 2005 TEL-maksu on keskimäärin 21,6 prosenttia palkasta. Nousu johtuu kokonaaisuudessaan siitä, että eläkeuudistuksen osana 53 vuotta täyttäneiden työntekijöiden maksuosuus nousee 5,8 prosenttiin.

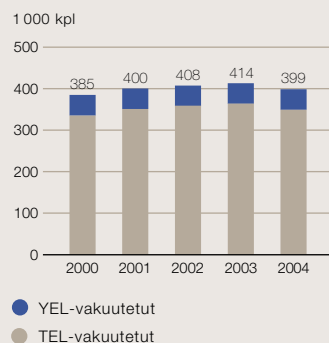
Vuoden 2004 YEL-maksu oli 21,4 prosenttia vahvistetusta työtulosta. Alle 54-vuotiaiden yrittäjien YEL-maksu pysyy vuonna 2005 ennallaan 21,4 prosentissa. Yli 53-vuotiaiden yrittäjien maksu nousee 22,6 prosenttiin. Nousu vastaa 53 vuotta täyttäneiden TEL-työntekijöiden maksuosuuden nousua.

ELÄKKEET JA TYÖKYKYÄ EDISTÄVÄ TOIMINTA

Vuonna 2004 Ilmarinen maksoi eläkkeitä yhteensä 1 933,1 (1 901,7) miljoonaa euroa.

Vuoden päättyessä eläkkeensaajia oli 239 511 eli 1,5 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin, jolloin heitä oli 235 965. TEL-eläkettä sai vuoden päät-

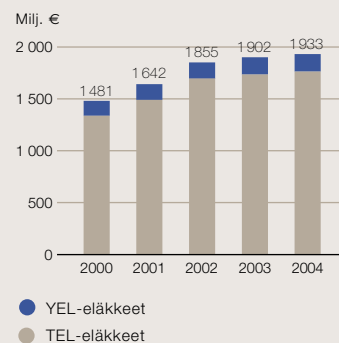
Vakuutettujen määrä

Vakuutusmaksutulo

Maksetut eläkkeet

ELÄKEMENO ELÄKELAJEITTAIN 2004, MILJ. €

	TEL	YEL	Yhteensä	% koko eläkemenosta
Vanhuuseläkkeet	955,8	92,4	1 048,2	54,2
Varhennetut vanhuuseläkkeet	124,9	14,8	139,7	7,2
Osa-aikaeläkkeet	33,4	8,5	41,9	2,2
Työkyvyttömyyseläkkeet	303,4	27,3	330,7	17,1
Yksilölliset varhaiseläkkeet	32,6	2,4	35,0	1,8
Työttömyyseläkkeet	141,7	2,5	144,2	7,5
Perhe-eläkkeet	172,1	21,3	193,4	10,0
Yhteensä	1 763,9	169,2	1 933,1	100,0

Taulukon luvut sisältävät sekä suoraan eläkkeensaajille että vastuunjaon kautta maksetut erät.

ELÄKKEENSAAJIEN LUKUMÄÄRÄ 31.12.2004

Perusturvan mukaiset eläkkeet

Eläkelaji	TEL	YEL	Yhteensä
Vanhuuseläkkeet	112 772	14 946	127 718
Varhennetut vanhuuseläkkeet	12 061	2 833	14 894
Osa-aikaeläkkeet	4 628	1 345	5 973
Työkyvyttömyyseläkkeet	34 117	4 596	38 713
Yksilölliset varhaiseläkkeet	2 200	302	2 502
Työttömyyseläkkeet	11 608	318	11 926
Perhe-eläkkeet	31 580	6 205	37 785
Yhteensä	208 966	30 545	239 511

UUDET ELÄKEPÄÄTÖKSET 31.12.2004

	2004	2003	Muutos-%
Vanhuuseläkkeet	3 062	2 892	5,9
Varhennetut vanhuuseläkkeet	859	1 157	-25,8
Osa-aikaeläkkeet	530	1 286	-58,8
Työkyvyttömyyseläkkeet	5 850	6 883	-15,0
Yksilölliset varhaiseläkkeet	246	522	-52,9
Työttömyyseläkkeet	2 192	2 728	-19,6
Perhe-eläkkeet	2 581	2 559	0,9
Yhteensä	15 320	18 027	-15,0

Hallituksen toimintakertomus

tyessä 208 966 (205 807) eläkkeensaajaa ja YEL-eläkettä 30 545 (30 158) eläkkeensaajaa.

Vanhuseläkeläisiä on eläkkeensaajista 60 prosenttia ja työkyvyttömyyseläkkeen saajia 16 prosenttia. Yksilöllisen varhaiseläkkeen saajien osuus on yksi prosentti. Työttömyyseläkkeen saajien osuus laski noin viiteen prosenttiin ja perhe-eläkkeensaajien osuus säilyi noin 16 prosentissa. Osa-aika-eläkkeiden kannan kasvu taittui, ja tätä eläkettä saavien osuus laski kahteen ja puoleen prosenttiin kaikista eläkkeensaajista.

Ilmarinen antoi vuoden 2004 aikana yhteensä 15 320 eläkepäätöstä eli 15 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Syitä alenemiseen oli useita. Eläkeuudistuksen voimaantulon johdosta varhennetulle vanhuuseläkkeelle siirtyminen olisi vuonna 2004 ollut useassa tapauksessa kannattamatonta. Vastaavasta syystä osa-aika-eläkkeitä alkoi alle puolet verrattuna edelliseen vuoteen. Työkyvyttömyyseläkepäätösten lukumäärän 15 prosentin aleneminen on näennäistä:

vuonna 2004 niin sanottu viimeisen laitoksen periaate ulotettiin myös julkiseen sektoriin, jolloin osa niistä työkyvyttömyyseläkepäätöksistä, jotka aiemmin olisi annettu Ilmarisesta, annetaan muista eläkelaitoksista. Ilman tätä muutosta työkyvyttömyyseläkepäätösten määrä olisi kasvanut arviolta viisi prosenttia.

Ilmarinen mittaa eläkehakemusten käsittelyn tehokkuutta keskimääräisellä käsittelyajalla eläkelajeittain ja eläkepäätösten laatua ratkaisujen pysyvyydellä muutoksenhakuasteissa. Molemmissa yhtiö on pysynyt vertailuryhmänsä parempana. Eläkelautakunnassa muuttui Ilmarisen kannan vastaisesti 7,6 (5,3) prosenttia päätöksistä ja vakuutusosikudessa 14,3 (18,9) prosenttia.

Vuonna 2004 asiakkaan tiedustelun perusteella laadittiin 23 645 (26 500) yksilöllistä eläketurvaselvitystä.

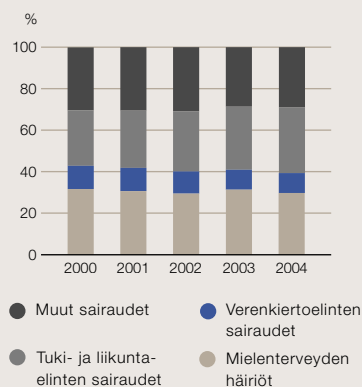
Ilmarisen Motivo-työhyvinvointipalvelulla tuetaan asiakasyritysten henkilöstön työkyvyn säilymistä. Yhdessä alan asiantuntijoiden kanssa Ilmarinen järjesti 232 (217) henkilöstön työkyvyn edistä-

miseen liittyvää tilaisuutta.

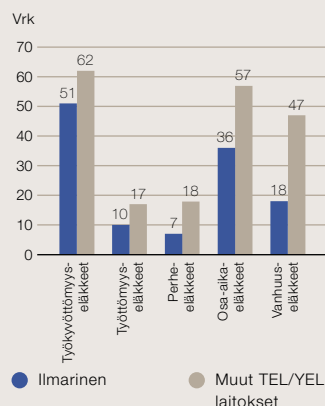
Ilmarinen jatkoi asiakasyritysten henkilöstön ammatillisen kuntoutuksen tukemista tarjoamalla ammatillisen kuntoutuksen koulutusta sekä kuntoutuksen suunnitteluvaiheessa neuvontaa ja asiantuntijatukea sekä kuntoutujille että asiakasyritysten henkilöstölle. Varsinaisen kuntoutusjakson aikana Ilmarinen maksaa työeläkelainsäädännön mukaisia etuuksia, joilla tuetaan kuntoutuksen aikaista toimeentuloa sekä korvataan koulutuksesta aiheutuvia kuluja. Ilmarinen maksoi vuoden 2004 aikana 823 (733) vakuutetulle kuntoutusrahaa tai eläkkeeseen liittyvää kuntoutuskorotusta ammatillisen kuntoutuksen ajalta. Edellisestä vuodesta kuntoutujien lukumäärä kasvoi 12 (10) prosenttia.

VAKUUTUSLIIKE, VASTUUVELKA, VASTUUNSIIRROT JA RAHASTONSIIRROT
Vastuuelvelka oli vuoden 2004 päättyessä yhteensä 16 375,6 (15 275,0) miljoonaa euroa. Osittamaton lisävakuutusvastuu kasvoi nettomääräisesti vastuunsiirrot

Ilmarisen myöntämät työkyvyttömyyseläkkeet

Eläkehakemusten käsittelyajat 2004

mukaan lukien 253,2 miljoonaa euroa ja oli vuoden lopussa 2 268,3 (2 015,1) miljoonaa euroa. Muilta osin vastuuvelan kasvu oli 6,4 prosenttia. Yhtiön omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen tulos oli 34,2 (38,5) miljoonaa euroa, mikä on 0,4 prosenttia vakuutusmaksujen perusteena olevasta palkkasummasta. Tasoitusvastuuseen siirrettiin 28,2 miljoonaa euroa ja se kasvoi 842,8 miljoonaan euroon. Siirto tasoitusvastuuseen oli 6,0 miljoonaa euroa pienempi kuin vakuutusliikkeen tulos, sillä TEL-lisäeläkevakuutuksen tasoitusvastuu saavutti yläransansa. Laskuperustekorko, jonka avulla säädetään sijoitusten tuotoista vastuuvelaan siirrettävä osuus, oli 4,5 prosenttia 30.6.2004 asti ja siitä eteenpäin 5,0 prosenttia. Vuoden 2005 alusta se laski 4,75 prosenttiin.

Vastuuvelan katteena oleva omaisuus oli 17 416,9 (16 034,7) miljoonaa euroa.

Vuonna 2004 toteutettiin vastuunsiirto yhdestä TEL-säätiöstä, yhteismäärältään 5,5 miljoonaa euroa, josta osittamattonta lisävakuutusvastuuta oli 0,6 mil-

joonaa euroa.

Vuonna 2004 toteutui yksi rahaston-siirto eläkesäätiöön. Siirtynyt vastuu ja toimintapääoma olivat yhteensä 1,1 miljoonaa euroa, ja siirtyvien vakuutettujen lukumäärä oli 247.

SIJOITUSTOIMINTA

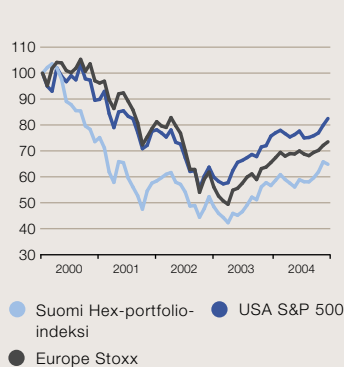
Hallituksen kullekin vuodelle vahvistamassa perusallokaatioissa eli tavoitteena olevassa sijoitusjakauksessa eri sijoituslajien osuudet määrätään siten, että sijoitusten kokonaistuotto-odotus on mahdollisimman korkea hallituksen vahvistaman riskitason puitteissa. Riskitason arvioinnin lähtökohtana on yhtiön keskimääräinen vakavaraisuus yli suhdan-nesyklisen.

Ilmarisen sijoitukset olivat vuoden 2004 päättyessä käyvin arvoineen yhteensä 17 635,6 (15 985,5) miljoonaa euroa. Korkosijoitusten eli joukkovelkakirjalainojen, korkorahastojen ja muiden rahoitusmarkkinavälineiden osuus Ilmarisen sijoitusvarallisuudesta oli 53 (51) prosenttia. Osakkeiden osuus, kun mu-

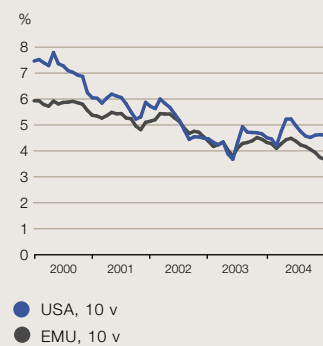
kaan ei lueta taseessa niihin sisällytettäviä korko- ja kiinteistörahastoja, oli 29 (25) prosenttia. Kiinteistösijoitusten osuus oli 12 (15) prosenttia, mikä sisälsi tilivuoden lopussa 0,4 prosenttiyksikön verran kiinteistörahastoja. Lainasaamisten osuus oli 6 (9) prosenttia. Näihin lukiin sisältyvät myös käytetyt johdannaiset käyvin arvoineen. Osake-, valuutta- ja korkojohdannaisia käytetään sekä suojautumistarkoituksiin että sijoitusjakauksen muokkaamiseen.

Sijoitusten tuotto käyville arvoille laskettuna oli 7,8 prosenttia, mikä vastaa 7,6 prosentin reaalityttöä. Edellisenä vuonna sijoitussalkun tuotto oli 8,7 prosenttia. Viiden viimeisimmän vuoden vuotuinen keskituotto käyville arvoille on ollut 3,4 prosenttia, mikä vastaa keskimäärin 1,7 prosentin vuotuista reaalityttöä. Vuoden 1997 alusta lukien, jolloin työeläkevakuutusyhtiöiden mahdollisuuksia ottaa sijoitusriskiä lisättiin muuttamalla sijoitustoiminnan reunaehdoja, Ilmarisen sijoitusten kokonaistuotto käyville arvoille on ollut keskimäärin

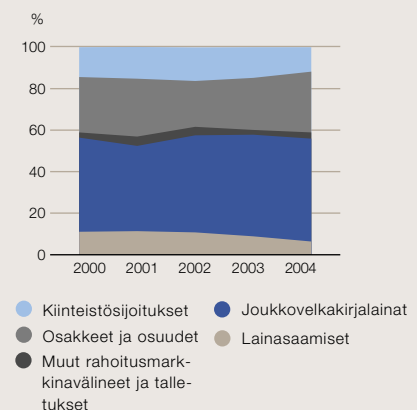
Osakemarkkinoiden kehitys
(31.12.1999=100)

Pitkien korkojen kehitys

Ilmarisen sijoitusvarallisuuden rakenne

Hallituksen toimintakertomus

6,9 prosenttia vuotta kohden, mikä vastaa 5,3 prosentin vuotuista reaaliuottoa.

Vuoden 2004 lopussa Ilmarisen korkosijoitusten markkina-arvo oli yhteensä 9 283,4 (8 199,3) miljoonaa euroa, josta valtioiden lainoissa oli 4 260,4 (4 452,5) miljoonaa euroa eli 45,9 (54,3) prosenttia. Korkosijoitusten tuotto käyville arvoille oli 6,5 (4,9) prosenttia. Rahamarkkinasijoitusten osuus oli 532,7 (367,8) miljoonaa euroa eli noin 5,7 (4,5) prosenttia ja tuotto 1,4 (1,8) prosenttia. Loput 48,4 prosenttia oli yritysainoia, kehittyvien talouksien lainoia ja sijoituksia korkorahastoihin. Pääosa yritysainoista oli luottoluokituksestaan korkeita. Luottoluokitusjakauma esitetään riskienhallintaa koskevissa liitetiedoissa.

Vuoden lopussa korkosalkun keskimääräinen juoksuaika oli 4,8 (4,2) vuotta.

Osakesalkun arvo nousi vuonna 2004 pörssikurssien nousun ja osakeostojen seurauksena 5 163,1 (4 016,6) miljoonaa euroon. Ulkomaisten osakesijoi-

tusten osuus tästä oli noin 60 (58) prosenttia eli noin 3 116,5 (2 317,4) miljoonaa euroa. Osakemarkkinoiden edullisen kehitys nosti Ilmarisen osakesijoitusten käyvin arvoin lasketun tuoton 13,2 (22,1) prosenttiin.

Ilmarisen Pohjola-omistuksen markkina-arvo oli vuoden päättyessä 305,3 miljoonaa euroa, mikä oli 1,7 (1,7) prosenttia yhtiön sijoituskannasta ja 5,9 (6,9) prosenttia osakesijoituksista. Valtaosa Pohjola-omistuksesta myytiin Suomi-yhtiölle tilikauden päättymisen jälkeen. Pohjola-omistuksen keskimääräinen vuosituotto koko omistusajalta eli vuoden 1999 lopulta vuoden 2004 loppuun oli 7,5 prosenttia, mikä ylitti 11,2 prosenttiyksiköllä HEX-portfoliotuottoindeksin mukaisen tuoton.

Osakesijoituksiin sisältyvät sijoitukset pääomarahastoihin ja absoluuttisen tuoton rahastoihin, joita Ilmarinen on muuttanut viime vuoden aikana lisännyt. Vuoden 2004 lopussa näiden osuus oli noin 2,7 (2,2) prosenttia sijoitusvarallisuudesta. Tästä pääomarahastojen osuus

oli 248,9 miljoonaa euroa ja absoluuttisen tuoton rahastojen osuus 230,6 miljoonaa euroa. Absoluuttisen tuoton rahastot tuottivat vuonna 2004 keskimäärin 4,9 prosenttia ja pääomarahastot keskimäärin 10,6 prosenttia.

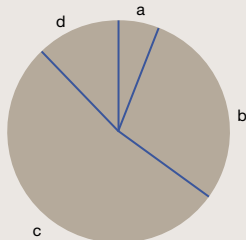
Hallitus päivitti vuonna 2004 alun perin vuonna 1999 vahvistamansa ja julkistamansa omistajapolitiikan, jonka mukaisesti pyritään vaikuttamaan omistettujen yritysten hallintorakenteeseen, osingonjakopolitiikkaan ja kannustinjärjestelmiin. Omistajapolitiikkaan sisältyvien sijoitustoiminnan eettisten periaatteiden perusteella sijoituskannasta poistettiin sijoitukset yhteen (3) yhtiöön.

Kiinteistösijoitusten määrä vuoden 2004 lopussa oli 2 078,2 (2 366,6) miljoonaa euroa. Kiinteistösalkun pieneneeseen johtaneista myynneistä merkittävin oli Ilmarisen omistamien kauppa-keskusten myyminen Doughty Hanson & Co -kiinteistörahastolle.

Suorien kiinteistösijoitusten kokonaistuotto käyville arvoille oli 3,7 (5,2) prosenttia ja kiinteistörahastot mukaan

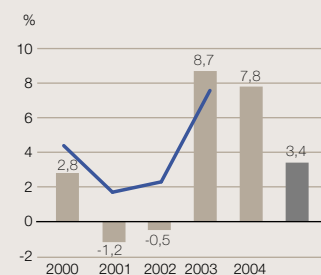
Sijoitusvarallisuuden jakauma 31.12.2004

Yhteensä 17 635,6 milj. €

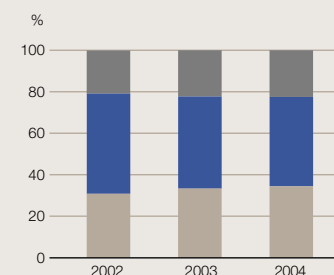
- a. Asiakasrahoitus, 6 %
- b. Osakesijoitukset, 29 %
- c. Korkosijoitukset, 53 %
- d. Kiinteistösijoitukset, 12 %

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin

- Ilmarisen vuosituotto
- Muut TEL-yhtiöt keskimäärin
- Ilmarisen 5 vuoden keskituotto

Noteeratun osakesalkun toimialaryhmittäinen jakauma

- Kasvu: Toimialat, joilla liikevaihdon kasvu on keskimääräistä nopeampaa.
- Defensiivinen: Toimialat, joiden suhdanneherkkyys on vähäinen.
- Syklinen: Toimialat, joiden suhdanneherkkyys on korkea.

ASIAKASLAINOJEN KANTA, MILJ. €

	1994	1999	2004	Tuotto-%
TEL-lainat	2 684,9	1 456,8	710,2	4,4
Sijoituslainat	510,3	234,0	400,6	5,2
Yhteensä (sisältää kertyneet korot)	3 195,2	1 690,8	1 110,9	4,7
Osuus sijoituksista, %	55	13	6	

lukien 4,0 (5,2) prosenttia. Vuosituottoa alensivat useat käynnissä olevat peruskorjaushankkeet sekä kiinteistöjen käypien arvojen alentamiset. Käyviä arvoja alennettiin 34,6 miljoonalla eurolla pääasiassa toimistokiinteistöissä, joiden vuokratasot ovat olleet laskussa. Ilmarisen kiinteistökannan (pl. saneerauskohteet) käyttöaste oli vuoden lopussa 85,5 (91,7) prosenttia.

Ilmarisen asiakkailleen myöntämien lainojen kanta supistui 20,8 prosenttia vuoden 2004 kuluessa. Vuonna 2004 uusia lainoja nostettiin 142,8 (108,1) miljoonaa euroa ja lainoja maksettiin pois 430,9 (262,0) miljoonaa euroa. Koko lai-

nakanta oli vuoden päättyessä 1 110,9 (1 403,0) miljoonaa euroa kertyneet korot mukaan lukien. Lainasaamisten tuotto oli 4,7 (4,6) prosenttia.

RISKIENHALLINTA

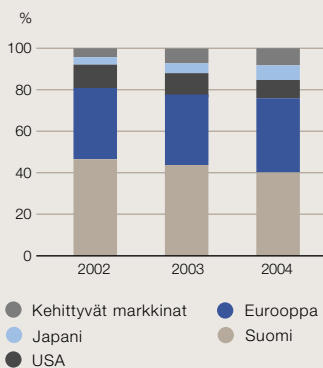
Ilmarisen riskienhallinnassa olennaisinta on vakuutettujen, eläkkeensaajien ja vakuutusentottajien oikeuksien turvaaminen kaikissa tilanteissa. Riskienhallinnan tavoitteena on estää yhtiötä uhkaavien riskien toteutuminen, minimoida toteutuneiden riskitekijöiden aiheuttamat taloudelliset ja muut vahingot ja turvata toiminnan jatkuvuus. Tavoitteena on myös auttaa yhtiötä hyödyntämään

hallitun riskinoton tarjoamat mahdollisuudet liiketoiminnassa, erityisesti sijoitustoiminnassa.

Työeläkkeiden rahoitusperiaatteena on osittainen ennalta rahastointi. Työntekijäin eläkelaiassa määritellään kunkin eläkkeen jako yksittäisen eläkelaitoksen vastuulla olevaan eläkkeen osaan ja siihen osaan, josta eläkelaitokset vastaavat yhteisesti. Yhteisellä vastuulla olevien eläkkeiden osalta riskin kantavat tulevat työeläkemaksun maksajat.

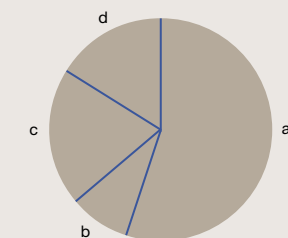
Yhtiön vastuulla olevien eläkkeiden osalta vakuutusliikkeen riskienhallinta perustuu lain turvaavuusvaatimukset täyttäviin, sosiaali- ja terveysministeriön

Noteerattujen osakkeiden maantieteellinen jakauma

Kiinteistökanta käyttötarkoituksittain 31.12.2004

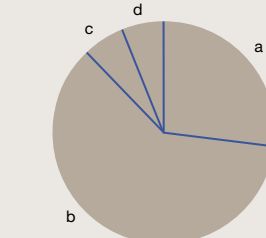
Yhteensä 2 000,1 milj. €

a. Toimistokiinteistöt, 55 %
b. Liikekiinteistöt, 9 %
c. Asuinkiinteistöt, 20 %
d. Muut, 16 %

Kiinteistökanta alueittain 31.12.2004

Yhteensä 2 000,1 milj. €

a. Helsingin ydinkeskusta, 27 %
b. Muu pääkaupunkiseutu, 61 %
c. Muu Suomi, 6 %
d. Muut kasvukeskukset, 6 %

Hallituksen toimintakertomus

vahvistamiin laskuperusteisiin sekä Ilmarisen aktuaaritoimen suorittamiin analyysihin. Vahvistettuja laskuperusteita on sovellettava vakuutusmaksun ja vastuvelan laskentaan. Ilmarinen ei käytä vakuutusliikkeen riskienhallinnassa jälleenvakuutusta yhtiön vakuutuskannan suuren koon tehdessä näiden riskien pitämisen kokonaan omalla vastuulla taloudellisesti perustellummaksi.

Lainsäädännössä asetetaan määrälliset ja laadulliset vaatimukset vastuvelan katteena olevalle omaisuudelle. Käte lasketaan käyvin arvoin. Vastuvelan laskennassa käytetään kolmen prosentin diskonttokorkoa, minkä lisäksi laskuperustekorona ja diskonttokorona erotusta vastaava tuotto siirretään vuosittain vanhuuseläkerahastoihin. Ilmarinen kantaa oman vastuvelkansa kattamiseen ja tuottovaatimukseen liittyvän sijoitusriskin.

Sijoitustoiminnan riskienhallinnan viitekehyksenä toimii työeläkevakuutusyhtiöiden yhteinen vakavaraisuussäännöstö, joka koostuu eritasoisista, yhtiön toimintavapauden ja velvoitteet määrittelevistä säädöksistä. Ilmarisen hallitus tekee vakavaraisuussäännöstön puitteissa vuosittain päätöksen sijoitustoiminnassa noudatettavasta kokonaisriskitasosta ja määrittelee sijoitustoiminnassa käytävissä olevat valtuudet kullekin organisaatiotasolle. Hallitus seuraa sijoitustoimintaa suhteessa sijoitussuunnitelmaan ja sijoitusvaltuuksiin jatkuvasti.

Ilmarisella on yhtiön koko toiminnan kattava, hallituksen vuosittain hyväksymä riskienhallintasuunnitelma. Riskienhallinnan painopisteet on kytketty systemaattisesti toisaalta yhtiön perustehtävän hoitamiseen, toisaalta strategiaan ja

operatiivisiin tavoitteisiin. Riskienhallintasuunnitelma sisältää yhtiöön kohdistuvien riskien kartoituksen ja arvioinnin yhtiön toiminnan kannalta. Siinä määritellään riskienhallinnan kytkeytyminen strategiseen suunnitteluun, vuosisuunnitteluun ja kehittämishankkeiden hallintaprosessiin sekä kunkin liiketoimintaluonnon osalta noudatettavat riskienhallintakäytännöt sekä sisäisen valvonnan riittävyyden varmistaminen sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen avulla. Kukin yksikkö vastaa riskienhallinnan toteutumisesta omalta osaltaan. Hallitus saa vuosittain raportin sekä valvontatilintarkastajalta että sisäiseltä tarkastukselta. Riskienhallinnan yhtiötasoisista koordinoitua ja kehittämistä varten yhtiössä on liiketoiminta- ja tukiyksiköiden edustajista muodostuva riskienhallintatoimikunta.

Riskienhallintaa selostetaan tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

TIETOTEKNIikka

Vuoden 2005 eläkeuudistuksen vaatimat tietojärjestelmämuutokset ja eläkkeiden maksujärjestelmän toinen vaihe valmistuivat tavoitteiden mukaisesti vuoden 2004 lopulla. Työeläkelakien yhdistämiseen liittyvä Ilmarisen kokonaishanke käynnistyi asiakaspalvelu- ja vakuutusprosessien suunnittelun osalta syksyllä ja työtä jatketaan tietojärjestelmämuutosten määrittelyllä vuonna 2005. Uutta työeläkelakia varten työeläkevakuutusyhtiöt, Eläketurvakeskus ja eläkelaitokset rakentavat yhteisen ansiotietojärjestelmän. Hanketta toteuttaa Arek Oy, jonka toimintaan ja ohjaukseen Ilmarinen osallistui merkittävällä asiantuntijapanoksella ja yhtiön hallituksesta käsin. Ansiotietojärjestelmän toteutus käynnis-

tyi loppuvuodesta kolmen tietotekniikkatoimittajan rinnakkaisina projekteina.

Uudet yritysten verkkopalvelut otettiin tuotantokäyttöön loppukevällä. Ilmarisen verkkosivusto uudistettiin samalla kokonaisuudessaan ja palvelut siirrettiin uuteen tekniseen käyttöympäristöön. Syksyllä verkkopalvelujen tarjontaa laajennettiin yrittäjille suunnatuilla palveluilla. Vakuutustuotannossa ja osin korvauspalveluissa otettiin käyttöön asian- ja asiakirjahallinnan valmisjärjestelmä ja siirryttiin sähköiseen asiakirjojen käsittelyyn ja työohjaukseen. Puhelinpalvelujen hallintaa ja ohjausta varten toteutettiin tekninen ympäristö ja otettiin tuotantoon valmisohjelmistoon perustuva yhteyskeskus. Edellä mainitut hankkeet liittyivät Ilmarisen strategiaan tavoitteisiin tarjota parhaat palvelut asiakkaille ja tehostaa toimintaansa.

Sisäisten tietotekniikkapalvelujen kehittämiseksi pyydettiin markkinaselvityksen ja toimittajakartoituksen pohjalta yhteistyötarjous kahdelta tietotekniikkapalvelutoimittajalta. Tarjousten analysoinnin jälkeen tehtiin aiesopimus TietoEnatorin kanssa yhteisyrityksen perustamiseksi. Liiketoiminnan siirto TietoEnatorin ja Ilmarisen yhteiselle palveluyhtiölle tapahtui vuodenvaihteessa ja TietoIlmarisen toiminta käynnistyi noin 150 valtaosin Ilmarisesta siirtyneen henkilön voimin vuoden 2005 alussa. Järjestely tähtää tietotekniikkapalvelujen monipuolisempaan tarjontaan, toimitusvarmuuden ja tuottavuuden parantamiseen sekä kustannustehokkuuteen.

Pohjolan, Ilmarisen ja Suomi-yhtiön käyttöpalvelut siirtyivät vuoden 2005 alusta WM-datan hoidettaviksi. WM-datan valinta yhtiöiden yhteiseksi

palvelutoimittajaksi tapahtui tarjouskilpailun perusteella.

HENKILÖSTÖ

Ilmarisen palveluksessa oli vuonna 2004 keskimäärin 683 henkilöä, kun vastava määrä vuotta aiemmin oli 651. Määrä on laskettu kunkin kuukauden lopussa palkkaa saaneiden henkilöiden lukumäärien keskiarvona. Vuoden lopussa Ilmarisen henkilöstön kokonaismäärä oli työsuhteiden lukumäärällä mitaten 731 (696) henkeä, joista 42 (47) oli määräaikaisia. Vuoden 2005 alusta toimintansa aloittaneeseen TietoIlmariseen siirtyi 142 henkilöä.

Eläkelainsäädännön muutoksiin, tietojärjestelmähankkeisiin ja yhtiön kilpailukyvyyn edistämiseen liittyvät muutokset ja uudistustyöt nostavat henkilöstön koulutustarvetta lähivuosina merkittävästi. Vuonna 2004 koulutuksen määrä oli keskimäärin 7 (7) päivää henkilöä kohti.

LIIEKULUT

Kokonaisliikekulut olivat yhteensä 87,7 (79,4) miljoonaa euroa, missä oli kasvua 10,5 prosenttia. Sijoitustoiminnan liikekulut olivat 9,2 (8,5) miljoonaa euroa eli 0,5 promillea sijoitusten yhteismäärästä. Ne rahoitetaan sijoitustoiminnan tuotoilla. Työkyvyn ylläpitotoiminnan kulut, jotka rahoitetaan vakuutusmaksuun sisältyvällä työkyvyttömyysriskin hallintaosalla, olivat 3,1 (2,3) miljoonaa euroa. Muut liikekulut rahoitetaan vakuutusmaksuun sisältyvällä hoitokustannusosalla, jonka ne alittivat 6,9 (9,1) miljoonalla eurolla eli 8,4 (11,7) prosentilla.

HALLINTO

Ilmarisen hallintoneuvosto myönsi kokouksessaan 30.11.2004 johtaja Johannes Koromalle eron hallituksen jäsenen tehtävistä 31.12.2004 alkaen ja valitsi Koroman jäljellä olevaksi toimikaudeksi eli vuoden 2005 loppuun hallituksen jäseneksi toimitusjohtaja Leif Fagernäsin. Hallitus on valinnut kokouksessaan 24.1.2005 puheenjohtajakseen edelleen toimitusjohtaja Hannu Syrjäsen ja varapuheenjohtajikseen puheenjohtaja Lauri Ihalaisen ja toimitusjohtaja Leif Fagernäsin. Hallitus on päättänyt perustaa kaksi valiokuntaa, nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan ja tarkastusvaliokunnan. Ne aloittivat toimintansa vuoden 2005 alussa. Nimitys- ja palkitsemisvaliokuntaan kuuluvat toimitusjohtaja Hannu Syrjänen, toimitusjohtaja Leif Fagernäs ja puheenjohtaja Lauri Ihalainen. Tarkastusvaliokuntaan kuuluvat toimitusjohtaja George Berner, pääsihteeri Seppo Junttila ja johtaja Jyrki Kiviharju.

KONSERNI

Ilmarisen konserniin kuuluu emoyhtiö Ilmarisen lisäksi pääasiassa kiinteistöyhtiöitä. TietoIlmarinen kuuluu Ilmarisen konserniin äänivallan perusteella, sillä Ilmarisen osuus TietoIlmarisen osakkeiden tuottamista äänistä on 70 prosenttia, vaikka osuus osakepääomasta on 30 prosenttia. Tytäryhtiöiden lukumäärä oli yhteensä 172. Merkittävin osakkuusyhtiö oli tilinpäätöshetkellä Pohjola-Yhtymä Oyj.

Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi ja Pohjola-Yhtymä Oyj päättivät keväällä 2004 uudesta henkivakuutusliiketoiminnan järjestämistavasta. Pohjola perusti tytäryhtiökseen Henkivakuu-

tusosakeyhtiö Pohjolan, jonne Suomi-yhtiö siirsi osan henkivakuutuskannastaan 1.1.2005. Tämän järjestelyn yhteydessä sovittiin myös Pohjolan osakkeisiin liittyvistä osto- ja myyntioptioista, joiden seurauksena Ilmarinen myi Suomelle 3.1.2005 huomattavan osan Pohjola-omistuksestaan. Kaupan jälkeen Suomen omistusosuus Pohjolan osakannasta on 49,64 prosenttia ja Ilmarisen 9,24 prosenttia. Osakekaupan myötä Pohjola on lakannut olemasta Ilmarisen osakkuusyhtiö.

Tämän järjestelyn seurauksena Pohjola harjoittaa taas aktiivisesti sekä henkettä vahinkovakuutusta ja Suomi on sen pääomistaja. Yhtiörakenteen selkiyttämiseksi sovittiin myös, että Pohjolaan liittyvät ristiinomistukset puretaan. Tämä sovittiin toteutettavan siten, että Suomi ostaa Pohjolan omistuksessa olleet Ilmarisen takuusuudet ja Ilmarinen ostaa Pohjolan omistuksessa olleet Suomen takuusuudet. Kumpikin kauppa toteutettiin 3.1.2005. Niiden jälkeen Suomi on Ilmarisen omistusyhteisyritys.

TAKUUPÄÄOMA

Ilmarisella on 22 994 653,31 euron suuruinen takuupääoma, joka jakautuu 13 672 takuusuuteen. Takuupääoman omistajat ja näiden osuudet takuupääomasta olivat 31.12.2004 seuraavat:

	Takuusuuksia	%-osuus
Pohjola-Yhtymä Oyj	9 375	68,6
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	4 037	29,5
Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö	260	1,9
	13 672	100

Hallituksen toimintakertomus

Pohjola-Yhtymän myytyä omistamansa Ilmarisen takuusuudet Suomiyhtiölle 3.1.2005 Suomen omistamien takuusuuksien lukumäärä on 13 412 kappaletta eli 98,1 prosenttia takuusuuksista.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Odotukset maailmantalouden kehityksestä vuonna 2005 ovat positiiviset. Yhtä korkeita kasvulukuja kuin vuonna 2004 ei kuitenkaan odoteta. Öljyn hinnan kehitys ja dollarin heikkeneminen ovat suurimmat ennustamista vaikeuttavat epävarmuustekijät, ja loppuvuonna 2004 nämä johtivatkin suhdanne-ennusteiden korjaamiseen alaspäin.

Vuoden 2004 voitollinen myyntitulos ja siirtoliikkeen tappiollinen tulos kasvattavat nettomääräisesti hieman Ilmarisen markkinaosuutta vuonna 2005 edelliseen vuoteen verrattuna. Sijoitusmarkkinoiden positiivinen kehitys on toisaalta vahvistanut edelleen Ilmarisen vakavaraisuutta vuoden vaihteen tilanteeseen verrattuna. Tammikuun lopussa toimintapääoma oli kohonnut 26,2 prosenttiin vakavaraisuuslaskennassa käytettävästä vastuuvälästä. Tammikuun jälkeen kehitys on jatkunut myönteisenä.

Työeläkevakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan vakavaraisuuskehikko on nyt ollut käytössä kahdeksan vuoden ajan. Tähän ajanjaksoon on sisältynyt ennen kokemattoman voimakas pörssikurssien nousu ja sitten erittäin syvä lasku, jonka jälkeen kehitys on ollut taas nousevaa. Käytännön kokemuksia toimintapääomamekanismin toiminnasta on siis jo yli kokonaisen suhdannesyklin. Ilmarisen toimintapääoma oli tänä aikana korkeimmillaan miltei ylärajallaan ja alimmillaan hieman alle vakavaraisuusrajan kaksinkertaisen määrän.

Vakavaraisuutensa turvin Ilmarinen voi jo työeläkevakuutusyhtiöiden nykyisten vakavaraisuussäännösten puitteissa harjoittaa pitkän aikavälin hyviä tuottoja tavoittelevaa sijoitustoimintaa johdonmukaisesti myös huonojen aikojen yli. Näin ollen huomattava osuus sijoituksista kohdistetaan tulevaisuudessa koti- ja ulkomaisiin osakkeisiin. Tämä strategia vastaa työeläkelaitosten sijoitustoiminnalle asetettuja tavoitteita. Vuoden 2005 aikana selvitetään tarve ja mahdollisuudet nostaa osakesijoitusten osuutta työeläkesijoittamisessa yleisestikin olennaisesti nykyistä korkeammalle tasolle. Mikäli tämän selvittelytyön tuloksena päätetään tehdä muutoksia, tuottohakuisten sijoitusten osuus Ilmarisen sijoituksista kohoaa entisestään. Tällöin erityisesti osakemarkkinoiden heilahdukset vaikuttavat entistäkin voimakkaammin vuotuisen tulokseen. Samassa yhteydessä selvitetään tarve ja mahdollisuudet lisätä työeläkevarojen sijoittamista Suomeen.

Vuoden 2005 tulos määräytyy pitkälti sijoitusmarkkinoiden kehityksen perusteella. Ilmarinen arvioi suhteellisen asemansa työeläkeyhtiöiden hyvityskilpailussa säilyvän pitkällä aikavälillä hyvänä.

Tuloslaskelma

Milj. €	Emoyhtiö		Konserni	
	2004	2003	2004	2003
VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA				
Vakuutusmaksutulo	2 217,3	2 229,6	2 217,3	2 229,6
Sijoitustoiminnan tuotot	1 653,9	1 610,9	1 641,1	1 598,4
Korvauskulut				
Maksetut korvaukset	- 1 953,6	- 1 918,8	- 1 953,6	- 1 918,8
Korvausvastuun muutos				
Kokonaismuutos	- 360,7	- 390,7	- 360,7	- 390,7
Vastuunsiirrot	1,2	5,0	1,2	5,0
Kannansiirrot	- 0,5	-	- 0,5	-
	- 360,0	- 385,6	- 360,0	- 385,6
	- 2 313,6	- 2 304,5	- 2 313,6	- 2 304,5
Vakuutusmaksuvastuun muutos				
Kokonaismuutos	- 739,9	- 1 020,8	- 739,9	- 1 020,8
Vastuunsiirrot	3,7	4,3	3,7	4,3
Kannansiirrot	- 0,6	-	- 0,6	-
	- 736,9	- 1 016,5	- 736,9	- 1 016,5
Lakisääteiset maksut	- 10,8	- 8,4	- 10,8	- 8,4
Liikekulut	- 54,0	- 49,9	- 54,0	- 49,9
Sijoitustoiminnan kulut	- 729,6	- 448,7	- 728,2	- 441,9
Sijoitusten arvonorotuksen oikaisu	- 0,7	-	- 0,7	-
Muut vakuutustekniset kulut	0,7	- 1,9	0,7	- 1,9
Vakuutustekninen tulos	26,4	10,7	15,0	5,0
MUU KUIN VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA				
Vakuutustekninen tulos	26,4	10,7	15,0	5,0
Muut tuotot	1,2	1,3	1,2	1,3
Muut kulut	- 2,0	- 2,0	- 2,0	- 2,0
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	- 20,7	- 3,2	- 14,3	- 3,2
Voitto (tappio) varsinaisesta toiminnasta	4,9	6,8	- 0,1	1,1
Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron muutos	1,5	- 1,2	-	-
	1,5	- 1,2	-	-
Vähemmistöosuudet	-	-	0,6	1,0
Tilikauden voitto	6,4	5,5	0,5	2,1

Tase

Milj. €	Emoyhtiö		Konserni	
	2004	2003	2004	2003
VASTAAVAA				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	5,4	2,9	5,4	2,9
Muut pitkävaikuttiset menot	0,1	0,1	0,1	0,1
Ennakkomaksut	0,5	2,6	0,5	2,6
	6,0	5,6	6,0	5,6
Sijoitukset				
Kiinteistösjoitukset				
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	1 345,1	1 601,8	1 747,4	2 075,3
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	422,6	501,0	–	–
Lainasaamiset omistusyhteisyriksiltä	19,5	20,6	19,5	20,6
	1 787,2	2 123,4	1 767,0	2 095,9
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyriksissä				
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä	0,0	–	–	–
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyriksissä	312,6	285,6	311,9	285,2
	312,6	285,6	311,9	285,2
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	4 564,6	3 496,5	4 566,0	3 497,9
Rahoitusmarkkinavälineet	8 172,2	7 488,0	8 172,2	7 488,0
Kiinnelainasaamiset	264,5	237,0	264,5	237,0
Muut lainasaamiset	833,3	1 149,0	833,3	1 149,0
Talletukset	192,5	123,2	192,5	123,2
Muut sijoitukset	–	0,1	–	0,1
	14 027,2	12 493,8	14 028,5	12 495,2
	16 127,0	14 902,9	16 107,4	14 876,2
Saamiset				
Ensivakuutustoiminnasta				
Vakuutuksenottajilta	62,6	68,0	62,6	68,0
Muut saamiset				
Kannansiirtosaaminen	8,0	17,2	8,0	17,2
Muut saamiset	305,4	241,9	300,8	239,3
	313,4	259,1	308,8	256,4
	376,0	327,0	371,4	324,4
Muu omaisuus				
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	9,2	9,8	9,2	9,8
Muut aineelliset hyödykkeet	1,7	1,7	1,7	1,7
	10,9	11,5	10,9	11,5
Rahat ja pankkisaamiset	47,7	64,0	50,2	64,5
	58,6	75,6	61,1	76,0
Siirtosaamiset				
Korot ja vuokrat	185,0	205,2	185,3	205,3
Muut siirtosaamiset	24,4	52,7	24,4	52,8
	209,4	257,9	209,6	258,1
VASTAAVAA YHTEENSÄ	16 776,9	15 569,0	16 755,5	15 540,4

Milj. €	Emoyhtiö		Konserni	
	2004	2003	2004	2003
VASTATTAVAA				
Oma pääoma				
Takuupääoma	23,0	23,0	23,0	23,0
Muut rahastot				
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot	44,5	41,0	44,5	41,0
Muut rahastot	–	–	0,6	0,6
	44,5	41,0	45,1	41,5
Edellisten tilikausien voitto	–	–	6,4	9,8
Tilikauden voitto	6,4	5,5	0,5	2,1
	73,8	69,5	75,0	76,5
Vähemmistöosuudet	–	–	25,1	21,5
Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero	17,5	19,0	–	–
	17,5	19,0	–	–
Vakuutustekninen vastuuelka				
Vakuutusmaksuvastuu	11 118,4	10 378,5	11 118,4	10 378,5
Korvausvastuu	5 257,2	4 896,5	5 257,2	4 896,5
	16 375,6	15 275,0	16 375,6	15 275,0
Velat				
Ensivakuutustoiminnasta	9,7	7,5	9,7	7,5
Muut velat	260,8	188,2	230,4	149,8
	270,5	195,7	240,1	157,3
Siirtovelat	39,5	9,9	39,7	10,2
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	16 776,9	15 569,0	16 755,5	15 540,4

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tilinpäätös laaditaan kirjanpito-, osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölain sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain mukaisesti. Lisäksi tilinpäätöksessä noudatetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetusta vakuutusyhtiön tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä sekä Vakuutusvalvontaviraston antamia määräyksiä ja ohjeita.

KONSERNITILINPÄÄTÖS

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään emoyhtiön lisäksi kaikki tytäryritykset, joissa emoyhtiöllä on suoraan tai välillisesti yli puolet äänivallasta. Ilmarisen kaikki tytäryritykset ovat kiinteistöyhtiöitä, lukuun ottamatta tilivuonna perustettua, vuodesta 2005 alkaen tietotekniikkapalveluja Ilmariselle tuottavaa tytäryritystä.

Konsernitilinpäätös laaditaan emoyhtiön ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien, taseiden ja liitetietojen yhdistelminä, joista eliminoidaan yhtiöiden väliset saamiset ja velat, tuotot ja kulut, voitonjako sekä keskinäinen osakeomistus. Vuoden aikana hankitut tytäryhtiöt yhdistellään hankintahetkestä lähtien ja vuoden aikana myydyt yhtiöt yhdistellään myyntihetkeen saakka. Tuloksesta ja omasta pääomasta erotetaan vähemmistön osuus omaksi eräkseen.

Konsernin keskinäinen osakeomistus eliminoidaan hankintamomenetelmää käyttäen. Syntynyt konserniaktiiva jaetaan tytäryhtiöiden omaisuuserille ja poistetaan näiden poistosuunnitelman mukaan.

Kiinteistötytäryhtiöosakkeisiin tehdyt arvonalentumiset, arvonalentumisen palautukset ja arvonorotukset on peruutettu konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Vastaavat kirjaukset on käypien arvojen puitteissa kohdistettu konsernitaseessa

tytäryhtiöiden omistamille kiinteistöille.

Osakkuusyrietykset eli yritykset, joiden osakkeiden tuottamasta äänimäärästä Ilmarisen konsernin omistus on 20–50 prosenttia, yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

20–50 prosentin omistuksia asunto- ja kiinteistöyhtiöistä ei kuitenkaan yhdistellä. Tämän merkitys konsernin tulokseen ja vapaaseen omaan pääomaan on vähäinen.

Konsernituloslaskelmaan sisältyy konsernin osuus osakkuusyrietysten tuloksista. Konsernitaseessa osakkuusyrietysten hankintameno on lisätty konsernin osuus hankinnan jälkeen kertyneistä tuloksista. Osakkuusyriety Pohjola-Yhtymä Oyj on käsitelty niin, että Pohjola-omistuksen arvo konsernissa on sama kuin emoyhtiössä.

SIOJITUSTEN KIRJANPITOARVO

Rakennukset ja rakennelmat esitetään taseessa suunnitelmapoistoilla vähennetyt hankintameno määräisinä, tai ne on kirjattu sitä alempaan käypään arvoon. Hankintameno sisällytetään hankinnasta aiheutuneet muuttuvat menot. Kiinteistöosakkeet sekä maa- ja vesialueet esitetään taseessa hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai niitä alemman käyvän arvon määräisinä. Joidenkin kiinteistösijoitusten arvoja on aiempina vuosina korotettu. Suunnitelmapoisto vähennetään myös rakennuksiin kohdistuvista tuloutetuista arvonorotuksista.

Sijoitusomaisuudeksi katsottavat muut osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai niitä alemman käyvän arvon määräisinä. Joidenkin osakkeiden arvoja on aiempina vuosina korotettu.

Rahoitusmarkkinavälineet esitetään

hankintameno tai tätä alemman todennäköisen arvon määräisinä. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia arvomuutoksia ei kuitenkaan kirjata. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintameno erotus jaksotetaan korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Vastaaerä merkitään hankintameno lisäykseksi tai vähennykseksi.

Hankintameno on laskettu lajikohtaisesta keskihinnasta.

Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeet on merkitty taseeseen niiden tilinpäätöspäivän käypään arvoon, koska tämä on osakkeiden alkuperäistä hankintamenoa alempi, lukuun ottamatta vuoden 2005 tammikuussa Keskinäiselle Henkivakuutusyhtiölle Suomelle myytyä osaa osakkeista, jotka on merkitty taseeseen nettoluovutushintaan.

Käyttöomaisuudeksi katsottavat osakkeet ja osuudet esitetään taseessa pysyvillä arvonalennuksilla vähennetyt hankintameno määräisinä. Hankintameno lasketaan fifo-menetelmää käyttäen.

Saamisiksi katsottavat sijoitukset esitetään taseessa nimellisarvon tai tätä alemman käyvän arvon määräisinä.

Sijoituksista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan tulosvaikutteisesti hankintameno käyvän arvon nousua vastaavalta osuudelta.

Tilikauden aikana on käytetty osake-, korko- ja valuuttajohdannaisia. Johdannaisiin ei sovelleta suojauslaskentaa, vaikka osa johdannaisliiketoimista toimii tehokkaina suojauksina. Kaikki valuuttajohdannaiset, jotka olivat tilinpäätöshetkellä tehokkaita suojauksia, on käsitelty vakavaraisuudessa ja katelaskennassa suojaavina. Johdannaissovimukset merkitään taseeseen sopimuskohtaisesti hankintameno määräisinä tai sitä alem-

paan käypään arvoon lukuun ottamatta ostetuista ja niille vastakkaisista, asetetuista optioista koostuvia optiostrategioita, jotka arvostetaan kokonaisuutena. Suljettujen ja erääntyneiden johdannaisen tulos on kirjattu täysimääräisesti tulosvaikutteisesti.

Tiedot tilinpäätöshetkellä arvopapereiden lainaussopimuksilla lainaksi luovutetuista ja lainaksi otetuista arvopapereista on kerrottu tilinpäätöksen liitetiedoissa. Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Lainaksi otetut arvopaperit on myyty edelleen ja myyntihinta on merkitty taseeseen lyhytaikaiseksi velaksi myyntihinnan tai sitä korkeamman tilinpäätöshetken markkinahinnan määräisenä. Lainaksiottaja on asettanut lainoista vakuuden.

MUUN OMAISUUDEN KUIN SIIJOITUSTEN KIRJANPITOARVO

Aineettomat hyödykkeet ja kalusto esitetään taseessa suunnitelmapoistoilla vähennetyn hankintamenon määräisinä. Hankintameno sisällytetään hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muutuvat menot.

Vakuutusmaksusaamiset ja muut saamiset merkitään taseeseen nimellisarvoon tai tätä alempaan todennäköiseen arvoon.

SUUNNITELMAPOISTOJEN PERUSTEET

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Rakennusten ja rakennelmien suunnitelman mukaiset poistot on laskettu rakennuskohtaisesta hankintamenosta ja tuloutetusta arvонkorotuksesta rakennuksen arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan tasapoistoin. Uusina hankittujen kiinteistöjen poistoajat ovat seuraavat:

Asuin- ja toimistorakennukset	50 vuotta
Hotelli-, myymälä- ja teollisuusrakennukset	40 vuotta
Voimalaitosrakennukset	70 vuotta
Rakennusten ainesosat	10 vuotta
Muut aktiivat	EVL
Tuloutetut arvонkorotukset	kuten rakennus

Joillekin kiinteistöille on määritetty 20 prosentin jäännösarvo.

Aineettomien hyödykkeiden ja kaluston suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hyödykeryhmäkohtaisesta hankintamenosta hyödykeryhmän arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan tasapoistoin. Poistoajat ovat:

Aineettomat oikeudet (atk-ohjelmien käyttöoikeudet)	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta
Kuljetusvälineet ja atk-laitteet	5 vuotta
Muu kalusto	10 vuotta

SIIJOITUSTEN ARVONKOROTUKSET

Maa- ja vesialueiden, rakennusten ja arvopapereiden arvoja voidaan korottaa. Sijoitusomaisuudeksi katsottavien hyödykkeiden arvонkorotusten vastaerät kirjataan tuloslaskelmaan ja käyttöomaisuudeksi katsottavien hyödykkeiden arvонkorotusten vastaerät arvонkorotusrahastoon. Jos arvонkorotus osoittautuu aiheettomaksi, tuloutettu arvонkorotus oikaistaan tulosvaikutteisesti ja rahastoituvien arvонkorotus peruutetaan taseeseen.

Rakennusten tuloutettu arvонkorotus poistetaan suunnitelman mukaan.

SIIJOITUSTEN KÄYPÄ ARVO JA ARVOSTUSEROT

Tilinpäätöksen liitetiedoissa kerrotaan tase-eräkohtaisesti sijoitusten ja johdannaissopimusten jäljellä oleva hankintameno, kirjanpitoarvo ja käypä arvo. Kahden ensiksi mainitun arvон erotus muodostuu arvонkorotuksista. Kahden viimeksi mainitun arvон erotus osoittaa taseeseen kirjaamattomat arvostuserot.

Kiinteistösijoitusten käypä arvo on määritetty kohteittain käyttäen ensisijaisesti tuottoarvomenetelmää. Sitä täydentävänä menetelmänä on käytetty kauppa-arvomenetelmää, jonka perustana ovat alueelliset kauppahintatilastot. Arvioinnissa on otettu huomioon mm. kiinteistön käyttötarkoitus, kunto ja erityisominaisuudet sekä olemassa olevat vuokrasopimukset ja osamarkkinan vuokranäkymät. Yhtiön omat asiantuntijat arvioivat kiinteistösijoitusten käyvän arvон vuosittain.

Noteerattujen osakkeiden käypänä arvona käytetään vuoden viimeisintä ostokurssia tai sen puuttuessa kaupankäyntikurssia. Sijoitusrahasto-osuuksien käypänä arvona on käytetty viimeisintä saatavissa ollutta hallinnointiyhtiön laskemaa rahasto-osuuden arvoa. Pääomarahasto-osuuksien käypänä arvona on käytetty hallinnointiyhtiön ilmoittamaa arviota rahaston käyvistä arvosta tai sen puuttuessa hankintamenoa. Muiden osakkeiden ja osuuksien käypänä arvona pidetään todennäköistä luovutushintaa, jäljellä olevaa hankintamenoa tai substanssiin pohjautuvaa arvoa.

Rahoitusmarkkinavälineiden käypä arvo lasketaan käyttäen pankkien markkinanoteerauksia. Niiden puuttuessa käytetään hankintahintaa.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Johdannaissopimusten käypänä arvona käytetään markkinahintaa tai todennäköistä luovutushintaa.

Saamisten käypänä arvona pidetään nimellisarvoa tai tätä alemmaa todennäköistä arvoa.

VAKUUTUSTEKNINEN VASTUUVELKA

Vakuutus sopimuksista aiheutuva vastuu kirjataan vastuuvélaksi. Sen muodostavat vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu. Vakuutusmaksuvastuu koskee tulevaisuudessa myönnettävistä eläkkeistä yhtiölle aiheutuvaa vastuuta ja korvausvastuu jo maksettavana olevista eläkkeistä yhtiölle aiheutuvaa vastuuta.

Vastuuvélka on laskettu sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti.

Vakuutusmaksuvastuuseen sisältyy osittamaton lisävakuutusvastuu, joka on toimintapääomaan luettava erä, sekä ositettu lisävakuutusvastuu, joka sisältää vakuutuksenottajille tuleviin asiakashyvityksiin varatun määrän.

Korvausvastuuseen sisältyy tasoitusvastuu, jolla varaudutaan sellaisiin vuosiin, joi-na riskin kattamiseen tarkoitettu vakuutusmaksun osat eivät riitä niillä ka-tettaviin korvauksiin.

TILIKAUDEN VOITTO JA OMA PÄÄOMA

Sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamat laskuperusteet määrittelevät lakisää-teistä eläkevakuutusta harjoittavan yhti-ön tilikauden kirjanpidollisen tuloksen käytön erikseen tasoitusvastuun muu-tokseen, osittamattoman ja ositetun lisä-vakuutusvastuun muutokseen sekä tu-loslaskelman voittoon.

Liitetietona esitetään yhtiön oman pääoman jakautuminen takuupääoman omistajien ja vakuutuksenottajien kes-

ken sekä laskelma voitonjakokelpoisis-ta varoista.

TOIMINTAPÄÄOMA

Vakuutusvalvontavirasto valvoo vakuu-tusyhtiöiden vakavaraisuutta. Keskeisim-pänä mittarina käytetään toimintapää-omaa, jolla tarkoitetaan käypään arvoon arvostettujen varojen ja velkojen ero-tusta. Vastuuvélkaan ei tällöin lueta em. osittamatonta lisävakuutusvastuuta, jolla varaudutaan sijoitustoiminnan riskeihin.

Toimintapääoman ja oman pääoman on täytettävä työeläkevakuutusyhtiöistä an-netussa laissa säädetyt vaatimukset. Ei-suojaavina käsiteltyjen johdannaisten osalta on toimintapääomasta vähennet-ty mahdollinen enimmäistappio.

Sijoitustoiminnan riskillisuus vaikut-taa vaadittavan toimintapääoman mää-rään. Vaatimusten määrittely perustuu toimintapääomaan liittyviin rajoihin, joi-ta ovat vakavaraisuusraja sekä tavoite-vyöhykkeen alaraja ja yläraja. Eri rajojen väliin jääviä vyöhykkeitä koskevat erilai-set tuloksenkäyttöännöt.

Toimintapääoma esitetään liitetie-doissa.

Käypien arvojen ja kirjanpitoarvo-jen erotuksen muutos eli arvostuserojen muutos edellisestä tilikaudesta on osa ti-likauden kokonaistulosta ja näkyy toi-mintapääoman muutoksena.

LASKENNALLISET VEROVELAT JA

-SAAMISET

Tuloslaskelmaan merkitään tilikauden ja aikaisempien tilikausien suoriteperusteiset verot.

Konsernitaseessa vapaaehtoiset vara-ukset ja kertynyt poistoero on merkitty mahdollisen vähemmistöosuuden erotta-misen jälkeen omaan pääomaan ja kon-

sernituloslaskelmassa niiden muutos si-sältyy tilikauden tulokseen.

Ilmarinen ei merkitse laskennallisia verovelkoja ja -saamia emoyhtiön ta-seeseen eikä konsernitaseeseen eikä myöskään vähennä laskennallista vero-velkaa toimintapääomasta, koska näiden velkojen ja saamisten realisoitumista ei voida pitää lakisääteistä eläkevakuutus-ta harjoittavan yhtiön ja sen konsernin ti-linpäätöksessä todennäköisenä.

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtu-mat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättyessä avoinna olevat ul-komaanrahan määräiset saamiset ja ve-lat sekä sijoitusten käyvät arvot muute-taan Suomen rahaksi Euroopan keskus-pankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan kurssiin. Sekä tilikaudella että tilinpää-töksessä syntyneet kurssivoitot ja -tap-piot merkitään tuloslaskelmaan ao. tu-lojen ja menojen oikaisueriksi tai sijoi-tustoiminnan tuotoiksi ja kuluiksi, mikäli kurssierot liittyvät rahoitustapahtumiin.

TOIMINTOKOHTAISET LIIKEMENOT JA

POISTOT

Liikekulut sekä kaluston ja pitkävaikut-teisten menojen poistot sisällytetään toi-mintokohtaisesti tuloslaskelman eriin. Korvausten ja työkyvyn ylläpidon hoi-tamiseen liittyvä kuluosuus sisällytetään maksettuihin korvauksiin ja sijoitusten hoitamiseen liittyvä kuluosuus sijoitus-toiminnan kuluihin. Liikekuluina esite-tään vakuutusten hankinnan ja hoidon sekä yleishallinnon kulut. Muissa ku-luissa esitetään muusta toiminnasta ai-heutuneet kulut. Rakennusten suunnit-telmapoistot esitetään sijoitustoiminnan kuluina.

HENKILÖKUNNAN ELÄKEJÄRJESTELYT

Henkilökunnan sekä hallituksen ja hallintoneuvoston luottamustoimessa olevien henkilöiden eläketurva on järjestetty TEL-vakuutuksella. Tilivuoteen kohdistuvat eläkemenot on kirjattu suoriteperusteisesti kuluiksi.

TUNNUSLUVUT JA ANALYYSIT

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut ja analyysit on laskettu ja esitetty Vakuutusvalvontaviraston liitetietoja koskevien määräysten mukaisesti.

Sijoitustoiminnan ja vakavaraisuuden tunnusluvut ja analyysit esitetään käyvin arvoin.

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan lasketaan erikseen kullekin sijoituslajille sekä sijoitusten yhteismäärälle ottaen huomioon päivittäin tai kuukausittain aikapainotetut kassavirrat. Laskennassa käytetään ns. Modified Dietz-kaavaa, jossa sitoutunut pääoma lasketaan lisäämällä kauden alun markkinaarvoon kauden aikaiset kassavirrat painotettuina sillä suhteellisella osuudella koko kauden pituudesta, joka on jäljellä tapahtumapäivästä tai tapahtumakuukauden puolivälistä kauden loppuun.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

Milj. €	2004	2003
VAKUUTUSMAKSUTULON ERITTELY		
Ensivakuutus		
TEL:n mukainen perusvakuutus	1 592,2	1 607,6
Työnantajan osuus	449,3	454,5
Työntekijän osuus		
	2 041,5	2 062,1
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	8,2	8,8
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	170,3	166,0
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	0,3	0,3
	2 220,2	2 237,2
Valtion eläkerahastoon suoritettava siirtymämaksu	-1,1	-5,3
Jälleenvakuutus	0,0	0,1
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	2 219,2	2 232,0
Jälleenvakuuttajien osuus	-1,9	-2,4
Vakuutusmaksutulo	2 217,3	2 229,6
Vakuutusmaksutulosta vähennetyt erät		
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista		
TEL	-3,5	-5,4
YEL	-4,0	-3,5
	-7,5	-8,8

MAKSETTUJEN KORVAUSTEN ERITTELY

Ensivakuutus		
Maksettu eläkkeensaajille		
TEL:n mukainen perusvakuutus	1 790,8	1 706,2
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	49,5	48,9
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	189,4	183,8
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	1,0	0,9
	2 030,6	1 939,8
Maksettu / saatu vastuunjakokorvauksia		
TEL-eläkkeet	-76,4	-20,5
YEL-eläkkeet	-21,2	-17,6
	-97,6	-38,1
Maksettu / saatu yhteisvastuukorvausta	-0,2	0,3
	1 932,9	1 902,0
Korvaustoiminnon hoitokulut	19,4	16,7
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	3,1	2,3
Maksetut korvaukset ennen jälleenvakuuttajien osuutta	1 955,4	1 921,0
Jälleenvakuuttajien osuus	-1,8	-2,2
Maksetut korvaukset yhteensä	1 953,6	1 918,8

Milj. €	Emoyhtiö		Konserni	
	2004	2003	2004	2003
SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTON ERITTELY				
Sijoitustoiminnan tuotot				
Tuotot sijoituksista omistusyhteisyrityksiin				
Osuus osakkuusyritysten voitosta	–	–	65,5	108,1
Osinkotuotot muilta omistusyhteisyrityksiltä	45,6	26,6	0,4	0,3
	45,6	26,6	65,9	108,5
Tuotot kiinteistösijoituksista				
Korkotuotot				
Saman konsernin yrityksiltä	15,1	17,3	–	–
Muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	4,6	5,7	4,8	5,9
Muut tuotot				
Saman konsernin yrityksiltä	0,8	0,8	–	–
Muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	169,7	201,4	174,8	207,7
	190,2	225,2	179,6	213,6
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	117,1	94,1	117,1	94,2
Korkotuotot				
Saman konsernin yrityksiltä	–	0,0	–	–
Muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	353,6	367,9	353,6	367,9
Muut tuotot muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	369,8	203,9	369,8	203,9
	840,5	666,0	840,5	666,0
Yhteensä	1 076,3	917,8	1 086,0	988,1
Arvon alentumisten palautukset	80,3	263,7	54,1	180,5
Myyntivoitot	497,3	429,5	501,0	429,7
Yhteensä	1 653,9	1 610,9	1 641,1	1 598,4
Sijoitustoiminnan kulut				
Kulut kiinteistösijoituksista	– 104,4	– 113,8	– 68,3	– 67,6
Kulut muista sijoituksista	– 334,1	– 162,5	– 334,1	– 162,5
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut				
Saman konsernin yrityksille	– 0,4	– 0,5	–	–
Muille kuin saman konsernin yrityksille	– 5,1	– 2,2	– 5,2	– 2,3
	– 5,5	– 2,7	– 5,2	– 2,3
Yhteensä	– 444,1	– 279,1	– 407,6	– 232,4
Arvon alentumiset ja poistot				
Arvon alentumiset	– 120,4	– 67,6	– 120,1	– 66,8
Rakennusten suunnitelmapoistot	– 11,2	– 11,4	– 47,1	– 52,0
	– 131,6	– 79,0	– 167,3	– 118,8
Myyntitappiot	– 153,8	– 90,7	– 153,4	– 90,7
Yhteensä	– 729,6	– 448,7	– 728,2	– 441,9
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua				
	924,4	1 162,2	912,9	1 156,5
Sijoitusten arvonkorotuksen oikaisu	– 0,7	–	– 0,7	–
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	923,7	1 162,2	912,2	1 156,5

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

SIJOITUKSET	31.12.2004			31.12.2003		
	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Milj. €						
SIJOITUSTEN KÄYPÄ ARVO JA ARVOSTUSERO, EMOYHTIÖ						
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	438,3	446,0	535,0	458,5	474,6	569,1
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	860,3	873,0	1 021,8	1 061,6	1 074,2	1 251,3
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyhteisöissä	19,0	19,0	21,0	45,0	45,0	53,5
Muut kiinteistöosakkeet	7,2	7,2	7,8	7,5	7,5	8,2
Kiinteistöjen vuokraoikeuksien hankintameno	–	–	–	0,4	0,4	0,4
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	422,6	422,6	422,6	501,0	501,0	501,0
Lainasaamiset omistusyhteisyhteisöiltä	19,5	19,5	19,5	20,6	20,6	20,6
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	0,0	0,0	0,0	–	–	–
Sijoitukset omistusyhteisyhteisöissä						
Osakkeet ja osuudet	312,6	312,6	312,6	285,6	285,6	285,6
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	4 562,2	4 564,6	5 293,4	3 493,5	3 496,5	3 939,3
Rahoitusmarkkinavälineet	8 172,2	8 172,2	8 443,5	7 488,0	7 488,0	7 632,4
Kiinnelainasaamiset	264,5	264,5	264,5	237,0	237,0	237,0
Muut lainasaamiset	833,3	833,3	833,3	1 149,0	1 149,0	1 149,0
Talletukset	192,5	192,5	192,5	123,2	123,2	123,2
Muut sijoitukset	–	–	–	0,1	0,1	0,1
	16 104,2	16 127,0	17 367,5	14 871,2	14 902,9	15 770,7
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:						
korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (–)						
jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenoerotusta		–31,1			–20,8	
indeksiin sidottujen lainojen tuottoa		0,0	–31,1		0,0	–20,8
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia			22,7			31,7
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			1 240,5			867,8
EI-SUOJAAVIEN JOHDANNAISTEN KÄYPÄ ARVO JA ARVOSTUSERO, EMOYHTIÖ						
Muut saamiset						
Ennakkomaksut optiosopimuksista	83,6	83,6	85,1	17,5	17,5	20,0
Muut velat						
Ennakkomaksut optiosopimuksista	–1,7	–1,7	–1,3	–3,7	–3,7	–2,5
Muut siirtosaamiset ja -velat						
Futuuri- ja termiinisopimukset	0,2	0,2	31,4	0,2	0,2	34,6
	82,1	82,1	115,2	14,0	14,0	52,1
Arvostusero yhteensä			33,1			38,2

OSAKKEET JA OSUUDET, EMOYHTIÖ 31.12.2004

	Kpl	Osuus osakkeista/ äänistä, %	Kirjanpito- arvo, milj.€	Käypä arvo, milj. €
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä				
Tietollmarinen Oy	30	30,00 / 70,00	0,0	0,0
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyriksissä				
Aberdeen Property Investors Finland Oy	20 000	40,00	0,2	0,2
Eltete TPM Oy	300	30,00	1,7	1,7
Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö	60	50,00 / 0,00	5,1	5,1
Pohjola-Yhtymä Oyj	39 389 730	25,72	305,3	305,3
Oy Porasto Ab	1 045	24,05	0,3	0,3
Yhteensä			312,6	312,6

Muut sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

Kotimaiset yhtiöt, noteeratut

Aldata Solution Oyj	5 190 500	7,70	5,8	5,8
Alma Media Oyj	1 929 544	3,06 / 3,66	10,0	21,8
Amer-yhtymä Oyj	1 121 250	1,57	7,5	14,4
Citycon Oyj	2 620 000	2,26	3,9	6,3
Componenta Oyj	457 600	4,76	2,4	2,4
Comptel Oyj	774 025	0,72	1,4	1,4
Elektrobit Group Oyj	6 115 700	0,95	3,4	3,4
Elisa Oyj	2 552 860	1,80	30,3	30,3
Exel Oyj	419 700	7,60	2,8	9,7
Finnlines Oyj	1 608 000	4,02	18,0	20,5
Fortum Oyj	11 779 200	1,36	71,4	160,3
Huhtamäki Oyj	2 965 820	2,87	28,7	35,0
Ilkka-Yhtymä Oyj	250 560	1,92 / 2,3	1,3	1,9
Jaakko Pöyry Group Oyj	30 000	0,22	0,7	0,7
KCI Konecranes Oyj	571 600	3,99	15,8	18,6
Kemira GrowHow Oyj	401 124	0,70	2,1	2,3
Kemira Oyj	1 804 500	1,45	13,1	18,4
Kesko Oyj	758 500	0,81 / 0,20	9,4	13,6
Kone Oyj	465 280	0,73 / 0,31	10,5	26,5
Kyro Oyj Abp	624 400	0,79	1,6	2,6
Larox Oyj	329 700	3,56 / 0,66	1,2	1,5
Lassila & Tikanoja Oyj	2 798 400	7,34	15,8	36,7
Oyj Leo Longlife Plc	151 425	2,29 / 0,61	0,6	0,7
Lännen Tehtaat Oyj	153 800	2,43	1,8	1,8
Martela Oyj	335 400	8,07 / 2,14	2,1	2,1
Metso Oyj	2 896 478	2,13	30,8	33,8
M-real Oyj	8 962 541	2,73 / 7,47	41,6	41,6
Nokia Oyj	11 081 739	0,24	128,5	128,5
Nokian Renkaat Oyj	347 660	3,20	7,6	38,9

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

OSAKKEET JA OSUUDET, EMOYHTIÖ 31.12.2004

	Kpl	Osuus osakkeista/ äänistä, %	Kirjanpito- arvo, milj.€	Käypä arvo, milj. €
Okmetic Oyj	449 300	2,66	1,1	1,1
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj	391 200	0,40 / 0,21	3,7	4,1
Olvi Oyj	219 424	4,39 / 0,97	1,8	2,9
Orion Oyj	1 970 440	1,46 / 3,16	20,5	23,5
Outokumpu Oyj	2 892 436	1,60	30,1	37,9
Perlos Oyj	1 533 080	2,89	17,9	18,0
Sampo Oyj	6 733 255	1,19 / 1,18	56,4	68,3
SanomaWSOY Oyj	5 425 426	3,54 / 3,22	36,0	93,0
Scanfil Oyj	1 450 000	2,39	6,7	6,7
SSH Communications Security Oyj	483 450	1,72	0,6	0,6
Stockmann Oyj Abp	661 350	1,24 / 0,24	8,6	14,0
Stora Enso Oyj	7 034 290	0,84 / 1,57	78,2	79,0
Suominen Yhtymä Oyj	1 911 552	8,06	6,8	7,7
Tamfelt Oyj	2 327 823	8,51 / 4,72	18,5	18,5
Teleste Oyj	840 350	4,85	5,1	5,1
Tietoenator Oyj	1 212 540	1,46	27,9	28,4
Tulikivi Oyj	515 595	5,66 / 1,69	2,2	3,3
UPM-Kymmene Oyj	10 600 566	2,02	120,2	173,2
Uponor Oyj	2 033 400	2,72	16,4	28,0
Vaisala Oyj	1 185 429	6,78 / 1,44	21,5	21,5
Wärtsilä Oyj Abp	192 930	0,21 / 0,06	1,5	3,0
YIT-Yhtymä Oyj	2 057 000	3,36	10,6	37,8
Muut			1,1	1,1
Yhteensä			963,4	1 357,8
Kotimaiset yhtiöt, noteeraamattomat				
Arek Oy	1 260 000	18,00	1,3	1,3
Fingrid Oyj	350	10,53 / 4,68	11,8	11,8
Kuopion Puhelin Oyj	11 202	1,97 / 1,31	2,6	2,6
Medivire Oy	38 150 ¹⁾	10,00	0,7	0,7
Pohjolan Voima Oy	1 500 000	4,35	82,0	82,0
Sato-Yhtymä Oyj	361 562	16,45	21,7	21,7
Suomen Terveystalo Oyj	1 600 000	3,79	3,2	3,2
Tornator Timberland Oy	3 750 000	7,50	6,0	6,0
Vakuutusosakeyhtiö Garantia	8 144	13,57	5,7	5,7
WO-yhtymä Oyj	951 520	15,83	22,3	22,3
YH-Yhtymä Oy	5 728	6,56	0,9	0,9
Muut			1,7	1,7
Yhteensä			159,7	159,7

¹⁾ Osakkeista 10 900 kpl merkitty uusmerkinnän yhteydessä. Osakepääoman korotusta ei ole rekisteröity 31.12.2004 mennessä.

OSAKKEET JA OSUUDET, EMOYHTIÖ 31.12.2004

	Kirjanpito- arvo, milj. €	Käypä arvo, milj. €		Kirjanpito- arvo, milj. €	Käypä arvo, milj. €
Ulkomaiset yhtiöt, noteeratut			Reckitt Benckiser Plc	12,8	17,7
			Rexam Plc	7,4	7,8
Alankomaat			Royal Bank of Scotland Group Plc	9,6	9,6
Akzo Nobel N.V.	10,9	11,9	Severn Trent Plc	4,8	6,8
DSM N.V.	7,4	8,6	Tesco Plc	6,5	7,7
Fugro N.V.	8,5	11,2	United Utilities Plc	9,3	11,1
Heijmans N.V.	7,1	7,8	Vodafone Group Plc	17,4	17,4
Heineken N.V.	5,7	5,7	Italia		
Hunter Douglas N.V.	6,0	6,1	Enel S.p.A	16,1	17,4
Koninklijke Philips Electronics N.V.	14,3	14,3	ENI S.p.A	46,6	50,9
Royal Dutch Petroleum Company	38,3	38,3	Snam Rete Gas S.p.A	4,6	6,3
TPG N.V.	5,6	5,6	Terna S.p.A	16,2	17,9
Vedior N.V.	7,3	7,6	Norja		
VNU N.V.	8,8	8,8	Norske Skogsindustrier ASA	14,4	17,0
Belgia			Orkla ASA	12,5	14,6
Dexia	6,8	8,0	Telenor ASA	8,5	9,2
Electrabel SA	11,3	13,8	Ranska		
Fortis	4,5	5,1	L'Air Liquide SA	9,8	10,2
Bermuda			Alcatel SA	6,7	6,7
Accenture Ltd.	5,4	7,1	Atos Origin SA	8,3	8,5
Espanja			BNP Paribas SA	25,7	27,1
Altadis S.A.	10,5	14,3	Danone Group	17,9	17,9
Banco Popular Espanol S.A.	10,8	11,9	Elior	7,2	8,4
Banco Santander Central Hispano S.A.	7,8	7,8	Lagardere S.C.A.	18,8	20,1
Red Electrica de Espana	3,9	4,4	Publicis Groupe	8,0	8,0
Telefonica S.A.	5,5	6,5	Sanofi SA	13,9	13,9
Irlanti			TF1 Television Française	4,3	4,3
Bank of Ireland	10,7	12,3	TotalFinaElf SA	38,6	38,6
Grafton Group Plc	4,7	11,7	Ruotsi		
Iso-Britannia			Alfa Laval AB	8,7	8,7
Alliance Unichem Plc	8,8	12,9	Capio AB	11,9	15,4
Allied Domecq Plc	4,5	7,0	Cardo AB	5,2	5,3
Arm Holdings Plc	5,0	7,2	Ericsson LM AB	7,9	7,9
Astra Zeneca Group Plc	7,6	7,6	Föreningssparbanken AB	12,7	14,8
Barclays Plc	7,3	8,7	Getinge AB	5,6	5,6
Bodycote International Plc	7,9	10,8	Nobia AB	8,7	13,1
Boots Group Plc	9,9	9,9	Nordea Bank AB	34,9	45,4
BP Plc	46,7	47,2	Skanska AB	11,3	15,1
Cadbury Schweppes Plc	11,8	15,2	Swedish Match AB	13,8	14,0
Diageo Plc	20,7	20,7	Svenska Handelsbanken AB	5,8	6,8
Gallaher Group Plc	9,7	11,4	TeliaSonera AB	50,7	55,8
GlaxoSmithKline Plc	31,5	31,5	Saksa		
HBOS Plc	16,8	18,9	Adidas-Salomon AG	8,5	10,7
HSBC Holding Plc	25,5	28,9	Bayer AG	11,6	11,6
Imperial Tobacco Group Plc	6,8	7,4	E.On AG	36,5	42,2
Lloyds TSB Group Plc	9,7	10,1	Heidelberger Druckmaschinen	6,5	8,5
Misys Plc	2,5	2,5	Schering AG	5,0	6,8
National Grid Transco Plc	20,7	24,2	Stada Arzneimittel AG	6,9	8,2

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

OSAKKEET JA OSUUDET, EMOYHTIÖ 31.12.2004

	Kirjanpito- arvo, milj. €	Käypä arvo, milj. €		Kirjanpito- arvo, milj. €	Käypä arvo, milj. €
Sveitsi			Korkorahastot		
Kuehne & Nagel International AG	3,0	8,0	ABN Amro Global Emerging Markets Bond Fund	34,7	41,6
Nestle SA	25,6	26,2	AXA IM US Short Duration High Yield \$ A-class	64,7	64,7
Novartis AG	27,9	27,9	Citibond US High Yield Fund	40,0	40,0
Roche Holdings SA Genussscheine	27,0	29,1	Evli European High Yield B	15,7	18,7
STMicroelectronics N.V.	11,0	11,0	Goldman Sach Global High Yield Fund	114,7	116,6
The Swatch Group AG	9,4	10,0	ING (L) Renta Fund – Emerging		
UBS AG	20,4	21,3	Markets Debt (LOCAL C) CAP. -P-	35,1	36,1
Tanska			ING International (II) / Emerging		
Danisco A/S	3,5	3,9	Markets Debt (USD) C	31,0	33,5
ISS A/S	5,8	5,8	Pohjola Obligaatio B	50,0	52,9
Novo Nordisk A/S	6,2	6,8	Pohjola Vaihtovelkakirjalaina B	10,0	10,7
Yhdysvallat			SISF Emerging Markets Debt I	32,8	32,8
3Com Corporation	0,9	0,9	T.Rowe Global high Yield Bond Fund	30,7	30,7
Avaya Inc.	11,5	11,5	Yhteensä	459,4	478,1
Bank of America Corporation	5,2	5,2	Osakerahastot		
Boston Scientific Corporation	9,7	9,7	Aberdeen International Fund Plc –		
Cisco Systems, Inc.	15,7	15,7	China Opportunities Fund	24,6	34,6
Citigroup, Inc.	14,9	14,9	ABN Amro Funds – Eastern Europe Equity Fund	12,7	25,7
Citrix Systems, Inc.	3,4	3,4	ABN Amro Funds – Global Emerging		
Computer Associates International, Inc.	8,2	10,8	Markets Equity Fund	63,0	75,8
Dell Computer Corporation	3,8	3,8	ALG Japan Small Companies Fund	28,7	28,7
Electronic Data Systems Corporation	4,1	4,1	Alfred Berg Russia	6,6	22,5
Hewlett-Packard Company	21,8	22,1	Alfred Berg Small Cap B	6,0	8,0
Intel Corporation	15,0	15,0	AXA Rosenberg Pan European		
International Business Machines Corporation	20,4	20,4	Small Cap Alpha Fund	25,0	30,4
Medtronic, Inc.	18,7	18,7	CAF Asian Growth Fund s.I	35,3	35,3
Microsoft Corporation	5,4	5,4	CAF Emerging Markets Institutional Fund	62,2	74,6
Monsanto Company	0,5	1,4	Carnegie Fund – Medical Sub-Fund	28,7	28,7
Motorola, Inc.	3,7	3,7	Carnegie Global Health Care Fund	9,7	9,7
Oracle Corporation	8,8	8,8	DCF Baltic States Cap. Fund	5,5	14,5
Pfizer, Inc.	6,4	6,4	FIM Fenno	9,0	12,8
Texas Instruments Incorporated	8,3	8,3	HEX25 ETF	79,5	88,9
Time Warner Inc.	14,1	14,3	IndEXchange DJ STOXX 600 Insurance ETF	60,6	64,4
Unisys Corporation	7,4	7,4	IShares DJ STOXX 50 ETF	39,9	39,9
The Walt Disney Company	4,9	5,7	JP Morgan Fleming Funds Europe		
Watson Pharmaceuticals, Inc.	3,9	3,9	Small Cap Fund s.A	20,3	23,3
Veritas Software Corporation	5,3	7,7	JP Morgan Fleming Funds Japanese		
Wyeth	13,5	13,5	Equity Fund s.A	61,0	61,0
Muut	0,5	0,5	OP-Suomi Kasvu	6,0	8,6
Yhteensä	1 428,9	1 574,5	Pictet Funds – Small Cap Europe	18,2	24,9
Ulkomaiset yhtiöt, noteeraamattomat			Pohjola Finland Value B	14,0	18,0
Viro			Pohjola US 500 Plus B	14,0	14,3
Tallink	4,4	6,2	Schroder International Selection Fund –		
Omistussuudet ulkomaisissa yhtiöissä 0,000002–3,272724 %.			Japanese Equity Class I	63,2	63,2
Yli 1 % omistukset yhtiöissä: Bodycote International Plc 1,47 %			Schroder International Selection Fund –		
Capio AB 2,20 %, Fugro N.V. 1,17 %, Heijmans N.V. 1,44 %			Pacific Equity Class I	58,4	58,4
Nobia AB 1,86 %, Tallink 3,27 %.			T Rowe Price US Structured Research		
			Equity Fund	73,7	73,7

OSAKKEET JA OSUUDET, EMOYHTIÖ 31.12.2004

	Kirjanpito- arvo, milj. €	Käypä arvo, milj. €		Kirjanpito- arvo, milj. €	Käypä arvo, milj. €
TSE Topix ETF	145,3	145,3	LGV 4 Private Equity Fund Limited Partnership	1,8	1,8
Muut	0,1	0,1	MB Equity Fund II Ky	2,6	4,7
Yhteensä	971,0	1 085,4	MB Equity Fund III Ky	3,7	5,2
Kiinteistörahastot			MB Mezzanine Fund II Ky	1,0	1,0
EasyETF EPRA Eurozone	30,0	35,0	MediaTel Capital	1,8	1,8
ICECAPITAL European Property	30,0	33,9	Nordic Capital III Limited	3,1	3,2
European Office Income Venture	1,2	1,2	Nordic Capital IV Limited	5,9	6,1
European Property Investors, LP	2,0	2,2	Nordic Capital V Limited	6,8	6,8
Logistis II	2,5	2,5	Nordic Mezzanine Fund No. 1 L.P.	1,5	2,4
Pradera European Retail Fund	3,1	3,3	Permira Europe II LP2	12,2	12,2
Yhteensä	68,8	78,2	Permira Europe III LP	5,5	5,5
Pääomarahastot			Promotion Capital I Ky	1,3	1,3
Access Capital LP	8,0	8,0	Proventure & Partners Scottish Limited Partnership	2,4	2,4
Advent Private Equity Fund III D	3,2	3,2	Proventure Managed The First European Fund Inv L.P.	5,5	5,5
Alpha Private Equity Fund IV	9,0	9,0	Seedcap Ky	0,9	0,9
Apax Europe V - D, L.P.	16,2	16,2	Sention Kasvurahasto Ky	0,7	0,7
Apax France VI	2,4	2,4	SFK 99- Rahasto Ky	1,7	1,7
Arcadia Beteiligungen BT GmbH & Co. KG	2,7	2,7	Sponsor Fund I Ky	1,2	2,3
Atlas Venture VI	0,9	0,9	Sponsor Fund II Ky	2,3	2,3
Axa Secondary Fund II	6,2	8,1	The Third Cinven Fund Limited Partnership	11,2	11,3
Baltic Investment Fund III L.P.	1,0	1,0	Muut	2,6	3,1
BC European Capital VII	8,1	8,1	Yhteensä	231,3	248,9
Bio Fund Ventures I Ky	0,6	0,6	Muut rahastot		
Bio Fund Ventures II Ky	2,9	2,9	Absolute Alpha Fund PCC Ltd Diversified Euro	23,1	26,1
Bridgepoint Europe II B	9,8	9,9	Blackstone Global Park Avenue Fund, L.P.	13,1	13,1
Capman Equity VII B L.P.	3,7	3,7	CSFB Sapic-98 hedge fund-of-funds	10,1	13,2
Coller International Partners IV-FD, L.P.	3,1	4,0	Deephaven Market Neutral Fund Ltd	7,3	7,3
Duke Street Capital IV UK No 1 L.P.	5,0	5,6	DKR International Relative Value Fund Plus B	7,8	7,8
Eqvitec Teknologiarahasto I Ky	1,9	1,9	DRD FUND	23,0	32,0
Eqvitec Teknologiarahasto II Ky	4,8	4,8	EGS-SUP Fund	20,0	24,9
European Strategic Partners	16,9	16,9	Futuris Fund	4,9	5,4
Euroventures; Baltic Rim Fund Limited	2,5	2,5	Green Way Limited – Class B fund-of-funds	4,6	5,8
Fenno Rahasto Ky	3,0	3,4	JP Morgan Multi-Strategy Fund Ltd s. A	18,3	18,3
Finmezzanine Rahasto I Ky	1,0	1,0	Nektar	10,2	11,6
Finmezzanine Rahasto II B Ky	2,5	2,7	Pacific Atlantic Hedged Strategies. SPC	30,0	31,0
Finnventure Rahasto IV Ky	3,5	3,5	RMF Absolute Return Strategies I Ltd.	23,7	23,7
Finnventure Rahasto V Ky	6,8	9,8	RMF Inv. Strategies Limited W1 Top 20 class II	15,0	15,3
Forenvia Venture I	0,5	0,5	SDB Fund	30,1	32,5
Gilde Buy-Out Fund II	3,4	4,2	Solon Capital, Ltd	36,6	36,6
GrowHow I Ky	0,6	0,6	Yhteensä	277,7	304,6
Hambro European Ventures			Yhteensä	4 564,6	5 293,4
HEV III UK No 2 L.P.	0,6	1,8			
HarbourVest Partners VI-Buyout Partnership Fund LP	2,3	2,3			
HarbourVest Partners VI-Partnership Fund L.P.	4,4	4,4			
Industri Kapital 1997 L.P. II	4,0	4,4			
Industri Kapital 2000 L.P. I	13,9	15,5			

Osakkeista ja osuuksista eritelty kirjanpitoarvoltaan yli 500 000 euron omistukset. Lainaksi annettuja osakkeita ei ole vähennetty.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

Milj. €	2004	2003
AVOIMET ARVOPAPERILAINASOPIMUKSET		
Lainaksi annetut arvopaperit		
Määrä, kpl	3 806 866	4 459 970
Jäljellä oleva hankintameno	35,8	39,3
Käypä arvo	50,1	48,6
Lainaksi otetut arvopaperit		
Määrä, kpl	140 000	10 000
Käypä arvo	13,6	1,0
<p>Lainaksi annetut ja otetut osakkeet ovat pörssiosakkeita. Kaikki lainat ovat alle vuoden mittaisia ja milloin tahansa keskeytettävissä. Lainaksiottaja on asettanut lainoista vakuuden.</p>		
LAINASAAMISET		
Lainasaamisten erittely vakuuden mukaan		
Kiinnelainasaamiset	264,5	237,0
Muut lainasaamiset		
Pankkitakaus	313,4	406,1
Takausvakuutus	288,7	396,5
Muu vakuus	50,8	136,3
Ei vakuudelliset		
lainat pankeille ja rahoitusyhtiöille	127,1	169,2
lainat vakuutusyhtiöille	22,6	22,0
lainat muille	30,8	18,9
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	1 097,8	1 386,0
Eläkelainasaamisten yhteismäärä tase-erittäin, emoyhtiö		
Kiinnelainasaamiset	32,0	39,4
Lainasaamiset omistusyhteisyrityksiltä	5,3	3,3
Muut lainasaamiset	663,7	870,7
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	701,0	913,4

Milj. €	Emoyhtiö		Konserni	
	2004	2003	2004	2003
LIIEKULUERITTELYT				
Kokonaisliikekulut toiminnoittain				
Maksetut korvaukset				
Korvaustoiminnon hoitokulut	19,4	16,7	19,4	16,7
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	3,1	2,3	3,1	2,3
	22,5	19,0	22,5	19,0
Liikekulut				
Ensivakuutuksen palkkiot	0,5	0,4	0,5	0,4
Muut vakuutusten hankintamenot	9,4	9,0	9,4	9,0
Vakuutusten hankintamenot yhteensä	9,9	9,3	9,9	9,3
Vakuutusten hoitokulut	27,3	25,7	27,3	25,7
Hallintokulut	16,8	14,8	16,8	14,8
	54,0	49,9	54,0	49,9
Sijoitustoiminnan kulut				
Kulut kiinteistösijoituksista	1,9	1,8	2,3	2,2
Kulut muista sijoituksista	7,2	6,7	7,2	6,7
	9,2	8,5	9,5	8,8
Muut kulut				
	2,0	2,0	2,0	2,0
Kokonaisliikekulut yhteensä	87,7	79,4	88,0	79,8

HENKILÖSTÖÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	30,9	27,4	30,9	27,4
Eläkekulut	5,5	5,1	5,5	5,1
Muut henkilösivukulut	1,8	1,6	1,8	1,6
Yhteensä	38,2	34,1	38,3	34,1
Johdon palkat ja palkkiot				
toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	0,6	0,5	0,6	0,5
hallitusten jäsenet ja varajäsenet	0,2	0,2	0,2	0,2
hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet	0,1	0,1	0,1	0,1
Yhteensä	0,8	0,8	0,8	0,8

Johdon eläkesitoumukset

Johtajien eläkeikä on 65 vuotta lukuunottamatta ennen 1.7.1992 johtajiksi tulleita, joiden eläkeikä on 60 vuotta.

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	683	651*	683	651*
--	-----	------	-----	------

* Vertailutieto muutettu vastaamaan uutta laskentakäytäntöä

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

Milj. €	2004	2003
VAKUUTUSTEKNISEN VASTUUVELAN ERITTELY		
Vakuutusmaksuvastuu		
Vastaiset eläkkeet	8 805,1	8 330,0
Osittamaton lisävakuutusvastuu	2 268,3	2 015,1
Ositettu lisävakuutusvastuu	45,0	33,4
Vakuutusmaksuvastuu yhteensä	11 118,4	10 378,5
Korvausvastuu		
Alkaneet eläkkeet	4 414,4	4 082,0
Tasointuvastuu	842,8	814,6
Korvausvastuu yhteensä	5 257,2	4 896,5
Vakuutustekninen vastuuvelka yhteensä	16 375,6	15 275,0
Asiakashyvitykset		
Ositettu lisävakuutusvastuu 1.1.	33,4	20,2
Tilivuonna maksetut asiakashyvitykset	-33,4	-19,8
Siirto ositettuun lisävakuutusvastuuseen	45,0	33,0
Ositettu lisävakuutusvastuu 31.12.	45,0	33,4
VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET, EMOYHTIÖ		
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Vuokranmaksun vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,8	0,8
Johdannaiskaupan vakuudeksi annetut pantit	111,8	132,0
Osakelainauksen vakuudeksi annetut pantit	52,3	10,5
Taseeseen sisällyttömät vastuusitoumukset ja vastuut		
Sijoitussitoumukset		
Pääomarahastot	258,6	234,3
Muut sijoitussitoumukset	9,5	10,9
Johdannaissopimukset		
Ei-suojaaavat		
Korkojohdannaiset		
Futuuri- ja termiinisopimukset		
Avoimet, kohde-etuus	186,8	296,5
käypä arvo	0,0	-2,1
Optiosopimukset		
Avoimet, ostetut, kohde-etuus	150,0	-
käypä arvo	0,0	-
Avoimet, asetetut, kohde-etuus	-	200,0
käypä arvo	-	-2,3
Valuuttajohdannaiset		
Termiinisopimukset		
Avoimet, kohde-etuus	1 130,5	752,1
käypä arvo	27,8	32,7
Suljetut, käypä arvo	0,3	1,9

Milj. €

2004

2003

VAKUUDET JA VASTUUSITOUKSET, EMOYHTIÖ

Optiosopimukset		
Avoimet, ostetut, kohde-etuus	117,5	–
käypä arvo	2,2	–
Avoimet, asetetut, kohde-etuus	58,7	–
käypä arvo	0,0	–
Osakejohdannaiset		
Futuuri- ja termiinisopimukset		
Avoimet, kohde-etuus	285,0	118,4
käypä arvo	3,3	64,6
Optiosopimukset		
Avoimet, ostetut, kohde-etuus	513,8	1 347,1
käypä arvo	82,9	20,0
Avoimet, asetetut, kohde-etuus	31,7	5,3
käypä arvo	–1,3	–0,2

Suljettujen ja erääntyneiden johdannaisten tulos on kirjattu täysimääräisesti tulosvaikutteisesti.

Arvostusperiaatteet:

Valuuttatermiinien käyvät arvot perustuvat markkinahintoihin. Noteerattujen osakejohdannaisten käypä arvo on markkina-arvo tai ulkopuolisen tahon antama arvio käyvistä arvosta. Noteeraamattomien osakejohdannaisten käyvät arvot perustuvat vastaavanlaisten noteerattujen sopimusten markkinahintoihin tai ulkopuolisten tahojen antamiin arvioihin käyvistä arvosta. Suljettujen termiini- ja futuurisopimusten käypä arvo on niistä realisoitunut tulos.

Yhteisvastuumäärä

Yhtiö kuuluu Pohjola-Yhtymä Oyj:n verovelvollisuusryhmään. Ryhmän jäsenet ovat yhteisvastuullisesti vastuussa ryhmän arvonlisäverosta. Vuoden päättyessä ryhmän verovelka muodostui marras-joulukuulta tilittävistä veroista. Verovelkaa sisältyi muiden yhtiöiden taseisiin

	0,0	0,2
Arvonlisäverovähennysten palautusvastuu	14,3	10,9
Muut vastuusitoumukset	2,2	1,3

TOIMINTAPÄÄOMA

Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	72,5	67,5
Tilinpäätössiirtojen kertymä	17,5	19,0
Omaisuuksien käyppien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	1 273,6	906,0
Osittamaton lisävakuutusvastuu	2 268,3	2 015,1
Muut erät	–34,0	–56,3
	3 597,8	2 951,2

TVYL 17 §:n toimintapääoman vähimmäismäärä	1 056,9	910,3
Runsasvahinkoisten vuosien varalle vakuutustekniseen vastuovelkaan sisältyvä tasoitusmäärä	842,8	814,6
Vakavaraisuusaste % toteutunut toimintapääoma/vakavaraisuuden laskennassa käytetty vastuovelka	25,6	22,3
Vakavaraisuusraja %	11,3	10,3

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

Milj. €	Emoyhtiö		Konserni	
	2004	2003	2004	2003
OMAN PÄÄOMAN ERITTELY				
Oma pääoma				
Takuupääoma	23,0	23,0	23,0	23,0
Muut rahastot				
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot				
1.1.	41,0	35,7	41,0	35,7
Siirto edellisen tilikauden ylijäämästä	4,3	5,2	4,3	5,2
Jaettu takuupääoman korko vuodelta 2002	-0,8	-	-0,8	-
Muut rahastot	-	-	0,6	0,6
	44,5	41,0	45,1	41,5
Edellisen tilikauden ylijäämä				
1.1.	5,5	5,9	11,9	15,8
Jaettu takuupääoman korkona	-1,2	-0,7	-1,2	-0,7
Lahjoitukset	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Siirto yhtiöjärjestyksen mukaisiin rahastoihin	-4,3	-5,2	-4,3	-5,2
	-	-	6,4	9,8
Tilikauden ylijäämä	6,4	5,5	0,5	2,1
	73,8	69,5	75,0	76,5
Oman pääoman jakautuminen ehdotetun voitonjaon jälkeen:				
Takuuosuuden omistajien osuus				
Takuupääoma	23,0	23,0	23,0	23,0
Ehdotettu voitonjako takuupääoman omistajille	1,3	2,0	1,3	2,0
Vakuutuksenottajien osuus	49,5	44,5	50,7	51,5
Yhteensä	73,8	69,5	75,0	76,5

Takuuosuutta koskevat yhtiöjärjestyksen pääasialliset määräykset:

Takuupääoma jakaantuu 13 672 takuuosuuteen. Takuuosuuksilla on keskenään yhtäläiset oikeudet yhtiön varoihin ja voitonjakoon.

Yhtiön varojen jakamista koskevan järjestelyn yhteydessä yhtiön velat ylittävistä varoista takuuosuuden omistajille kuuluu takuupääomaa vastaava osuus sekä sille yhtiöjärjestyksessä määritelty kohtuullinen tuotto. Muu osa velat ylittävistä varoista kuuluu vakuutuksenottajille osana vakuutuskantaa.

Yhtiöllä ja takuuosuuden omistajilla on lunastusoikeus, mikäli takuuosuus on siirtynyt muulle kuin yhtiön takuuosuuden omistajille.

Voitonjakokelpoiset varat:

Tilikauden voitto	6,4	5,5	0,5	2,1
+ Muut rahastot				
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot	44,5	41,0	44,5	41,0
+ Edellisten tilikausien tulos	-	-	6,4	9,8
- Tilinpäätössiirroista omaan pääomaan merkitty määrä	-	-	-21,6	-23,3
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä	50,8	46,5	29,8	29,6

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tunnusluvut ja analyysit

2004 2003 2002 2001 2000

TIIVISTELMÄ TUNNUSLUVUISTA

Vakuutusmaksutulo, milj. €	2 217,3	2 229,6	2 160,9	1 989,6	1 764,8
Maksetut eläkkeet, milj. € ¹⁾	2 030,6	1 939,8	1 829,8	1 701,4	1 504,8
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin, milj. €	1 270,6	1 278,5	-60,2	-179,7	371,1
tuotto sitoutuneelle pääomalle, %	7,8	8,7	-0,5	-1,2	2,8
Liikevaihto, milj. €	3 881,9	3 853,1	3 434,0	3 333,7	3 646,0
Kokonaisliikekulut, milj. €	87,7	79,4	70,6	60,6	56,7
% liikevaihdosta	2,3	2,1	2,1	1,8	1,6
Kokonaisliikekulut ilman sijoitustoiminnan ja työkyvyn ylläpito-toiminnan hoitokuluja % TEL-palkka ja YEL-työtulosummasta	0,7	0,6	0,6	0,5	0,6
Kokonaistulos, milj. €	698,5	818,3	-591,2	-690,7	-54,1
Vastuovelka, milj. €	16 375,6	15 275,0	13 863,5	13 519,6	12 954,5
Toimintapääoma, milj. €	3 597,8	2 951,2	2 243,1	2 940,8	3 749,3
% vastuuelasta ²⁾	25,6	22,3	18,1	25,5	35,4
suhteessa vakavaraisuusrajan	2,27	2,16	1,90	2,32	3,42
Tasoisvastuu, milj. €	842,8	814,6	779,2	726,8	654,2
Eläkkeet, milj. € ³⁾	17 649,2	16 181,0	14 650,0	14 455,1	14 367,6
Siirto asiakashyvityksiin (%) TEL-palkkasummasta	0,46	0,33	0,20	0,45	1,05
TEL-palkkasumma, milj. €	9 766,9	9 879,4	9 631,0	8 922,6	8 025,2
YEL-työtulosumma, milj. €	850,7	812,4	780,6	763,3	727,3
TEL-vakuutuksia	31 572	31 927	31 689	31 982	32 351
TEL-vakuutettuja	349 000	364 000	359 000	351 000	335 000
YEL-vakuutuksia	49 580	49 696	49 322	49 386	49 938
Eläkkeensaajia	239 511	235 965	231 056	224 849	218 932

¹⁾ Eläkkeensaajille maksetut eläkkeet ja korvaukset

²⁾ Suhdeluku laskettu %:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuelasta

³⁾ Vastuuelka + arvostuserot

TULOSANALYYSI, milj. €

Tuloksen synty

Vakuutusliikkeen tulos	34,2	38,5	53,1	72,6	58,4
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin	657,4	770,7	-654,0	-775,8	-119,8
+ Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin + muut korkoerät ¹⁾	1 276,8	1 281,1	-57,0	-179,0	386,6
- Vastuuelan tuottovaimus	-619,4	-510,4	-597,0	-596,8	-506,4
Hoitokustannustulos	6,9	9,1	9,7	12,5	7,4
Kokonaistulos	698,5	818,3	-591,2	-690,7	-54,1

Tuloksen käyttö

Vakavaraisuuden muutokseen	653,5	785,3	-634,5	-731,1	-138,2
Tasoisvastuun muutokseen	28,2	35,4	52,4	72,6	58,4
Toimintapääoman muutokseen	625,3	749,9	-686,9	-803,7	-196,6
Osittamattoman lisävakuutusvastuun muutokseen	252,8	623,7	-548,0	-336,4	789,7
Arvostuserojen muutokseen	367,6	119,5	-149,9	-477,6	-919,8
Tilinpäätössiirtojen kertymän muutokseen	-1,5	1,2	5,1	5,2	-71,3
Tilikauden voittoon	6,4	5,5	5,9	5,1	4,8
Siirtoon asiakashyvityksiin	45,0	33,0	19,0	40,4	84,1
Ositetun lisävakuutusvastuun täydennykseen ²⁾			24,3		
Yhteensä	698,5	818,3	-591,2	-690,7	-54,1

¹⁾ Sisältää sellaiset tuloslaskelman korkoerät, joita ei kirjata sijoitustoiminnan tuottoihin.

²⁾ 31.12.2004 ositetun lisävakuutusvastuun täydennyssiirrosta oli kuolettamatta 18,4 miljoonaa euroa.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tunnusluvut ja analyysit

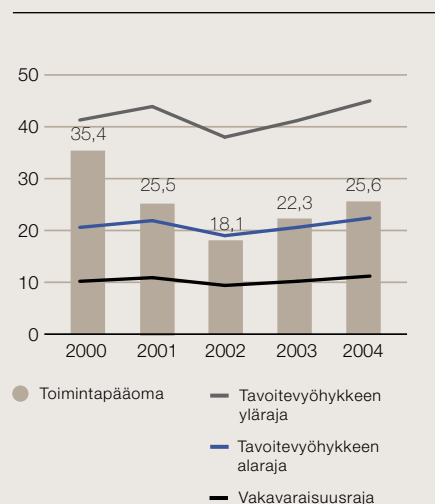
2004 2003 2002 2001 2000

VAKAVARAISUUS, %

Toimintapääoma ja sen rajat (vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvelasta)

Vakavaraisuusraja	11,3	10,3	9,5	11,0	10,3
Tavoitevyöhykkeen alaraja	22,5	20,7	19,1	22,0	20,7
Tavoitevyöhykkeen yläraja	45,1	41,3	38,1	44,0	41,4
Toimintapääoma	25,6	22,3	18,1	25,5	35,4

Vakavaraisuus
% vastuuvelasta

2004 2003 2002 2001 2000
milj. € % milj. € % milj. € % milj. € % milj. € %

SIJOITUSJAKAUMA (käyvin arvoin)

Lainasaamiset ¹⁾	1 110,9	6,3	1 403,0	8,8	1 559,7	10,7	1 623,6	11,3	1 574,2	11,0
Joukkovelkakirjalainat ¹⁾	8 272,4	46,9	7 570,2	47,4	6 742,9	46,4	5 886,4	41,1	6 469,5	45,4
ml. korkorahastot	8 750,7	49,6	7 831,5	49,0	6 797,9	46,8				
Muut rahoitusmarkkina- välineet ja talletukset ¹⁾	532,7	3,0	367,8	2,3	600,2	4,1	641,4	4,5	349,7	2,5
Osakkeet ja osuudet	5 719,5	32,4	4 277,9	26,8	3 260,8	22,5	3 992,0	27,9	3 805,7	26,7
pl. korko- ja kiinteistörahastot	5 163,1	29,3	4 016,6	25,1	3 205,8	22,1				
Kiinteistösijoitukset	2 000,1	11,3	2 366,6	14,8	2 356,9	16,2	2 188,2	15,3	2 050,0	14,4
ml. kiinteistörahastot	2 078,2	11,8								
Sijoitukset yhteensä	17 635,6	100,0	15 985,5	100,0	14 520,6	100,0	14 331,6	100,0	14 249,1	100,0

¹⁾ Sisältää kertyneet korot

Vuosien 2003 ja 2004 luvuissa on huomioitu johdannaiset käyvin arvoin.

Milj. € 2004 2003 2002 2001 2000

SIJOITUSTOIMINNAN TUOTTOERITTELY JA TULOS

Suorat nettotuotot	611,5	635,5	675,1	755,1	806,4
Lainasaamiset	56,8	65,6	71,5	75,9	72,1
Joukkovelkakirjalainat	247,6	279,9	318,2	303,7	293,4
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	9,8	9,3	18,9	18,8	25,2
Osakkeet ja osuudet	219,0	176,9	165,6	289,8	345,7
Kiinteistösijoitukset	87,5	112,9	108,4	71,1	76,9
Muut sijoitukset					
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-9,3	-9,1	-7,5	-4,3	-6,8
Arvonmuutokset kirjanpidossa ¹⁾	291,4	523,5	-585,4	-457,2	484,5
Osakkeet ja osuudet	143,0	350,9	-673,8	-479,9	511,6
Joukkovelkakirjalainat	118,3	169,7	102,0	28,5	-22,0
Kiinteistösijoitukset	30,4	2,6	-13,2	-5,5	-5,1
Muut sijoitukset	-0,3	0,2	-0,4	-0,3	0,0
Sijoitustoiminnan nettotuotot kirjanpidossa	902,9	1 159,0	89,6	297,9	1 290,9
Arvostuserojen muutos	367,6	119,5	-149,9	-477,6	-919,8
Osakkeet ja osuudet	282,2	248,3	-357,1	-575,9	-1 071,5
Joukkovelkakirjalainat	125,6	-133,7	171,1	11,3	106,4
Kiinteistösijoitukset	-40,2	4,9	37,3	85,7	45,1
Muut sijoitukset	0,0	-0,1	-1,3	1,3	0,2
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo	1 270,6	1 278,5	-60,2	-179,7	371,1
Muut korkoerät ²⁾	6,3	2,6	3,2	0,7	15,5
Vastuuvelan tuottovaatimus	-619,4	-510,4	-597,0	-596,8	-506,4
Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen tulos	289,8	651,2	-504,1	-298,2	800,0
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo	657,4	770,7	-654,0	-775,8	-119,8

¹⁾ Myyntivoitot ja tappiot sekä muut kirjanpidon arvonmuutokset.

²⁾ Sisältää sellaiset tuloslaskelman korkoerät, joita ei kirjata sijoitustoiminnan tuottoihin.

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO KÄYVIN ARVOIN 1.1.–31.12.2004

	Sijoitusten nettotuotot käyvin arvo ¹⁾		Sitoutunut pääoma ²⁾ milj. € 2004	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle 2004	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle 2003	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle 2002	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle 2001	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle 2000
	milj. €							
	2004	2004						
Lainasaamiset	56,6	1 209,5	4,7	4,6	4,7	4,8	4,6	
Joukkovelkakirjalainat	491,6	7 308,5	6,7	4,6	9,5	5,8	6,5	
ml. korkorahastot	538,0	7 699,4	7,0	5,1	9,5			
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	9,8	698,3	1,4	1,8	3,6	4,5	4,0	
Osakkeet ja osuudet	644,3	4 865,9	13,2	22,1	-21,5	-17,2	-5,4	
pl. korko- ja kiinteistörahastot	589,1	4 446,2	13,2	22,1	-21,8			
Kiinteistösijoitukset	77,6	2 117,4	3,7	5,2	5,6	7,4	7,8	
ml. kiinteistörahastot	86,4	2 146,1	4,0					
Sijoitukset yhteensä	1 279,8	16 199,6	7,9	8,8	-0,4	-1,2	2,8	
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-9,3	16 204,2	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo	1 270,6	16 204,2	7,8	8,7	-0,5	-1,2	2,8	

¹⁾ Sijoitustoiminnan nettotuotot käyvin arvo = Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos – kauden aikana tapahtuneet kassavirrat. Kassavirralla tarkoitetaan ostojen / kulujen ja myyntien / tuottojen erotusta.

²⁾ Sitoutunut pääoma = Markkina-arvo raportointikauden alussa + päivittäin / kuukausittain aikapainotetut kassavirrat.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tunnusluvut ja analyysit

Milj. €

2004 2003 2002 2001 2000

HOITOKUSTANNUSTULOS

Vakuutusmaksun hoitokustannusosat	80,5	75,7	68,6	63,3	54,1
Toimintokohtaiset liikekulut ¹⁾	-75,4	-68,6	-61,1	-52,6	-48,5
Muut tuotot	1,7	2,1	2,2	1,7	1,7
Hoitokustannustulos	6,9	9,1	9,7	12,5	7,4
Liikekulut % vakuutusmaksun hoitokustannustulosta ²⁾	92	88	86	81	87

¹⁾ Ei sisällä sijoitustoiminnan eikä työkyvyn ylläpitotoiminnan liikekuluja

²⁾ (liikekulut + muut kulut) / (maksun hoitokustannusosat + muut tuotot)

Riskienhallinta

Riskienhallinnan tavoitteena on hallita erityisesti niitä riskejä, jotka vaarantaisivat yhtiön lakisääteisten tehtävien asianmukaisen hoitamisen, yhtiön lähivuosien toimintasuunnitelmassa todetun tahtotilan ja lähivuosien keskeisten tavoitteiden toteutumisen ja liiketoiminnan kehittämisen painopisteet. Tämän vuoksi merkittävät riskitekijät tunnistetaan ja arvioidaan.

Riskienhallinnan tavoitteena on estää yhtiötä uhkaavien tunnistettujen riskien toteutuminen, minimoida toteutuneiden riskitekijöiden aiheuttamat taloudelliset ja muut vahingot, turvata toiminnan jatkuvuus sekä auttaa yhtiötä hyödyntämään eri liiketoimintamallien tarjoamat mahdollisuudet alistamatta yhtiötä epätarkoituksenmukaisille riskeille. Tavoitteena on myös asettaa riskinoton rajat niin, että yhtiössä säilyy riittävä liikkumavara siltä osin, kun riskitason hallitulla lisäämisellä on mahdollista parantaa toiminnan tuottavuutta. Riskienhallinnassa kiinnitetään huomiota toimenpiteiden kustannuksiin verrattuna arvioidun riskin toteutuessaan aiheuttamiin kustannuksiin siten, että toiminta on myös kustannustehokasta.

VAKUUTUSLIIKKEEN RISKIT

Vakuutusliikkeen riskit liittyvät vakuutusmaksun ja vastuuvelan riittävyYTEEN. Keskeisiä tekijöitä ovat odotettavissa olevan elinajan pituuteen sekä eläkealkavuuteen ja korvausten suuruuteen liittyvä epävarmuus. Työeläkevakuutuksessa on yhtiön omalla vastuulla olevan liikkeen lisäksi otettava huomioon eläkelaitosten yhteisellä vastuulla olevaan eläkemenoon ja sen rahoitukseen liittyvät epävarmuustekijät (tasausjärjestelmä). Em. riskejä hallitaan vakuutusmaksun ja vastuuvelan

laskuperusteiden valinnalla. Laskuperusteet ovat yhteiset kaikille työeläkevakuutusyhtiöille, joten yksittäisen yhtiön riskinä on vakuutuskannan poikkeaminen keskimääräisestä epäedulliseen suuntaan. Ilmarisen vakuutuskantaan ei liity tällaista poikkeamaa. Yhtiön vastuulla olevan vakuutusliikkeen tuloksen heilahteluun varaudutaan vastuuvelkaan tätä tarkoitusta varten sisällytetyllä puskurilla, tasoiusvastuulla. Eläkelaitosten yhteisellä vastuulla olevan vakuutusliikkeen puskurina toimii vastuuvelkaan sisällytetty tasausvastuu.

Riskienhallinnan tavoite vakuutusliikkeen riskien osalta on laskuperusteiden lain vaatimukset täyttävä turvaavuus, jonka arvioiminen on yhtiön aktuaarin vastuulla. Turvaavuuden varmistaminen perustuu yhtiön omalla vastuulla olevan liikkeen osalta tasoiusvastuun kehityksen seurantaan, vakuutusliikettä koskeviin viranomaisten edellyttämiin tai aktuaarin tarpeellisiksi katsomiin muihin analyysiin ja selvityksiin sekä ennusteisiin yhtiön vakuutusliikkeen kehityksestä. Tätä tarkoitusta varten kehitetään ja ylläpidetään ennustemalleja ja analyysimenetelmiä.

Vastuuvelan (pl. osittamaton lisävakuutusvastuu) arvioidaan kasvavan lähivuosina noin 7% vuodessa. Vastuuvelasta 74% on kestoaltaan yli 5 vuotta ja 38% yli 20 vuotta. Vastuuvelan on joka hetki oltava katettu. Pitkällä aikavälillä sijoituksille on saatava vähintään laskuperustekorkoa vastaava tuotto.

SIJOITUSTOIMINNAN RISKIT

Työeläkevakuutusyhtiön tulee huolehtia kyvystään maksaa yhtiön vastuulla olevat nykyiset ja tulevat eläkkeet, minkä vuoksi sijoitustoiminta on järjestettävä tuottavasti ja turvaavas-

ti. Tuottava sijoittaminen edellyttää altistumista sijoitusriskeille, joita rajoitetaan turvaavuusvaatimuksen varmistamiseksi. Rahoitusmarkkinoiden syklisistä vaihteluista johtuvaa markkinariskiä hallitaan sekä toimintapääomasäännösten avulla että huolehtimalla sijoitussalkun riittävästä hajauttamisesta. Lisäksi hallitaan sijoitustoiminnasta aiheutuvia vastapuoli-, likviditeetti- ja johdannaisriskejä.

Työeläkevakuutusyhtiöiden vakavaraisuusmekanismi

Työeläkevakuutusyhtiöt, eläkekassat ja eläkesäätiöt harjoittavat sijoitustoimintaansa itsenäisesti mutta yhteisten vakavaraisuusvaatimusten puitteissa. Sijoitustoiminnan riskeihin varaudutaan toimintapääomalla, joka on yhtiön varojen ja velkojen erotus. Toimintapääoman tärkeimmät erät ovat yhtiön oma pääoma, osittamaton lisävarausvastuu ja sijoitusten arvostuserot. Mikäli sijoitustoiminnan tuotot ylittävät vastuuvälille hyvitetävän koron, erotus kasvattaa toimintapääomaa. Päinvastaisessa tilanteessa toimintapääomaa puretaan tarvittava määrä.

Lainsäädännössä asetetut toimintapääoman vähimmäisvaatimus, vakavaraisuusraja ja muut valvontarajat riippuvat yhtiön sijoitustoiminnan riskinotosta ja ottavat huomioon eläkelaitosten erot sijoitusomaisuuden rakenteessa. Riskihakuisempi sijoitustoiminta edellyttää suurempaa toimintapääomaa. Vakavaraisuusvaatimusten perussuure on vakavaraisuusraja. Vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä on toimintapääoman tavoitevyöhykkeen alaraja. Toimintapääoman yläraja on vakavaraisuusrajan nelinkertainen määrä. Vakavaraisuusrajan laskentaa varten on määritelty säännöt, jotka ovat kaikille yhtiöille asetuksen kautta velvoittavat. Laskennassa omaisuus on jaettu seitsemään riskiryhmään sijoitusten tuotto-odotusten ja riskipitoisuuksien perusteella. Eri sijoituslajien tuottojen väliset korrelaatiot on arvioitu historiallisten toteumien perusteella ja huomioidaan niiden mukaisina. Seuraavassa taulukossa on kuvattu Ilmarisen sijoitusten jakautuminen vakavaraisuusryhmiin vakavaraisuusasetuksen mukaisesti 31.12.2004.

	Laskuperustekorona ylittävä odotettu tuotto, %-yksikköä	Volatiliteetti %	Sijoitukset yhteensä, 1 000 €
Ryhmä 1	0,1	1,0	506 451
Ryhmä 2	0,6	3,5	6 154 906
Ryhmä 3	0,6	4,4	2 561 837
Ryhmä 4	3,7	8,2	1 151 343
Ryhmä 5	3,7	15,0	1 612 795
Ryhmä 6	6,2	21,4	4 324 863
Ryhmä 7	6,2	29,9	1 084 314
Yhteensä			17 396 508

Myös taulukon tuotto- ja volatilitteettiodotukset ovat asetuksen mukaiset.

Sijoitusjakauman mukainen vakavaraisuusraja oli 31.12.2004 11,3 prosenttia vakavaraisuuslaskennassa käytetystä vastuuvälästä. Kun Ilmarisen vakavaraisuusaste oli 25,6%, niin Ilmarisen vakavaraisuusasema oli 2,27 kertaa vakavaraisuusrajan määrä.

Sijoitussalkun muodostaminen

Ilmarisen sijoitussalkku on optimoitu käyttäen eri sijoitusluokkien odotettuja tuottoja, tuottojen vaihteluita sekä eri omaisuuslajien välisiä riippuvuuksia. Laskelmissa on hyväksytty enintään 5 prosentin todennäköisyys sille, että toimintapääoma vähenee vakavaraisuusrajalta kahden vuoden sisällä. Tämä pudotus hyväksytään sellaiselta toimintapääomatasolta, jonka mukaisella sijoitusten allokaatiolla voidaan saavuttaa optimaalinen tuotto yli suhdannekierron ilman, että sijoitusjakauman koostumusta on vakavaraisuussyistä pakko muuttaa kesken syklin. Sijoitussalkun riskitason valinta tehdään yhtiössä kehitetyn sijoitusmarkkinoiden simulointimallin avulla.

Optimoinnissa on pääomaisuuserille (paino > 10%) käytetty seuraavia pitkän aikavälin tuotto-odotuksia ja volatilitteetteja, joiden on arvioitu vastaavan sijoitusmarkkinoiden nykytilaa paremmin kuin vakavaraisuusvaatimusten perusteena olevat vuonna 1999 asetetut oletukset:

	Tuotto-odotus	Volatiliteetti
Noteeratut osakkeet	9,0 %	19,4 %
Joukkovelkakirjalainat	5,2 %	3,2 %
Kiinteistöt	6,0 %	12,8 %

Optimoinnin tuloksena vuodelle 2004 syntyneen allokaation tuotto-odotus oli 6,45% ja volatilitteetti oli 5,91%. Tässä niin sanotussa perusallokaatiossa pääomaisuuserien (paino > 10%) painot olivat osakkeille 23,1%, joukkovelkakirjalainoille 43,6% ja kiinteistöille 16%. Arvopapereille (osakkeet, joukkovelkakirjalainat ja käteissijoitukset) määritetään perusallokaatiopainon lisäksi vertailuindeksit. Sijoitusriskejä hallitaan sekä absoluuttisesti että suhteessa vertailuindekseihin.

Sijoituskanta 31.12.2004

Sijoitusvarallisuuden jakautuminen pääomaisuusluokkiin sekä näiden sijoitusten tuotot on esitetty liitetieto-osiossa Tunnusluvut ja analyysit.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Riskienhallinta

Noteerattujen osakesijoitusten jakauma	Joukkolainojen (ml. korkorahastot) luottoluokitusjako		
	Osuus	Osuus	
Suomi	40 %	AAA	64 %
Eurooppa	36 %	AA	18 %
USA	9 %	A	6 %
Japani	7 %	BBB tai huonompi	12 %*
Muut	8 %	Ei luokiteltu	1 %

* korkorahastojen osuus 5 %-yksikköä

Lainakantajakauma vakuuksittain on esitetty liitetiedossa Lainasaamiset.

Kiinteistöjen käyttötarkoituskajakauma

Asuinkiinteistöt	20 %
Toimistokiinteistöt	55 %
Liikekiinteistöt	8 %
Varastokiinteistöt	6 %
Muut	11 %

Kiinteistökannan käyttöaste (pl. saneerauskohteet) oli 85,5 %.

Markkinariski

Markkinariski syntyy finanssimarkkinoilla päivittäin muuttuvien hintojen ja arvojen seurauksena. Ilmarisen sijoitusomaisuuteen kohdistuu osake, korko-, kiinteistö-, valuutta-, hyödyke-, volatilitteetti- ja luottoriskiä. Markkinariskejä mitataan RiskMetrics® -riskienhallintaohjelmiston avulla. Markkinariskejä hallitaan tarkkailemalla tietyllä todennäköisyydellä syntyvää maksimitappiota (niin sanottu VaR) sekä analysoimalla erilaisten riskiskenaarioiden taloudellisia vaikutuksia.

Markkinamuutosten vaikutuksia Ilmarisen vakavaraisuuteen on havainnollistettu oheisella taulukolla:

	Osakekurssien muutos +25 %	Korkotason muutos -1 %-yks.	Kiinteistöjen käypä arvo +10 %
Vaikutus			
- toimintapääomaan (milj. €)	796,0	353,3	200,0
- vakavaraisuusasemaan	0,32	0,27	0,13
- tuotto prosenttiin (%)	4,9	2,2	1,2
- vakavaraisuusasteeseen (%)	5,7	2,5	1,4

Kun lähtökohdaksi otetaan vuodenvaihteen sijoitukset, oli 2,5% todennäköisyys sille, että sijoitusten arvossa olisi kuukauden aikavälillä tapahtunut 410 miljoonan euron tai sitä

suurempi alenema. Tämä niin sanottu Value at Risk oli 2,3 prosenttia vuodenvaihteen sijoitusten määrästä ja 11,4% toimintapääomasta. Toteutuessaan se olisi alentanut toimintapääoman 22,7 prosenttiin vastuuvälästä.

Euroalueen ulkopuolisista sijoituksista syntyy valuuttariskiä. Korkosijoitusten valuuttariski on pääsääntöisesti suojattu johdannaisten avulla. Osakesijoitusten osalta suojauspolitiikka on aktiivisempi.

Riskikeskittymät

Riskikeskittymien ehkäisystä huolehtii karkealla tasolla katesäännöstö, minkä lisäksi niitä vältetään yhtiön omin toimenpitein. Valtiot pois lukien suurin riskikeskittymä, ottaen huomioon kaikki erityyppiset sijoitukset yksittäiseen kohteeseen, oli Ilmarisen vuoden 2004 tilinpäätöksessä 2,7% sijoitusvarallisuuden määrästä.

Vastapuoliriski

Vastapuoliriskiä hallitaan joukkolainojen osalta liikkeellelaskijan luottokelpoisuuden analysoinnilla ja rajoittamalla sekä joukkolainojen yhteenlaskettuja sijoituksia luottoluokittain että yksittäisen liikkeellelaskijan osuutta joukkolainasijoituksista.

Suorassa luotonannossa ensisijainen luottoriskin hallintakeino on yritysanalyysi ja yrityksen tulevaisuuden maksukykyyn suhteutettu luotonanto. Lisäksi riskiä hallitaan vakuusjärjestelyin.

OTC-johdannaisten vastapuoliriskiä hallitaan sekä viranomaismääräysten riskiraportoinnin mukaisesti että tarkempien vastapuolikohtaisten markkinariskisimulaatioiden avulla. Vakioimattomiin johdannaisiin liittyvää vastapuoliriskiä hallitaan myös käyttämällä kaikkien osapuolten kanssa kansainvälisiä standardisopimuksia, jotka ovat ISDA:n (International Swaps and Derivatives Association) hyväksymiä.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriski työeläkeyhtiön vastuisiin nähden on ongelmitta hallittavissa, koska eläkemeno on varsin tarkoin ennustettavissa ja varallisuudesta yli 70% on likvideissä arvopaperisijoituksissa.

Sijoitusinstrumenttien heikosta vaihdettavuudesta johtuu lyhyen aikavälin likviditeettiriskiä hallitaan suhteuttamalla omaa sijoitettua määrää markkinoiden keskimääräiseen päivävaihtoon sijoituskohteittain.

Johdannaiset

Osakejohdannaisilla otettu osakeriski oli vuoden vaihteessa 336,3 miljoonaa euroa, joka lisää sijoitusten osakeriskiä 1,9%:lla. Korkojohdannaisilla lyhennettiin korkosijoitusten keskimääräistä juoksuaikaa 0,05 vuodella.

OPERATIIVISET RISKIT

Pääosa operatiiviseen toimintaan liittyvistä riskeistä hallitaan liiketoimintayksiköiden normaalin toiminnan johtamisen osana. Tästä vastaa kunkin yksikön esimies. Tavoitteena on, että yksiköiden toiminta on huolellista, laadukasta, taloudellista ja tehokasta. Merkittävimmät operatiiviseen toimintaan liittyvät riskitekijät on kartoitettu ja tunnistettu ja niitä hallitaan osana yhtiön erillistä riskienhallintatoimintaa.

Yhtiön perustehtävän hoitamisen kannalta vahingollisimpia operatiivisia riskejä ovat virheet ja häiriöt, jotka estäisivät eläkkeiden oikean laskemisen tai oikea-aikaisen maksamisen sekä vakuutusmaksujen määräämisen ja perimisen oikean suuruisena. Näitä ovat myös verkkoympäristön toiminnan häiriöt, jotka vaarantavat sen suorituskyvyn, hallinnan tai turvallisuuden.

Merkittävien operatiivisten riskien hallinnasta on huolehdittu henkilöstön osaamisen varmistamisella sekä erilaisilla teknisillä ja menettelyllisillä toimintatavoilla, kuten varajärjestelmien, tietoliikenne raporttien, erilaisten vertailutietojen käyttämisen sekä seurantajärjestelmien avulla.

RISKIENHALLINTAPROSESSIT

Hallituksella ja toimitusjohtajalla on kokonaisvastuu yhtiön valvonta- ja riskienhallintajärjestelmän olemassaolosta ja toimivuudesta. Sijoitussuunnitelmassaan hallitus käy vuosittain läpi keskeisimpien sijoitustoiminnan riskien hallinnan ja määrittelee omaksuttavan riskitason. Hallituksen riskienhallintasuunnitelmassa sama tehdään yhtiön liiketoimintaa uhkaavien muiden merkittävien riskien osalta.

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa yhtiön hallintoa. Hallintoneuvoston puolesta eläkeratkaisutoimintaa ja sijoitustoimintaa valvovat hallintoneuvoston keskuudestaan valitsemat tarkastajat.

Ilmarisen sisäinen tarkastus on sisäisen tarkastuksen yleisperiaatteiden mukaisesti riippumatonta ja objektiivista arviointi- ja varmistus- sekä konsultointitoimintaa, jonka tarkoituksena on tuottaa lisäarvoa organisaatiolle ja parantaa sen toimintaa. Sisäinen tarkastus tukee organisaatiota sen tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähesty-

mistävän organisaation riskienhallinta-, valvonta- sekä johtamis- ja hallintoprosessien tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen. Sisäisen tarkastuksen ohella myös valvontatilintarkastus arvioi sisäisen valvontajärjestelmän toimivuutta ja riskienhallinnan riittävyyttä. Tilintarkastajat arvioivat samalla sisäisen tarkastuksen toimivuutta ja sen tulosten käyttökelpoisuutta oman työnsä kannalta.

Ilmarisen liiketoimintalinjojen edustajista koostuvalla riskienhallintatoimikunnalla on yhtiön riskienhallintajärjestelmän koordinointi-, kehittämis- ja seurantavastuu. Sen toiminta on myös osa normaaliin johtamiseen sisältyvää yhtiön sisäistä valvontaa. Toimikunta tukee liiketoimintalinjoja hyvää riskienhallintatapaa noudattavien toimintatapojen tehostamisessa.

Hallitus vahvistaa operatiivisessa sijoitustoiminnassa noudatettavat valtuudet vuosittain sijoitussuunnitelman yhteydessä. Sijoitusvaltuuksien puitteissa toimivan johdon on mahdollista poiketa perusallokaation määrittelemistä omaisuuslajien painoista.

Perusallokaation riskin määrää seurataan tasehallintaryhmässä, jossa on edustajat sijoitustoiminnosta sekä talous- ja aktuaaritoiminnosta. Ryhmä huomioi seurannassa vakuutus toiminnan vaatimukset ja tekee tarvittaessa ehdotuksen perusallokaation riskitason muuttamisesta.

Operatiivisesti valittua riskitasoa (johdannaiset mukaan lukien) sekä vakavaraisuustilannetta arvioidaan viikoittaisissa sijoitustoiminnan riskienhallintaryhmän kokouksissa, joissa myös talous- ja aktuaaritoiminnolla on edustus.

Sijoitustoiminnasta esitetään hallitukselle kuukausittain raportti, jonka avulla hallitus valvoo sijoitussuunnitelmassa määriteltyjen riskinoton rajojen noudattamista ja sijoitustoiminnan tavoitteiden toteutumista. Yhtiön taloushallinto seuraa vakavaraisuutta kuukausittain, ja tarvittaessa tieto päiväkohtaisesta vakavaraisuusasemasta on saatavilla lähes välittömästi. Informaation oikeellisuus pyritään varmistamaan riittävän reaaliaikaisella ja tiheällä raportoinnilla, säännöllisillä täsmäytysrutiineilla sekä sillä, että sijoituspäätöksenteko- ja raportointitoiminnot on organisatorisesti eriytetty. Arvopaperisalkku täsmäytetään säännöllisesti kirjanpidon ja ulkopuolisten säilyttäjien kanssa. Arvopapereiden hinnoittelu ja arvostukseen liittyvät päätökset tehdään salkunhoidosta riippumattomasti. Väärinkäytösriskit pyritään estämään välttämällä vaarallisia työyhdistelmiä, sisäisillä toimintaohjeilla, kirjallisilla valtuuksilla ja kaupankäynnin jatkuvalla seurannalla. Maksuliikenne on eriytetty sijoituspäätöksen tekijöistä.

Hallituksen ehdotus voiton käytöstä

Yhtiöjärjestyksen mukaan takuupääoman korko on laskuperustekorko lisättyinä yhdellä prosenttiyksiköllä. Vuodelta 2004 näin laskettu tuotto prosentti on 5,75 ja takuupääoman korko 1 322 192,57 euroa.

Ilmarisen konsernin jakokelpoinen vapaa oma pääoma tilinpäätökses-

sä 31.12.2004 on 29,8 miljoonaa euroa. Emoyhtiön jakokelpoinen vapaa oma pääoma on 50 842 431,00 euroa, josta tilikauden voitto on 6 371 877,96 euroa.

Hallitus ehdottaa, että takuupääoman korkona vuodelta 2004 jaetaan 1 322 192,57 euroa ja 50 000,00 euroa varataan hallituksen käytettäväksi lah-

joituksina yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Jos hallituksen ehdotus hyväksytään, yhtiön oma pääoma on seuraava:

Sidottu oma pääoma	
Takuupääoma	22 994 653,31
Vapaa oma pääoma	
Varmuusrahasto	49 470 238,43
Oma pääoma yhteensä	72 464 891,74

Helsingissä 23. päivänä helmikuuta 2005

Hannu Syrjänen

Lauri Ihalainen

Leif Fagernäs

George Berner

Martin Granholm

Eino Halonen

Eero Heliövaara

Seppo Junttila

Jyrki Kiviharju

Risto Piekkari

Gretel Ramsay

Kari Puro

Tilintarkastuskertomus

Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Ilmarisen varsinaiselle yhtiökokoukselle

Olemme tarkastaneet Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Ilmarisen kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2004.

Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja emoyhtiön hallinnosta.

KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy on vastannut valvontatilintarkastuksesta ja antanut siitä erillisen kertomuksen.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita.

Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta työeläkevakuutusyhtiölain, vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä ti-

linpäätöksen laatimista koskevien sosaali- ja terveystieteiden, Vakuutusvalvontaviraston ja muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on lain mukainen.

Helsingissä 9. päivänä maaliskuuta 2005

PricewaterhouseCoopers Oy, KHT-yhteisö

Juha Wahlroos, KHT Sirkku Valkjärvi, KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Hallintoneuvoston keskuudestaan valitsemat jäsenet ovat tarkastaneet yhtiön eläkeratkaisutoimintaa ja sijoitustoimintaa. Tarkastukset on suoritettu hallintoneuvoston ja yhtiön johdon yhdessä laatimien ohjesääntöjen mukaisesti. Huomautuksiin ei ole ollut aihetta.

Hallintoneuvosto on tutustunut Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Ilmarisen ja konsernin tilinpäätökseen sekä tilintarkastuskertomukseen. Hallintoneuvostolla ei ole huomauttamista tilinpäätöksen eikä tilintarkastuskertomuksen johdosta. Tilintarkastajien mukaan tilinpäätös

konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa ja hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on lain mukainen.

Vuoden 2005 varsinaisessa yhtiökokouksessa ovat erovuorossa seuraavat hallintoneuvoston jäsenet:

pääläluottamusmies Pertti Hagren
hallituksen puheenjohtaja Antti Herlin
toimitusjohtaja Ilpo Jalasjoki
merenkulkuneuvos Antti Lagerroos
toiminnanjohtaja Simo Leivo
toimitusjohtaja Juho Lipsanen
taksiautoilija Yrjö Mäkinen

pääsihteeri Markku Niskala
hallituksen varapuheenjohtaja Kirsti Piponius
toimitusjohtaja Veli-Matti Puutio
toimitusjohtaja Markku Ruohonen
toimitusjohtaja Markku Rönkkö
hallituksen puheenjohtaja Pekka Salojärvi
puheenjohtaja Kalevi Vanhala

Helsingissä maaliskuun 10. päivänä 2005

Hallintoneuvoston puolesta

Timo Peltola, hallintoneuvoston puheenjohtaja

Lukijan opas

Eläkevakuutusyhtiön tilinpäätöksessä ja sen perusteella lasketuissa tunnusluvuisissa on runsaasti muun talouselämän käsitteistöä poikkeavia termejä ja laskelmia. Seuraavassa selvitetään aakkosjärjestyksessä eräiden tärkeimpien käsitteiden sisältöä.

ARVOSTUSERO

Omaisuuksien käyvän arvon ja kirjanpitoarvon välinen ero.

ASIAKASHYVITYS

TEL-vakuutuksenottajille jaettava hyvitys, joka huomioidaan vakuutusmaksujen alennuksena. Asiakashyvitys jaetaan ositetusta lisävakuutusvastuusta.

HOITOKUSTANNUSOSA

Vakuutusmaksuun sisältyvä osa, joka on tarkoitettu yhtiön liikekulujen kattamiseen.

HOITOKUSTANNUSTULOS

Hoitokustannustulos osoittaa, kuinka paljon hoitokustannusosat ja muut vastaavat tuotot ylittävät niillä katettavat liikekulut. Sijoitustoiminnan hoitokulut katetaan sijoitustoiminnan tuotoilla. Korvauskuuluihin sisältyvät työkyvyn ylläpito- ja hoitokulut on vähennetty vakuutusliikkeen tuloksesta. Hoitokustannustulos on osa Ilmarisen kokonaistulosta.

KATETTAVA VASTUUVELKA

Katettava vastuuelka on tilinpäätöksen vastuuelka, johon on lisätty velat vastuunjakoon ja vakuutuksenottajille ja josta on vähennetty yrittäjien eläkevakuutuksen vakuutusmaksuvastuu.

LAKISÄÄTEISET MAKSUT

Kustannus, jolla eläkelaitos osallistuu järjestelmän keskuselimenä toimivan Eläketurvakeskuksen toiminnan kustantamiseen.

LIKEVAIHTO

Liikevaihto on vakuutusmaksutulo ennen luottotappioita ja jälleenvakuuttajien osuutta + sijoitustoiminnan tuotot + arvonkorotukset – arvonkorotusten oikaisut + muut tuotot.

OSITETTU LISÄVAKUUTUSVASTUU

Ositettu lisävakuutusvastuu on sijoitustoiminnan tuloksesta ja hoitokustannustuloksesta kerätty vastuuelan osa seuraavana vuonna annettavia asiakashyvytyksiä varten.

OSITTAMATON LISÄVAKUUTUSVASTUU

Osittamaton lisävakuutusvastuu on toimintapääomaan luettava vastuuelan osa, jolla pyritään tasoittamaan sijoitusten arvoissa tapahtuvien heilahtelujen vaikutuksia.

SIJOITUSTOIMINNAN TULOS

Käypien arvojen mukainen sijoitustoiminnan tulos saadaan, kun yhtiön sijoitustoiminnan nettotuotoista ja arvostuserojen muutoksesta vähennetään vastuuelan tuottovaatimus. Sijoitustoiminnan tulos on osa Ilmarisen kokonaistulosta.

TASOITUSVASTUU

Tasointuvastuu on vakuutusliikkeen tuloksista kerätty puskuri, jolla varaudutaan niihin vuosiin, jolloin myönnetään keskimääräistä enemmän uusia eläkkeitä.

TOIMINNAN TEHOAKKUUS

Eläkevakuutusyhtiön toiminnan tehokkuutta mitataan prosenttiluvulla, joka kertoo paljonko liikekulut ovat niiden kattamiseen tarkoitettuista vakuutusmaksuihin sisältyvistä hoitokustannusosista ja muista tuotoista. Toiminta on sitä tehokkaampaa, mitä pienempi prosenttiluku on eli mitä vähemmän hoitokustannusosista käytetään.

TOIMINTAPÄÄOMA

Toimintapääomalla tarkoitetaan yhtiön käypiin arvoihin arvostettujen varojen ja vastuiden erotusta. Toimintapääoma on tarkoitettu sijoitustoiminnan riskien taustamiseen.

TOIMINTAPÄÄOMAN TAVOITEVYÖHYKKE

Tavoitevyöhykkeen alaraja on vakavaraisuusrajan kaksinkertainen ja yläraja nelinkertainen määrä. Eri rajojen väliin jääviä vyöhykkeitä koskevat erilaiset tuloksenkäyttöä säännöt. Asiakashyvytyssiirron enimmäismäärä on vakavaraisuusrajan ja tavoitevyöhykkeen ylärajan välillä sitä korkeampi, mitä parempi vakavaraisuusasema on. Jos toimintapääoma on tavoitevyöhykkeellä, takuupääoman korko maksetaan kokonaan; tavoitevyöhykkeen alapuolella voitonjakoa on rajoitettava.

Yhtiön toimintapääoma pyritään pitämään vakavaraisuusrajan ja tavoitevyöhykkeen ylärajan välissä. Ylärajan yläpuolella yhtiö voi sijoitusstrategiaansa muuttamalla tai ylijäämää jakamalla sopeuttaa tilanteen sellaiseksi, että toimintapääoma jälleen asettuu ylärajan alapuolelle.

VAKAVARAISUUSRAJA

Sijoitustoiminnan riskillisyyttä vaikuttaa vaadittavan toimintapäätöksen määrään. Vaatimusten määrittely perustuu toimintapäätöksiin liittyviin rajoihin, joita ovat vakavaraisuusraja sekä siitä johdetut tavoitevyöhykkeen alaraja ja yläraja.

Vakavaraisuusraja on yhtiön sijoituskannan rakenteen ja vastuuvelan määrän perusteella laskettu suure, jota suurempia heilahteluja ei sijoitusten arvoissa pitäisi voida yhden vuoden jaksolla sattua.

VAKUUTUSLIIKKEEN TULOS

Vakuutusliikkeen tulos on vakuutusmaksussa perittyjen riskin kattamiseen tarkoitettujen maksujen ja korvausten erotus. Vakuutusliikkeen positiivinen tulos kasvattaa tasoitusvastuuta ja negatiivinen vähentää sitä. Analyysissä vakuutusliikkeen tulokseen on lisätty tasoitusvastuulle hyvitetty kolmen prosentin korko.

VAKUUTUSTEKNINEN VASTUUVELKA

Vakuutustekninen vastuovelka on tilinpäätökseen kirjattu arvio yhtiölle tulevaisuudessa aiheutuvista eläkemenoista siltä osin kuin ne on rahastoitu. Vastuovelka jakautuu vakuutusmaksuvastuuseen ja korvausvastuuseen. Vakuutusmaksuvastuu koskee tulevista eläketapahtumista yhtiölle aiheutuvaa vastuuta siltä osin kuin eläkettä on karttunut tilikauden loppuun mennessä. Korvausvastuu on jo sattuneista eläketapahtumista tulevaisuudessa maksettavaksi tulevien menojen arvio.

Vakuutusmaksuvastuu sisältää ositetun ja osittamattoman lisävakuutusvastuun ja korvausvastuu tasoitusvastuun.

VASTUUVELAN TUOTTOVAATIMUS

Vastuuvelan tuottovaatimus on taseen vastattavissa olevalle vastuuvellalle hyvitetty korko, joka lasketaan yhtiöiden yhteisten laskuperusteiden mukaan. Vuonna 2004 tuottovaatimuksen määrittävä laskuperustekorko oli keskimäärin 4,75 prosenttia.

VASTUUVELKAA KATTAVA OMAISUUS

Vakuutusyhtiön omaisuus on jaettu kahdeksaan ryhmään turvaavuuden perusteella. Ensimmäisessä luokassa ovat julkisen vallan riskillä olevat sijoitukset ja viimeisessä noteeraamattomien yhtiöiden osakkeet ja vastaavat. Kunkin ryhmän osalta on säädetty, kuinka suuren osan vastuuvellasta ne voivat enintään kattaa. Vastuuvelan kate lasketaan käyvin arvoin. |

Suomen lakisääteinen työeläkejärjestelmä

ETUUDET

Suomen eläkejärjestelmän tärkein etuus on lakisääteinen ansiosidonnainen työeläke. Nämä eläkkeet ovat etuusperusteisia, tavoitetasona työuran ollessa täysi noin 60 prosenttia koko työuran ansioista.

KATTAVUUS

Lakisääteisen työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvat kaikki työsuhteessa olevat työntekijät ja itsenäiset yrittäjät. Työeläkelakeja on useita. Näistä keskeisin on työntekijäin eläkelaki, TEL. Se kattaa hieman yli 50 prosenttia työllisestä työvoimasta.

HALLINTO JA VALVONTA

Työeläkejärjestelmän toimeenpano on hajautettu. TEL-eläketurvaa hoitaa kuusi työeläkevakuutusyhtiötä, joista yksi on Ilmarinen, sekä kahdeksan eläkekassaa ja 36 eläkesäätiötä. Etuudet ovat eläkelaitoksesta riippumattomia. Toimeenpanevia laitoksia valvoo Vakuutusvalvontavirasto.

RAHASTOINTI

TEL-eläkkeet ovat osittaisen ennalta rahastoinnin piirissä. Rahastointi määritellään laissa eläkelajeittain, ja se on eläkelaitoksesta riippumaton. Työntekijälle, joka on alle 55-vuotias, rahastoidaan vuosittain vanhuuseläkettä 0,5 prosenttia palkasta. Työkyvyttömyyseläkkeestä ja työttömyyseläkkeestä rahastoidaan 80 prosenttia eläkkeen alkaessa, ei kuitenkaan silloin, kun eläke perustuu pelkästään päätyneisiin työsuhteisiin. Vanhuuseläkkeiden rahastoitujia osia korotetaan vuosittain (selostetaan tarkemmin kohdassa "Vastuuvelka"). Kaikkiaan rahastointiasteeksi muodostuu noin neljäsosa.

Muu osa eläkkeestä, indeksikorotukset mukaan lukien, rahoitetaan jakojärjes-

telmällä ja poolataan kaikkien TEL-eläkelaitosten kesken.

Myös muiden eläkelakien mukaisissa järjestelmissä, julkinen sektori mukaan lukien, on ennakkorahastointia. Vuoden 2004 päättyessä työeläkerahastoisia oli kaikkiaan 88 miljardia euroa, mikä oli noin 59 prosenttia Suomen bruttokansantuotteesta.

VASTUUVELKA

Vastuuvelka lasketaan kaikille TEL-eläkelaitoksille yhteisin periaattein, jotka sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö vahvistaa. Yksilötasolla vastuu on rahastoitujen eläkeerien diskontattu nykyarvo. Diskonttokorkona käytetään 3 prosenttia, mikä lisäksi nykyarvoa laskettaessa otetaan huomioon kuolevuus, työkyvyttömäksi tulon todennäköisyys sekä työkyvyttömyyden todennäköisyys parantua työkykyiseksi. Näiden yksilötason rahastojen lisäksi vastuuvelkaan sisältyy varaus jo sattuneista, mutta vielä tuntemattomia eläketapauksia varten sekä tasoitusvastuu. Yhteiset laskuperusteet sisältävät myös korkeamman koron, niin sanotun laskuperustekorona, jota voidaan muuttaa puolivuositain. Sen ja kolmen prosentin diskonttokoron erotusta vastaava tuotto käytetään vuosittain rahastoitujen vanhuuseläkkeiden korottamiseen. Laskuperustekorko on vuoden 2005 alkaessa 4,75 prosenttia.

VAKUUTUSMAKSUT

Vuonna 2005 TEL-vakuutusmaksu on keskimäärin 21,6 prosenttia palkasta. Työntekijöiden työeläkemaksu on 4,6 prosenttia (53 vuotta täyttäneiden osalta 5,8 prosenttia) ja työnantajien osuus keskimäärin 16,8 prosenttia. Maksun arvioidaan nousevan 5–6 prosenttiyksiköllä seuraavien 30 vuoden kuluessa. Nouseva jaetaan puoliksi työnantajien ja työn-

tekijöiden kesken.

Yritys, jolla on oma TEL-eläkesäätiö, kantaa kokonaan sekä vakuutus- että sijoitusriskin. Yritys, joka on ottanut TEL-vakuutuksen jostakin työeläkevakuutusyhtiöstä, on samalla siirtänyt riskin vakuutuksen antajalle TEL-maksua vastaan. Suurilla työnantajilla on työkyvyttömyyseläkkeiden ja työttömyyseläkkeiden osalta omavastuutariffi. Vuodesta 2006 lukien työkyvyttömyyseläkkeiden omavastuutariffi korvataan bonustekniikan tapaan toimivalla maksuluokkamallilla. Vakuutuksella järjestetty TEL-eläketurva käsitellään IFRS-standardien mielessä maksuperusteisena eläkejärjestelyinä.

Tulevien vuosien eläkekustannuksia arvioitaessa voidaan käyttää maksutason pitkän aikavälin ennustetta (kuvio s. 6). Uuden lainsäädännön mukaan keskimääräisen elinajan muutos vaikuttaa uusien eläkkeiden suuruuteen, mikä eliminoi pitkälti elinajan kasvun vaikutuksen maksutasoon.

SIOJITUSTOIMINTA

Työeläkevakuutusyhtiöt, eläkekassat ja eläkesäätiöt harjoittavat sijoitustoimintaansa itsenäisesti mutta yhteisten vakavaraisuusvaatimusten puitteissa. Vakavaraisuusvaatimukset riippuvat sijoitusten riskipitoisuudesta ja ottavat huomioon eläkelaitosten erot sijoitusomaisuuden rakenteessa. Onnistunut sijoitustoiminta kasvattaa vakavaraisuutta ja asiakasvyytyksiä.

YHTEISVASTUU

Jos eläkelaitos ajautuu konkurssiin, lakisääteinen yhteisvastuujärjestelmä turvaa etuudet, ja vajaus rahoitetaan kaikkia työnantajia ja työntekijöitä koskevilla tulevilla maksunkorotuksilla. |

Yhtiökokous

Ilmarisen varsinainen yhtiökokous pidetään 5.4.2005 klo 10.00 Ilmarisessa, Porkkalankatu 1, Helsinki.

Osavuositarkastus

Ilmarinen julkistaa osavuositarkastuksen elokuussa 2005.

Lisätietoja verkosta

Ilmarinen julkaisee painetun vuosikertomuksen myös englanniksi. Suomen- ja englanninkielinen vuosikertomus sekä ruotsinkielinen vuosikertomuksen lyhennelmä löytyvät myös osoitteesta www.ilmarinen.fi. Internet-sivuillamme ovat myös osavuositarkastukset sekä kaikki yhtiön julkaisemat tiedotteet.

Ilmarinen

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
Porkkalankatu 1, Helsinki, 00018 Ilmarinen
Puhelin 010 284 11, faksi 010 284 3445
www.ilmarinen.fi